

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

NA POTRZEBY PROJEKTU STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY BLEDZEW

Opracowanie:

mgr inż. Tomasz Kuźniar

mgr inż. Piotr Szczepański

Poznań, 27 listopada 2017 r.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	3
1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA	3
1.2. CEL OPRACOWANIA	3
1.3. ZAKRES OPRACOWANIA	3
1.4. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	4
1.5. METODY PRACY	4
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	5
2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	5
2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	5
2.3. RZEŻBA TERENU.....	5
2.4. WARUNKI GEOLOGICZNO-GRUNTOWE	5
2.5. ZASOBY KOPALIN	6
2.6. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE.....	6
2.7. GLEBY.....	7
2.8. SZATA ROŚLINNA	7
2.9. WARUNKI KLIMATYCZNE	8
3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO.....	8
3.1. RYS HISTORYCZNY.....	8
3.2. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ	9
3.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	27
4. DIAGNOZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA	30
4.1. OCENA ODPORNOŚCI ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ ORAZ ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI	30
4.2. OCENA STANU OCHRONY I UŻYTKOWANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, W TYM RÓŻNORODNOŚCI PRZYRODNICZEJ.....	31
4.3. OCENA STANU ZACHOWANIA WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI ICH KSZTAŁTOWANIA	37
4.4. OCENA ZGODNOŚCI DOTYCHCZASOWEGO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA GMINY Z UWARUNKOWANIAMI PRZYRODNICZYMI.....	37
4.5. OCENA ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU.....	38
4.6. OCENA STANU ŚRODOWISKA, JEGO ZAGROŻEŃ I MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA	39
5. PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU	44
6. PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ, WSKAZANIE OBSZARÓW PRZEWDZIANYCH DO PEŁNIENIA FUNKCJI PRZYRODNICZYCH.....	45
7. OCENA PRZYDATNOŚCI ŚRODOWISKA – MOŻLIWOŚCI ROZWOJU I OGRANICZENIA DLA RÓŻNYCH RODZAJÓW UŻYTKOWANIA I FORM ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU	47
7.1. PRZYDATNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH TERENÓW DLA ROZWOJU FUNKCJI UŻYTKOWYCH	47
7.2. OBSZARY, KTÓRYCH ZAGOSPODAROWANIE NALEŻY PODPORZĄDKOWAĆ POTRZEBOM PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA I ZACHOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ.....	47
7.3. OBSZARY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI OCHRONY ZASOBÓW ŚRODOWISKA ORAZ WYSTĘPOWANIA UCIAŹLIWOŚCI I ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA	48
8. OGÓLNA OCENA PRZYDATNOŚCI TERENÓW DLA RÓŻNYCH SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA	48
9. ZAŁĄCZNIKI	50
10. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFII	50

1. WPROWADZENIE

1.1. PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA

Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bledzew obejmuje obszar gminy w granicach administracyjnych.

Podstawą prawną wykonania opracowania ekofizjograficznego jest art. 72 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [19]. Zakres opracowania ekofizjograficznego ustala Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych [31].

1.2. CEL OPRACOWANIA

Celem opracowania ekofizjograficznego jest charakterystyka poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska oraz określenie przydatności poszczególnych terenów do lokalizacji i rozwoju funkcji użytkowych niezbędnych przy sporządzeniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i dóbr kultury. Uwzględnienie uwarunkowań przyrodniczych w projekcie Studium powinno zapewnić przede wszystkim ochronę najważniejszych elementów systemu przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.

1.3. ZAKRES OPRACOWANIA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych [31], dokumentacja ta obejmuje:

- 1) rozpoznanie i charakterystykę stanu oraz funkcjonowania środowiska, udokumentowane i zinterpretowane przestrzennie w zakresie:
 - a) poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku,
 - b) dotychczasowych zmian w środowisku,
 - c) struktury przyrodniczej obszaru, w tym różnorodności biologicznej,
 - d) powiązań przyrodniczych obszaru z jego szerszym otoczeniem,
 - e) zasobów przyrodniczych i ich ochrony prawnej,
 - f) walorów krajobrazowych i ich ochrony prawnej,
 - g) jakości środowiska oraz jego zagrożeń wraz z identyfikacją źródeł tych zagrożeń;
- 2) diagnozę stanu i funkcjonowania środowiska, a w szczególności:
 - a) ocenę odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji,
 - b) ocenę stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej,
 - c) ocenę stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania,
 - d) ocenę zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi,
 - e) ocenę charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku,
 - f) ocenę stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia;
- 3) wstępną prognozę dalszych zmian zachodzących w środowisku, polegającą na określeniu kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe użytkowanie i zagospodarowanie;
- 4) określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze;
- 5) ocenę przydatności środowiska, polegającą na określeniu możliwości rozwoju i ograniczeń dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania obszaru;
- 6) określenie uwarunkowań ekofizjograficznych, formułowanych w postaci wniosków z analiz, prognoz i ocen, o których mowa w pkt 1-5, stosownie do przedmiotu i skali sporządzanego planu zagospodarowania przestrzennego, które w szczególności obejmują:
 - a) określenie przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych, a w szczególności: mieszkaniowej, przemysłowej, wypoczynkowo-rekreacyjnej, rolniczej, leśnej, uzdrowskiej, komunikacyjnej, z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do prawidłowego spełniania tych funkcji,
 - b) wskazanie terenów, których użytkowanie i zagospodarowanie, z uwagi na cechy zasobów środowiska i ich rolę w strukturze przyrodniczej obszaru, powinno być podporządkowane potrzebom zapewnienia prawidłowego funkcjonowania środowiska i zachowania różnorodności biologicznej,
 - c) określenie ograniczeń wynikających z konieczności ochrony zasobów środowiska lub występowania uciążliwości i zagrożeń środowiska oraz wskazanie obszarów, na których ograniczenia te występują.

Niniejsze opracowanie składa się z części tekstowej i graficznej przedstawionej w postaci pięciu załączników. Część tekstowa zawiera analizę wszystkich elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz powiązań ekologicznych. Część graficzna obejmuje:

- 1) Mapa 1. Rzeźba terenu z elementami hydrografii;
- 2) Mapa 2. Geologia i hydrogeologia;
- 3) Mapa 3. Gleby;
- 4) Mapa 4. Użytkowanie terenu z elementami ochrony środowiska;
- 5) Mapa 5. Ocena uwarunkowań fizjograficznych.

1.4. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Bledzew zostało sporządzone w oparciu szereg materiałów i dokumentów obrazujących stan środowiska przyrodniczego i kulturowego obszaru gminy.

W niniejszym opracowaniu wykorzystano opracowania tekstowe ujmujące diagnozę stanu i funkcjonowania elementów środowiska przyrodniczego, zidentyfikowanych w granicach opracowania, w którym znalazła się ocena ogólna terenów dla różnych sposobów użytkowania;

Ocenę stanu środowiska wykonano na podstawie danych państwowego monitoringu środowiska na poziomach krajowym i regionalnym oraz danych z dostępnych dokumentów strategicznych.

Podstawowymi materiałami wykorzystanymi przy opracowaniu niniejszej ekofizjografii były:

- 1) Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce 2013. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa Internetowa baza danych www.pig.gov.pl [1]
- 2) Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018. Uchwała Nr XII/52/15 Rady Gminy Bledzew z dnia 30 czerwca 2015 r. [2]
- 3) Komputerowa mapa podziału hydrograficznego Polski MPHP (wersja październik 2007) [5]
- 4) Matuszkiewicz J. M. 1993 – Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski, PAN Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Prace Geograficzne nr 158 Wydawnictwo PAN [6]
- 5) Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r. na obszarze województwa lubuskiego. WIOŚ Zielona Góra 2016 [9]
- 6) Ocena stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu jednolitych części wód jezior badanych na obszarze województwa lubuskiego w latach 2010-2015. WIOŚ Zielona Góra 2016 [8]
- 7) Monitoring jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2016 r. WIOŚ Zielona Góra 2017 [7]
- 8) Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku. Uchwała nr XXX/280/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 września 2012 r. [10]
- 9) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego. Uchwała Nr XXII/191/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 21 marca 2012 r. [11]
- 10) Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 [12];
- 11) Program Ochrony Środowiska dla gminy Bledzew na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 [13]
- 12) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku. Uchwała Nr XXI/185/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 marca 2012 r. [14]
- 13) Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań immisji wykonanych w 2016 r. [15]
- 14) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bledzew [18]
- 15) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Warszawa 2017 [16]
- 16) Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Uchwała Nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 r [17]

Na potrzeby sporządzenia ekofizjografii wykorzystano ponadto opracowania kartograficzne obejmujące:

- 1) mapy topograficzne w skalach 1:10 000,
- 2) mapy kompleksów glebowo-rolniczych w skali 1:5 000,
- 3) mapy hydrograficzne w skali 1:50 000,
- 4) mapy hydrogeologiczne w skali 1:50 000,
- 5) mapy sozologiczne w skali 1:50 000,

1.5. METODY PRACY

Opracowanie ekofizjograficzne sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Analizę i ocenę stanu środowiska wykonano na podstawie badań bezpośrednich w terenie oraz analizy danych monitoringu środowiska na poziomach krajowym i regionalnym oraz danych z dostępnych dokumentów strategicznych i planistycznych.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Bledzew jest gminą wiejską położoną we środkowowschodniej części województwa lubuskiego. Gmina od południowego wschodu graniczy z gminą Międzyrzecz, od północy z gminą Deszczno, od północnego wschodu z gminą Skwierzyna, od wschodu z gminą Przytoczna, natomiast od zachodu z gminami Sulęcín i Lubniewice, leżącymi w powiecie sulęcińskim.

2.2. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Według podziału Polski J. Kondrackiego na krainy fizyczno-geograficzne gmina Bledzew położona jest w obrębie prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego (31), podprowincji Pojezierzy Południowobałtyckich (314-316), makroregionu Pojezierza Lubuskiego (315.4) oraz mezoregionów: Pojezierze Łagowskie (315.42) i Bruzda Zbąszyńska (315.44).

2.3. RZEŻBA TERENU

Powierzchniowa budowa geologiczna analizowanego obszaru związana jest z występowaniem form plejstoceniowych i holoceniowych. Wysoczyzny morenowe budują gliny, piaski i żwiry zwałowe, a występujące na nich moreny czołowe często w swych jądrach posiadają zaburzone glacitektoniczne utwory trzeciorzędowe i starszego plejstocenu. Powierzchnie sandrowe, częściowo terasowe, budują piaski eoliczne. W dnach dolin rzecznych występują utwory holoceniowe w postaci piasków rzecznych, namulów, mad i torfów, a poziomy terasowe budują piaski i żwiry rzeczne i fluwioglacjalne. (S. Dyjor 1969, B. Krygowski 1962, 1963, S. Żynda 1967).

W rzeźbie zarówno pod względem jej zróżnicowania wysokościowego, jak i genetycznego, zaznaczają się trzy wyraźne strefy. Południową część gminy, w przybliżeniu od równoleżnika wsi Pniewo – Zemsko, zajmuje wysoczyzna morenowa falista ze słabo zaznaczonym ciągiem wzgórz moreny czołowej, zaliczanym do stadiału poznańskiego (S. Kozacki 1965), na przedpolu którego występuje powierzchnia sandrowa. Wysoczyzna morenowa zalega tu na wysokości około 75 – 80 m n.p.m., kulminacje wzgórz moreny czołowej, idąc od Lubniewic w kierunku Bledzewa sięgają 92 – 98 – 89 m n.p.m., a powierzchnia sandru oscyluje od 60 do 70 m n.p.m.

Idąc w kierunku północy rytm rzeźby wyraźnie się zmienia. Występują tu liczne parabole, wały i pagórki wydymowe, przedzielone nieckami deflacyjnymi. Jest to obszar zwydmionej najwyższej terasy pradoliny Warty – Noteci jak i powierzchni sandrowych młodszych od stadiału poznańskiego. Kulminacje form wydymowych oscylują w części południowej w granicach 62 – 105 m. n.p.m., osiągając wysokość względną od 2 do 50 m.

Trzecia strefę stanowi rynna jeziora Czapliniec występująca na północny-zachód od Bledzewa, odwadniana w kierunku rzeki Obry. Dolina rzeki Obry płynącej ku północy, początkowo przecina wysoczyznę morenową, a na północ od Bledzewa ciągnie się na granicy wysoczyzny (od wschodu) i zwydmionych poziomów sandrowych i terasowych (od zachodu). Wcięta jest w poziom wysoczyzny i teras dość głęboko, a wysokość względna jej krawędzi sięga od 15 do 45 m [4].

2.4. WARUNKI GEOLOGICZNO-GRUNTOWE

Obszar województwa lubuskiego położony jest na przedpolu Sudetów i ma budowę wielopiętrową – każde z pięter ma swój zespół skał, którego główne odkształcenie nastąpiło w określonym momencie czasu geologicznego. Stwierdzono na tym obszarze piętra strukturalne, poczynając od najstarszych do najgłębszych:

- piętro staroassyntyjskie (starobajkalskie, starokadomskie), ze skał proterozoiku,
- piętro młodoassyntyjskie (młodobajkalskie, młodokadomskie), ze skał eokambru,
- piętro waryscyjskie, ze skał kambru do karbonu włącznie,
- piętro kimeryjskie, ze skał permu do jury,
- piętro laramijskie, ze skał kredy,
- piętro młodoalpejskie, składające się ze skał młodszego trzeciorzędu i czwartorzędowego.

Na powierzchni widoczne są jedynie utwory piętra młodoalpejskiego – trzecio- i czwartorzędowe.

Piętra staro- i młodoassyntyjskie są słabo rozpoznane. W skład piętra kimeryjskiego strukturalnego wchodzi tu ciągła seria rozpoczynająca się utworami dolnego permu w facji czerwonego spągowca, a kończąca się pod koniec kajpru. Luki w sedymentacji zaznaczają się w jurze dolnej, środkowej i górnej.

Piętro laramijskie zbudowane jest ze skał kredy. Należą one do trzech odrębnych basenów sedymentalnych. Obszar znajduje się na południowym skrzydle niecki szczecińskiej. W rejonie Ośna, Gorzowa Wlkp. i Lutola Suchego występują margle, margle wapienste, wapienie oraz piaskowce kwarcowe. Miąższość osadów kredy w rejonie Gorzowa Wlkp. sięga 600 metrów.

Piętro młodoalpejskie to gruby kompleks utworów trzecio- i czwartorzędowych o łącznej miąższości sięgającej na opisywanym obszarze od 200 do 250 metrów. W trzeciorzędzie, eoplejstocenie i najstarszym mezoplejstocenie wyerodowane zostały głębokie i rozległe systemy dolin kopalnych, wypełnionych dziś utworami czwartorzędowymi. Wykazują one duże zróżnicowanie w wykształceniu osadów oraz bardzo dużą zmienność miąższości w poszczególnych obszarach województwa lubuskiego.

Utwory trzeciorzędowe o miąższości sięgającej 400 m rozpoczynają się od oligocenu a kończą na pliocenie. Bezpośrednio pod utworami czwartorzędu, na linii Pradoliny Warty – Noteci występuje oligoceńska seria lubuska, zaburzona glacitektonicznie, natomiast na północ i południe od wspomnianej pradoliny, miocen węglonośny od utworów serii Mużakowa po serie Żarska (S. Dyjor, 1978).

Okres czwartorzędu zaznaczył się intensywnymi procesami erozji, a później sedymentacji, co spowodowało duże zróżnicowanie w wykształceniu i miąższości osadów, określonych ogólnie jako czwartorzędowych, w poszczególnych rejonach Ziemi Lubuskiej. Szczególnie dwa czynniki miały zasadniczy wpływ na procesy morłotwórcze – wieloetapowe procesy erozji i zasypywania kopalnych dolin oraz działalność lądolodów, powodujących powstawanie ciągów wałów czołowomorenowych, stref zaburzeń glacitektonicznych oraz osadzanie bardzo zróżnicowanych utworów lodowcowych i wodnolodowcowych. Największe ich miąższości stwierdzono w obrębie głębokich kopalnych dolin. Wcięcia te przebiegają prawie równoleżnikowo przez omawiany obszar. Odmienne jest wykształcenie utworów czwartorzędowych na wysoczyznach oraz w obrębie zasadniczych ciągów moren czołowych, powstałych w poszczególnych stadiach dwu ostatnich zlodowaceń. Dotyczy to głównie dużej zmienności petrograficznej osadów czołowomorenowych oraz moreny dennej. W rozwoju czwartorzędu Ziemi Lubuskiej można wydzielić dwa zasadnicze okresy mające duże znaczenie dla jego ewolucji. Pierwszy obejmuje okres od pliocenu do najstarszego zlodowacenia, drugi – zlodowacenia i interglacjalny oraz holocen.

Zlodowacenie północnopolskie objęło obszar północnej i centralnej części Ziemi Lubuskiej. Udokumentowano tu trzy fazy tego zlodowacenia, które pozostawiły ciągi moren czołowych oraz osady lodowcowe i wodnolodowcowe (B. Krygowski 1961, 1973). Faza leszczyńska wyznacza maksymalny zasięg tego zlodowacenia na południu. Zlodowacenie fazy poznańskiej objęło obszar wysoczyzny północnolubuskiej, rozbudowując ciąg moren leżących Słubicami, Sulęcinem i Międzyrzeczem. Z tą fazą związane są rozległe pola sandrowe w rejonie Rzepina i Świebodzina. (S. Żynda 1967). Faza pomorska objęła tylko północne części Ziemi Lubuskiej, na północ od doliny Warty i Noteci. W okresie tym powstały ciągi pagórków czołowomorenowych oraz rozległe pola sandrowe wypełniające obniżenia terenu. Z poszczególnymi fazami zlodowacenia północnopolskiego, związane są systemy teras w pradolinach. Wysokość ich zalegania oraz zasięgi uwarunkowane są postojami lodowca zamykającego odpływ wód ku północy.

Holocen na badanym obszarze, cechujący się urozmaiconym krajobrazem polodowcowym, zaznaczył się zróżnicowaniem procesów erozji i sedymentacji. Procesy erozji rozwinęły się głównie na obszarach wypiętrzonych moren czołowych i wysoko leżących polach sandrowych. Powstają tu systemy głęboko wciętych dolinek, obecnie suchych, z rozległymi stożkami napływowymi u ich ujścia. W strefach szerokich dolin rzecznych i pradolin rozwijają się procesy sedymentacji. Powstają niskie terasy piaszczyste oraz lokalne torfowiska związane głównie z ciepłym klimatem proborealnym i starszym holocenem. Z okresami chłodniejszymi holocenu wiąże się powstanie części wydm szeroko rozwiniętych w obszarach pradolinnych lub na powierzchniach sandrowych, np. w rejonie Międzyrzecza. W młodszym holocenie powstają w dolinach rzek niskie terasy madowe, których rozwój ostatnio zaburzyła działalność gospodarcza człowieka.

Utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe mają duże znaczenie gospodarcze jako baza podstawowych surowców mineralnych, zbiorniki wód podziemnych oraz strefa działalności geologiczno-inżynierskiej [4].

2.5. ZASOBY KOPALIN

Zgodnie z informacjami uzyskanymi z Państwowego Instytutu Geologicznego na obszarze gminy Bledzew znajduje się pięć udokumentowanych złóż kopalin:

- złoża kruszywa naturalnego „Popowo” (nr złoża KN 13120) – powierzchni złoża wynosi 5,83 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Popowo I” (nr złoża KN 13946) – powierzchni złoża wynosi 7,22 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Templewo” (nr złoża KN 2901) – powierzchni złoża wynosi 4,75 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Templewo I” (nr złoża KN 10823) – powierzchni złoża wynosi 21,61 ha,
- złoża kruszywa naturalnego „Zemsko” (nr złoża KN 12366) – powierzchni złoża wynosi 10,50 ha.

Eksploatacja złoża „Zemsko”, „Popowo I” i „Templewo” została zakończona. W przypadku ww. złóż przeprowadzono rekultywację.

2.6. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Warunki wodne

Obszar Gminy Bledzew, zgodnie z Atlasem Podziału Hydrograficznego Polski (2005), położony jest w zlewni rzeki Obry.

Wody powierzchniowe

Najważniejszym elementem sieci hydrograficznej jest rzeka Obra. Rzeka Obra przepływa przez Bledzew i Stary Dworek. Pochodzenie rzeki Obry nie jest bezpośrednio związane z lądolodem. Płynie ona starą formą wklęsłą pochodzącą jeszcze sprzed zlodowacenia bałtyckiego. Jest typową rzeką nizinną. Reżim hydrauliczny rzeki jest bardzo wyrównany, ponieważ przepływa przez wiele jezior, które działają jako zbiorniki retencyjne. Rzeka charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania z jednym maksimum i jednym minimum w ciągu roku. Amplitudy stanów Obry dla

wodowskazu Bledzew wynoszą 220 cm, maksymalne w lutym - 270 cm, a minimalne w sierpniu 50 cm. Z uwagi na wystarczającą głębokość rzeka Obra na całej swej długości stanowić może kajakowy szlak wodny, jak również miejsce lokalizacji kąpielisk z uwagi na łagodne koryto z otworami piaszczystymi. Na terenie gminy Bledzew płynie także Struga Jordanka, która wpływa do Obry na wysokości Bledzewa.

Drugim elementem sieci hydrograficznej omawianego obszaru, niezmiennie atrakcyjnym dla turystyki, są jeziora. Obrzański kompleks jezior położony jest w długiej rynnie o kierunku południowym, przez którą płynie z południa ku północy Obra. W gminie Bledzew z większych jezior wymienić należy: jezioro Chycińskie i jezioro Długie, które połączone jest z jeziorem Kurskim. Zalew Bledzewski – sztuczne jezioro powstałe w wyniku zbudowania zapory wodnej dla elektrowni w Bledzewie. Ponadto występują mniejsze bardzo malownicze jeziora otoczone lasami, wymienić tu należy jezioro Lipawki i jezioro Cisie [13].

Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym obszar gminy położony jest w Regionie Wielkopolskim (VI) i w subregionie lubusko-poznańskim (VI₂). Dla zaspokojenie potrzeb wodnych zasadnicze znaczenie mają wody czwartorzędowe. Natomiast udział wód trzeciorzędowych w całkowitym poborze wody jest niewielki.

Wahania pierwszego poziomu wód podziemnych mają duże znaczenie w procesie obiegu wody z uwagi na fakt alimentowania głębszych poziomów wodonośnych. Stanowią one także podstawę zaopatrzenia w wodę gospodarczą i pitną. Na całym obszarze wody I poziomu zalegają głębiej niż 5 m p.p.t. Dotyczy to głównie obszaru wysoczyzny płaskiej i falistej ze słabo zaznaczona strefa wzgórz i wałów moreny czołowej. W przedziale od 2 do 5 m p.p.t. znajdują się obszary rzeźby eolicznej, sandrowe zbocza i poziomy terasowe. Najpłycej, do 2 m p.p.t., wody podziemne występują w dnie pradoliny, dolinach sandrowych, rynnach glacialnych i dolinach rzecznych.

Na analizowanym obszarze warunki infiltracyjne odgrywają szczególną rolę w procesie obiegu wody z uwagi na znaczny udział korzystnego typu infiltracyjnego (A. Choiński 1980) [4].

Gmina Bledzew położona jest poza zasięgiem występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce.

2.7. GLEBY

Obszar opracowania położony jest w regionie glebowo-rolniczym zwanym Regionem Przytocznej. Jest to region o przewadze gleb kompleksu 5, wykształconych z piasków gliniastych lekkich na glinie. W środkowej części tego regionu, na równinie sandrowej, w większości występują gleby kompleksu 6, wykształcone z piasków słabogliniastych przechodzących głęboko w piasek luźny lub glinę lekką.

Na obszarze gminy występuje mozaika kompleksów z przewagą 5 i nieznacznym udziałem 7, 6, 2 i 4. Są to głównie gleby bielcowe lub brunatne wyługowane kwaśne, wytworzone na piaskach gliniastych zalegających na glinach (5, 2, 4) oraz na piaskach podścielonych piaskami (6 i 7). W dolinie Obry i w dnie jeziora Czapliniac występują użytki zielone 2z i 3z wytworzone na torfach i madach. Między Lubniewicami a Bledzewem występują naprzemianległe kompleksy gleb pseudobielcowych i brunatnych właściwych (4), gleb brunatnych wyługowanych i kwaśnych (5, 6 i 7) oraz lasów [4].

Na terenie gminy Bledzew dominują gleby V oraz VI klasy bonitacyjnej (stanowią około 40% wszystkich gleb). Oprócz nich występują także, w dużej ilości, gleby klasy IV (38,3% wszystkich gruntów) oraz gleby klasy III (21,6%) [13]

2.8. SZATA ROŚLINNA

Według Geobotanicznego Podziału Polski (W. Szafer i K. Zarzycki 1972) analizowany obszar leży w granicach Państwa Holarktydy, Obszaru Eurosyberyjskiego, Prowincji Niżowo – Wyżynnej – Środkowoeuropejskiej, Działu Bałtyckim (A), Poddziale Pas Wielkich Dolin (A2), Krainie Wielkopolsko-Kujawskiej (7), Okręgu Lubuskim (7b). Według Podziału Polski na Krainy i Dzielnice przyrodniczo-leśne L. Mroczkiewicz i innych (1964) leży w Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej, w Dzielnicy Lubuskiej [4].

W gminie Bledzew lasy i grunty leśne zajmują największą powierzchnie gminy, aż 13 684 ha tj. 55,3% ogólnej jej powierzchni. Tereny leśne charakteryzują się stosunkowo małym zróżnicowaniem siedliskowym. Dominują siedliska boru mieszanego świeżego i boru świeżego zajmujące 92% powierzchni, zaś z pozostałych typów lasów stosunkowo wyraźny udział lasu mieszanego świeżego (8% powierzchni). Największy kompleks leśny występuje w północnej części gminy. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna i jako gatunek dominujący osiąga tu średnie warunki rozwoju i wzrostu. Najczęstszą domieszką jest brzoza, a na siedliskach żyzniejszych buk, dąb, świerk rzadziej inne gatunki. W dolinie Obry występują przeważnie lasy liściaste, które jaskrawo oddzielają się od szpilkowych lasów wysoczyznowych. Nad jeziorem Chycina w drzewostanach dominuje sosna w różnym wieku, lokalnie 120-letnia (przy strefie przybrzeżnej). Domieszkowo występuje brzoza brodawkowata (do 10% stanu drzewostanu), zaś poszycie stanowi kruszyna, brzoza, świerk, dąb. Runo jest trawiasto-mszyste. Między jeziorem Chycina a jeziorem Długim występują lasy oraz drzewostany sosnowe na siedliskach lasu mieszanego z domieszką jesionu, klonu, dębu i akacji. W strefie przybrzeżnej jeziora Długiego występują lasy sosnowe i brzozowe (50-80 letnie) z kruszyną, jesionem i brzozą. Jezioro Kurskie otoczone jest drzewostanami sosnowymi stosunkowo młodymi (25-30 lat). Ponadto w lasach gminy Bledzew istnieje dużo nieużytków w tym bagna i piaski, tereny zdewastowane i nieużytki do zalesienia. Rozkład lasów zależy od

gleb i wody gruntowej, stąd na suchej wysoczyźnie lodowcowej z glebą piaszczystą przeważa sosna. Natomiast tam gdzie występują lepsze gleby, a warunki wodne są korzystniejsze pojawiają się inne gatunki drzew. W lasach występują następujące zwierzęta łowne: jelenie, sarny, dziki, borsuki, lisy, kuny, jenoty tchórze, piżmaki, zając oraz ptactwo dzikie.

Dla potrzeb rekreacji i wypoczynku w ramach lasów grupy I udostępnia się lasy przeznaczone do masowego wypoczynku. Najliczniej występują one w strefie ośrodków wypoczynkowych, wokół kompleksu jezior np. jeziora Chycina, Długie i Kursko, Zalew Bledzewski. Występują tutaj najładniejsze partie drzewostanów penetrowane przez turystów i wędkarzy, które stanowią dogodną bazę rekreacyjną i turystyczną. Ze względu na dużą ilość drzewostanów I i II klasy wieku do celów rekreacyjnych udostępnia się ok. 60% lasów nadleśnictwa [13].

2.9. WARUNKI KLIMATYCZNE

Opisywany obszar leży w strefie przejściowej i objęty jest zarówno wpływami Atlantyki jak i kontynentu Eurazji z przewagą wpływu oceanu Atlantyckiego. Występują tu mniejsze amplitudy temperatury, krótsze i łagodniejsze zimy, a okres wegetacyjny rozpoczyna się wcześniej i trwa dłużej niż na obszarach Polski centralnej i wschodniej. Według R. Gumińskiego (1954) obszar ten należy do dzielnicy rolno-klimatycznej Lubuskiej, natomiast według K. Prawdziwca i C. Koźmińskiego (1972) należy do krainy klimatycznej – Pojezierze Lubuskie.

Według J. Januszewskiego (1961) obszar należy do najcieplejszych terenów województwa lubuskiego. Przebiega tu izoterma roczna $+8^{\circ}\text{C}$ i izoterma półrocza letniego $+14,2^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń $-1,5^{\circ}\text{C}$, najniższe temperatury występują w lutym do -30°C , a maksymalne w sierpniu $+38^{\circ}\text{C}$. Okres wegetacyjny trwa średnio 222 dni (koniec marca – pierwsza dekada listopada). Pierwsze przymrozki występują między 12 a 17 października, a wiosenne od 20 do 30 kwietnia. Czas trwania okresu bezprzymrozkowego wynosi od 160 do 170 dni. Opady oscylują w granicach 550-625 mm. Największe zachmurzenie występuje w grudniu, a najmniejsze we wrześniu. Zimą dominują wiatry z kierunku północno-zachodniego i południowo-zachodniego, z maksymalnym udziałem wiatru zachodniego, natomiast latem z kierunku zachodniego, północno-wschodniego i południowo-wschodniego. Rzeźba i pokrycie terenu ma tu wyraźne odzwierciedlenie w zróżnicowaniu zarówno wiatrów, opadów jak i pokrywy śnieżnej. Pokrywa śnieżna występuje tu przeciętnie powyżej 55 dni.

Według A. Wiosia (1993) opisywany obszar wchodzi w granice Regionu XIV – Lubuskiego, gdzie stosunkowo często pojawiają się dni z pogodą gorącą, słoneczną i bez opadu. Mniej jest dni z typami pogody przymrozkowej [3a].

3. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

3.1. RYS HISTORYCZNY

Za datę powstania Bledzewa można przyjąć wg J. Zysnarskiego rok 1235, kiedy to po przybyciu tutaj cystersów wybudowali oni w 1235 r. klasztor nad brzegiem rz. Obra. Za przyjęciem tej daty nie ma niestety żadnej pisemnej wzmianki mówiącej o tym, że w momencie budowy klasztoru istniał już Bledzew – choć można tak przypuszczać, gdyż klasztor ten został wybudowany nad rzeką Obra, ale w rejonie Starego Dworka.

Pierwsza wzmianka dotycząca nazwy wsi pochodzi z 1312 r. jako Blesewo i Blesow, kolejna z 1418 Bledzewo, z 1421 Blyedzewo, z 1460 Bledzew, a następnie do 1945 r. funkcjonowała niemiecka nazwa Blesen. Nazwa miasta informuje, że pierwotnie osada była własnością Bledza, którego nazwisko pochodziło od wyrazu „bledy”.

Herb Bledzewa przedstawia białego orła w koronie ukazanego na czerwonym tle i trzymającego w jednej łapie pastorał opacki, a w drugiej infułę.

Bledzew w początkach swego istnienia określany był jako wieś, a od XV w. posiadał prawa miejskie, a jego przynależność państwowa i administracyjna zmieniała się wielokrotnie.

Początkowo Bledzew należał do Polski, następnie do Brandenburgii, Księstwa Głogowskiego i od 1326 r. ponownie do Polski. Po drugim rozbiórce Polski w 1793r. znalazł się w Prusach w departamencie poznańskim, następnie w latach 1807-1815 w Księstwie Warszawskim, a od 1815r. ponownie w Prusach w Prowincji Poznańskiej.

Od 1 stycznia 1818 r. wprowadzono w Prusach nowy podział na powiaty. Na podstawie tego podziału Bledzew należał do powiatu międzyrzeckiego, a od 6 czerwca 1887 r. do nowo utworzonego powiatu skwierzyńskiego w rejencji poznańskiej.

Od 1921 Bledzew należał do Prowincji Marchii Granicznej Poznańsko-Zachodniopomorskiej, od 1938-1945r. do prowincji Brandenburskiej. Dnia 1 lutego 1945 r. Bledzew powrócił do Polski, należąc początkowo do województwa poznańskiego, od 1950r. do województwa zielonogórskiego, od 1975r. do gorzowskiego, a od 1999r. do województwa lubuskiego w powiecie międzyrzeckim.

Dzieje Bledzewa jako osady, a potem przez sześć stuleci związane były z klasztorem cysterskim, którego założycielem był książę wielkopolski Władysław Odonic, a który między rokiem 1232-1235 sprowadził z Dobrego Lugu (Doberlugu) w Łużycach Górnych zakonników i nadał im 500 łanów ziemi.

Wzmianka o Bledzewie jako ośrodku miejskim pochodzi z 1433 r. kiedy to 6 maja wójt Nowej Marchii zdobył i spalił miasto Bledzew wraz z klasztorem i okolicami. Według E. Keysera lokalizacja Bledzewa jako miasta nastąpiła dopiero między rokiem 1458, kiedy w spisie miast brak Bledzewa, a rokiem 1485 kiedy król Kazimierz Jagiellończyk

w swoim przywileju nazwał Bledzew miastem. Bledzew był miastem należącym do opata cystersów i pod względem prawnym od niego zależnym (mediacyjnym).

Mówiąc o Bledzewie nie należy zapomnieć o takiej postaci jak Jan Dekert, który urodził się w Bledzewie w 1738. Mieszkańcy Bledzewa są dumni, z tego że Jan Dekert w roku 1789 został prezydentem Warszawy oraz współtworzył Konstytucję 3 Maja w 1791 r., a także stał na czele sławetnej „Czarnej Procesji”

Bledzew był także nawiedzany przez różnego rodzaju kataklizmy (tragedie). Możemy tutaj wspomnieć pożar w 1592 r., następnie dotkliwe spustoszenie w latach 1626-1629 kiedy to dobra cystersów zostały obrabione przez oddziały mansweldzkie wyparte przez Wallensteina z Dolnego Śląska. W dniu 22 maja 1632r. wybuchł w Bledzewie kolejny pożar, który strawił domy w mieście oraz dach i wieżę kościoła farnego wraz z zegarem i dzwonem. Kolejne straty szczególnie dla cystersów bledzewskich nastąpiły podczas potopu szwedzkiego.

Ważnym okresem w historii Bledzew były lata 60-te XVII w. Kiedy to opat Kazimierz Jan Opaliński przekazał klasztorowi w Bledzewie odziedziczony po rodzicach obraz Matki Boskiej, którego początkowo umieszczono w jednym z bocznych ołtarzy bledzewskiego kościoła, a później w 1669 r. przeniesiono go do kościoła w Rokitnie. Na życzenie króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego w 1671 r. wizerunek Madonny przewieziony został do kaplicy Zamku Królewskiego w Warszawie, skąd jeszcze w tym samym roku powrócił do Rokitna, gdzie stał się obiektem kultu i licznych pielgrzymek.

Za czasów świetności klasztoru w jego progach gościł m.in. Car Rosji Piotr Wielki (1711r.), król August II Mocny (1712 r.).

W 1793 r. w wyniku II rozbioru Polski Bledzew został wcielony do Królestwa Pruskiego.

W granice Polski powrócił w 1945 r. kiedy to dnia 1 lutego zajęty został przez wojska I Frontu Białoruskiego. W tym samym roku odebrano Bledzewowi prawa miejskie motywując to rolniczym charakterem osady [6].

3.2. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ

Na obszarze gminy Bledzew znajduje się bardzo duża liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków:

Tab. 3.2.1. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Nr działki	Numer rej. zabytków	Data wydania decyzji
1.	Dom	Bledzew	Kościelna 5	355/1	852	15.02.1964
2.	Dom	Bledzew	Kościelna 6	400	853	15.02.1964
3.	Dom	Bledzew	Kościuszki 10	330	856	15.02.1964
4.	Dom	Bledzew	Kościuszki 2	301	854	15.02.1964
5.	Dom	Bledzew	Kościuszki 25	342	857	15.02.1964
6.	Dom	Bledzew	Kościuszki 7	334	855	15.02.1964
7.	Dom	Bledzew	Rycerska 6	415/2	858	15.02.1964
8.	Dom	Bledzew	Rynek 1	422	784	15.02.1964
9.	Dom	Bledzew	Rynek 2	422	847; KOK-I-135/76	15.02.1964; 19.11.1976
10.	Dom	Bledzew	Rynek 4	369/2	848	15.02.1964
11.	Dom	Bledzew	Rynek 7	383	849	15.02.1964
12.	Dom	Bledzew	Rynek 8	385/1	850	15.02.1964
13.	Dom	Bledzew	Wiosny Ludów 4	431	851	15.02.1964
14.	Kościół p.w. św. Katarzyny	Bledzew		391	184; KOK-I-15/76	16.03.1961; 22.10.1976
15.	Młyn pocysterski	Bledzew	Pl. Klasztorny 3	498	L-415/A K.O.K I-572/63	16.11.2010 20.06.1963
16.	Pomnik św. Jana Nepomucena	Bledzew	Ul. Rynek	388	RDZ.5131.10.2011	07.07.2011
17.	Dwór	Chycina		207/22	579	20.06.1963
18.	Kościół p.w. św. Anny	Nowa Wieś		137	789	15.02.1964
19.	Zespół pałacowo-parkowy: pałac wraz z wyposażeniem wnętrza, park z okalającym go murem	Nowa Wieś		501/8	L-187/A	29.11.2005
20.	Dawny zajazd	Osiecko		50	2138	08.05.1971
21.	Pałac	Osiecko		247/1	2137	08.05.1971
22.	Kościół p.w. św. Mikołaja	Osiecko		58	KOK-I-776/64	15.02.1964
23.	Kościół p.w. Wniebowzięcia NMP	Sokola Dąbrowa		154	2144	08.05.1971
24.	Dwór	Stary Dworek		144/21	195	16.03.1961
25.	Kościół fil. p.w. św. Józefa	Stary Dworek		79	194	16.03.62

26.	Kolumna Maryjna	Stary Dworek		147/31	L-B-37	13.06.2006r
27.	Kościół paraf. rzym.-kat. p.w. Chrystusa Króla z terenem d. cmentarza	Templewo		129	L-129/A	02.02.2004
28.	Kościół p.w. Zwiastowania NMP	Zemsko		78	KOK-I-116/76	08.11.1976

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

Tab. 3.2.2. Wykaz obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Nr działki	Czas powstania
1.	Układ urbanistyczny	Bledzew			XVI
2.	Dom murowany	Bledzew	pl. Świerczewskiego 3	Obecnie ul. Rynek	XIX w. 2 poł.
3.	Dom murowany	Bledzew	pl. Świerczewskiego 6	Obecnie ul. Rynek	XIX w. 2 poł.
4.	Dom murowany	Bledzew	pl. Świerczewskiego 10	Obecnie ul. Rynek	XIX w. 2 poł.
5.	Dom murowany	Bledzew	pl. Świerczewskiego 11	Obecnie ul. Rynek	XIX w.
6.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew		Brak adresu	1900-1910
7.	Magazyn I murowany	Bledzew		Brak adresu	1900-1910
8.	Magazyn II szachulcowy	Bledzew		Brak adresu	1900-1910
9.	Dom murowany	Bledzew	ul. Tylna 1	294	XIX w. 4 ćw.
10.	Dom murowany	Bledzew	ul. Tylna 3	289	1910 ok.
11.	Budynek gospodarczy II murowany	Bledzew	ul. Tylna 5	287	1910 ok.
12.	Dom murowano-szachulcowy	Bledzew	ul. Tylna 6	286	XIX w. 1 poł.
13.	Stodoła szachulcowa	Bledzew	ul. Tylna 6	286	1900-1910
14.	Obora murowana	Bledzew	ul. Tylna 6	286	XX w. 1 ćw.
15.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. Tylna 7	285	1900 ok.
16.	Kościół murowany parafialny rzymskokatolicki p.w. Św. Katarzyny	Bledzew		391	XV w. /XVI, XIX w.
17.	Dom murowany	Bledzew	ul. Górna	347	XIX w. 4 ćw.
18.	Dom murowany	Bledzew	ul. Górna	347	XX w. 20 lata
19.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Górna	347	1900-1910
20.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 1	396	XIX w. 4 ćw.
21.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościelna 1	396	1900-1910
22.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 4	345	XIX w. 4 ćw.
23.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 5	355/1	XIX w. 4 ćw.
24.	Dom murowany	Bledzew	Ul. Kościelna 6	355/1	XIX w. 4 ćw.
25.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 7	400	1920 ok.
26.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 8	401	XIX w. 4 ćw.
27.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 9	402/1	XIX w. 4 ćw.
28.	Plebania murowana	Bledzew	ul. Kościelna	391	XIX w. 4 ćw.
29.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościelna 10	403	1910 ok.
30.	Budynek gospodarczy I murowany z zespołu plebanii	Bledzew	ul. Kościelna	391	XIX w. 4 ćw.
31.	Kapliczka murowana z zespołu kościoła parafialnego rzymskokatolickiego	Bledzew	ul. Kościuszki	391	XIX w. 4 ćw.
32.	Ogrodzenie z bramą murowane z zespołu kościoła parafialnego rzymskokatolickiego	Bledzew		391	XIX w. 4 ćw.
33.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki	Brak adresu	XX w. 20 lata
34.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 1	386	1900-1910
35.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 2	381	XIX w. 4 ćw.
36.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 3	379/2	XIX w.
37.	Obora murowana	Bledzew	ul. Kościuszki 5	355	1900-1910
38.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 6	334	XIX 3 ćw.
39.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 7	334	XIX w. 2 poł.
40.	Stodoła murowana	Bledzew	ul. Kościuszki 7	333	XIX w. 4 ćw.
41.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 8	332	1910 ok.
42.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 9	332	XIX w. 4 ćw.
43.	Stodoła murowana	Bledzew	ul. Kościuszki 8/9	330	XIX w. 4 ćw.
44.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 10	330	XIX w. 2 poł.
45.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 10	329	XX w. 30 lata
46.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 11	329	1910 ok.
47.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 11	328	1900-1910
48.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 12	328	1910 ok.
49.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 12	328	XIX w. 4 ćw.
50.	Budynek gospodarczy II murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 12	328	XIX w. 4 ćw.
51.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 13	326	XX w. 20 lata
52.	Garaż murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 13	326	1900-1910
53.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 15	371	XIX w. 4 ćw.

54.	Stodoła szachulcowa	Bledzew	ul. Kościuszki 15	371	XIX w. 3 ćw.
55.	Obora murowana	Bledzew	ul. Kościuszki 15	371	1900-1910
56.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 18	198	XIX w. 4 ćw.
57.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 19	197	1900-1910
58.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 20	196	1900-1910
59.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 21	338	1910-1920
60.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 21	338	1910-1920
61.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 22	340	XIX w. 2 poł.
62.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 23	341	1900 ok.
63.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 24	341	1900 ok.
64.	Stodoła murowana	Bledzew	ul. Kościuszki 24	341	XX w. 30 lata
65.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 25	342	1910 ok.
66.	Chlew szachulcowy	Bledzew	ul. Kościuszki 25	342	XIX w. 4 ćw.
67.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 25	342	XIX w. 4 ćw.
68.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 27	388	XIX w. 4 ćw.
69.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 28	389	1910 ok.
70.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 28	389	1910 ok.
71.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 29	390	1900-1910
72.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 31	238/6	XX w. 20-30 lata
73.	Dom murowany	Bledzew	ul. Kościuszki 33	354/3	XX w. 20-30 lata
74.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 1	375	XIX w. 4 ćw.
75.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 2	374	XIX w. 4 ćw.
76.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 3	373	1900 ok.
77.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 5	313	1910 ok.
78.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 7	314	1900-1910
79.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 9	317	XIX w. 4 ćw.
80.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 11	319	1910-1920
81.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 12	320	1910 ok.
82.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 13	322	XIX w. 4 ćw.
83.	Budynek gospodarczy murowano-szachulcowy	Bledzew	ul. 1 Maja 13	322	XIX w. 4 ćw.
84.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 14	323	1900-1910
85.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 14	323	1900-1910
86.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 15	377	1900-1910
87.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 16	378	1900-1910
88.	Dom murowany	Bledzew	ul. 1 Maja 17	380	1900-1910
89.	Dom murowany	Bledzew	ul. Młyńska 1	365/2	1910-1920
90.	Dom murowany	Bledzew	ul. Młyńska 2	367	1910-1920
91.	Dom murowany	Bledzew	ul. Młyńska 5	372	1920 ok.
92.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Młyńska 5	372	1900-1910
93.	Budynek gospodarczy murowany z zespołu młyna	Bledzew	ul. Młyńska	366	1900-1910
94.	Dom murowany	Bledzew	ul. Nowa 1	284 / ul. Nowa 2	XIX w. 4 ćw.
95.	Dom murowany	Bledzew	ul. Nowa 2	283 / ul. Nowa 3	XIX w. 4 ćw.
96.	Dom murowany	Bledzew	ul. Nowa 4	268	1910-1920
97.	Dom murowany	Bledzew	ul. Nowa 5	269	1910-1920
98.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 1	285	1900-1910
99.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 2	284	XIX w. 4 ćw.
100.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 3	283	1920 ok.
101.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 4	282	1920 ok.
102.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 5	281	1920 ok.
103.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 6	280	XX w. 20-30 lata
104.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 7	279	XX w. 20-30 lata
105.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 8	277	XIX w. 4 ćw.
106.	Dom murowany	Bledzew	ul. Piaskowa 9	276	XIX w. 4 ćw.
107.	Stodoła murowana	Bledzew	pl. Klasztorny 2	177/3	1900-1910
108.	Dom szachulcowy	Bledzew	pl. Klasztorny 3	498	XIX w. poł. ok.
109.	Obora murowana	Bledzew	pl. Klasztorny 3	498	1910-1920
110.	Dom szachulcowy	Bledzew	pl. Klasztorny 5	494/1	1900 ok.
111.	Obora murowana	Bledzew	pl. Klasztorny 5	491/1	1900 ok.
112.	Dom murowany	Bledzew	pl. Klasztorny 6	493/1	XIX w. 4 ćw.
113.	Chlew murowany	Bledzew	pl. Klasztorny 5	494/1	1900 ok.
114.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 1	434	1910-1920
115.	Chlew murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 1	434	1910-1920
116.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 2	433	1900-1910
117.	Obora murowana	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 2	433	1900-1910
118.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 3	432	XIX w. 4 ćw.
119.	Gołębnik murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 3	432	1900 ok.
120.	Chlew murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 3	432	XIX w. 4 ćw.
121.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 4	431	XIX w. 4 ćw.
122.	Obora murowana	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 4	431	XIX w. 4 ćw.
123.	Stodoła szachulcowa	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 4	431	XIX w. 2-3 ćw.
124.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 5	425	1920 ok.

125.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 6	426	XIX w. 3-4 ćw.
126.	Dom murowany	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 7	427	1910-1920
127.	Dom szachulcowy	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 8	428	XIX w. 3 ćw.
128.	Stodoła szachulcowa	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 8	428	XIX w. 2-3 ćw.
129.	Budynek bramny szachulcowy	Bledzew	pl. Wiosny Ludów 8	428	XIX w. 4 ćw.
130.	Dom murowany	Bledzew	ul. Podgórna 1	3334/1	1900-1910
131.	Dom murowany	Bledzew	ul. Podgórna 2/3	34/1	XX w. 20 lata
132.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Podgórna 2/3	34/1	XX w. 20 lata
133.	Dom murowany	Bledzew	ul. Podgórna 5	48/1	1910-1920
134.	Dom murowany	Bledzew	ul. Podgórna 6	55	XX w. 20 lata
135.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska 2	419	XIX w. 4 ćw.
136.	Chlew murowany	Bledzew	ul. Rycerska 2	419	1900-1910
137.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Rycerska 2	419	1900-1910
138.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska 3	418	1900-1910
139.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska 4	417	1900-1910
140.	Obora murowana	Bledzew	ul. Rycerska 5	416	1900-1910
141.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska 6	415/2	XIX w. 4 ćw.
142.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska 7	414/1	XIX w. 2-3 ćw.
143.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Rycerska 7	414/1	XIX w. 4 ćw.
144.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rycerska	Brak nr	1910 ok.
145.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 1	422	XIX w. 4 ćw.
146.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 2	422	XIX w. 3 ćw.
147.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 3	421	XIX w. 2-3 ćw.
148.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 4	369/2	XIX w. 4 ćw.
149.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 5	368	1900 ok.
150.	Oficyna murowana	Bledzew	Rynek 5	368	1910 ok.
151.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	Rynek 5	368	1910 ok.
152.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 6	382	XIX w. 4 ćw.
153.	Budynek gospodarczy murowano-szachulcowy	Bledzew	Rynek 6	382	XIX w. 4 ćw.
154.	Chlew szachulcowy	Bledzew	Rynek 6	382	XIX w. 3 ćw.
155.	Dom murowany	Bledzew	ul. Rynek 7	384	XIX w.
156.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 8	384	XIX w. 4 ćw.
157.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 9	385/2	1920 ok.
158.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 11	393	1900 ok.
159.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	Rynek 11	393	1900 ok.
160.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 12	394	XIX w. 4 ćw.
161.	Dom murowany	Bledzew	Rynek 10	387	XIX w. 3-4 ćw.
162.	Dom murowany	Bledzew	ul. Młyńska 4	303	1910 ok.
163.	Młyn murowany	Bledzew	ul. Młyńska	366	XIX w. 1 poł.
164.	Kapliczka murowana	Bledzew	ul. Sportowa	306	XIX w. 4 ćw.
165.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa	395	XIX w. 4 ćw.
166.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 2	397	XIX w. 3 ćw.
167.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Sportowa 2	397	XIX w. 4 ćw.
168.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 3	404	XIX w. 4 ćw.
169.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. Wodna 1	301	XIX w. 4 ćw.
170.	Budynek gospodarczy II murowany	Bledzew	ul. Wodna 1	301	1900 ok.
171.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 2	293	XIX w. 4 ćw.
172.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 3	295	1900-1910
173.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 4	310	1900-1910
174.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 5	311	1900-1910
175.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 6	312/2	1900 ok.
176.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 4	405	XIX w.
177.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 5	406	XIX w. 2 poł.
178.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 7	407/1	1900 ok.
179.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 10	441	1910 ok.
180.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 12	440	XIX 3 ćw.
181.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 13	438	XIX w. 4 ćw.
182.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 15	436	XIX w. 3 ćw.
183.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Sportowa 15	436	1900-1910
184.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 16	424	XIX w. 3 ćw.
185.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Sportowa 16	424	XIX w. 3 ćw.
186.	Dom murowany	Bledzew	ul. Sportowa 17	423	XIX w. 4 ćw.
187.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Sportowa 17	423	XIX w. 4 ćw.
188.	Dom murowany	Bledzew	ul. Starodworska	199	XIX w. 4 ćw.
189.	Szkoła murowana	Bledzew		26/2	1920 ok.
190.	Brama murowana z zespołu cmentarza	Bledzew		30	XIX w. 4 ćw.
191.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 1	410	XIX w. 4 ćw.
192.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 3	85/3	XIX w. 4 ćw.
193.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 4	84a	XIX w. 4 ćw.
194.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 5	84/2	1900-1910
195.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 6	83	XIX w. 4 ćw.
196.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 7	81	1900-1910

197.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 8	1059/13	XIX w. 3 ćw.
198.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 10	29	1910-1920
199.	Obora murowano-szachulcowa	Bledzew	ul. Szkolna 10	29	1900-1910
200.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 12	356	1900-1910
201.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 14	358	1910 ok.
202.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 15	360	XX w. 20 lata
203.	Dom murowany	Bledzew	ul. Szkolna 16	361	1900-1910
204.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. Szkolna 16	361	1900-1910
205.	Budynek gospodarczy II murowany	Bledzew	ul. Szkolna 16	361	1900-1910
206.	Budynek gospodarczy murowany	Bledzew	ul. Szkolna	369/1	XIX w. 4 ćw.
207.	Budynek gospodarczy I murowany	Bledzew	ul. Wodna 6	312/2	1910 ok.
208.	Budynek gospodarczy II murowany	Bledzew	ul. Wodna 6	312/2	1920 ok.
209.	Maszynownia tamy murowana	Bledzew		366	1900-1910
210.	Dom murowany	Bledzew	Tylna 3	289	XX w. 20 lata
211.	Dom murowany	Bledzew	ul. Tylna 10/11	294	1900 ok.
212.	Dom murowany	Bledzew	ul. Wodna 1	286	XIX w. 4 ćw.
213.	Stanowisko bojowe Pz. W. 817 dwukondygnacyjne żelbetowe z grupy warownej Roon z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Bledzew	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1936-1937
214.	Stanowisko bojowe 824 a (520) jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Bledzew	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1935
215.	Most przesuwny K 804 żelbetowy na rzece Obrze z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Bledzew	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	
216.	Układ ruralistyczny	Chycina			XV w./ XIVw.
217.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Niepokalanego poczęcia nmp	Chycina		52	XIX w. 2 poł.
218.	Dwór	Chycina			1 poł XIX w.
219.	Budynek gospodarczy szachulcowy	Chycina		207/12	XVm/XIX w.
220.	Stodoła murowana	Chycina		207/22	XIX w. 2-3 ćw.
221.	Remiza strażacka murowana	Chycina		42	1910-1920
222.	Dom murowany	Chycina	2	38	1900-1910
223.	Dom murowany	Chycina	3	24/4	XIX w. 4 ćw.
224.	Obora murowana	Chycina	3	24/2	XIX w. 4 ćw.
225.	Stodoła szachulcowa	Chycina	3	24/2	XIX w. 4 ćw.
226.	Dom murowany	Chycina	4	24/2	1900-1910
227.	Dom murowany	Chycina	5	35	XIX w. 4 ćw.
228.	Dom murowany	Chycina	6	34/2	XIX w. 4 ćw.
229.	Dom murowany	Chycina	7	33	1910 ok.
230.	Obora murowana	Chycina	7	33	1910 ok.
231.	Dom murowany	Chycina	9	48	1900-1910
232.	Obora murowana	Chycina	9	48	1910-1920
233.	Dom murowany	Chycina	10	47/1	1920 ok.
234.	Budynek gospodarczy murowany	Chycina	12	45	1900-1910
235.	Stodoła murowana	Chycina	13	44	1900-1910
236.	Dom szachulcowy	Chycina	14	46	XIX w. 3 ćw.
237.	Dom murowany	Chycina	16	58	1910 ok.
238.	Obora murowana	Chycina	16	58	1910 ok.
239.	Chlew murowany	Chycina	16	58	XX w. 20-30 lata
240.	Dom szachulcowy	Chycina	18	43/1	XIX w. 3 ćw.
241.	Dom murowany	Chycina	23	207/22	1900 ok.
242.	Budynek gospodarczy murowany	Chycina	23	207/22	1900 ok.
243.	Stanowisko bojowe Pz. W. 811 (519) dwukondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Chycina	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1935-1936
244.	Stanowisko bojowe Pz. W. 814 dwukondygnacyjne żelbetowe z grupy warownej Moltke z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Chycina	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1936-1937
245.	Cmentarz przykościelny	Dębowiec		476/1	XIX w. 4 ćw.
246.	Dom murowany	Dębowiec	2	476/1	1900-1910
247.	Dom murowany	Dębowiec	3	476/6	1900-1910
248.	Stodoła murowana	Dębowiec		476/1	XIX w. 4 ćw.
249.	Układ ruralistyczny	Goruńsko			Poł. XIII w.
250.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Mb królowej polski	Goruńsko		278	XVm w. k.
251.	Szkoła murowana	Goruńsko		281/5	XX w. 30 lata
252.	Kapliczka murowana	Goruńsko		30	1900-1910
253.	Grobowiec rodziny Buttner murowany	Goruńsko		245	XIX w. 3 ćw.
254.	Dom murowany	Goruńsko	1	36	1903

255.	Stodoła szachulcowa	Goruńsko	1	36	1900-1910
256.	Obora murowana	Goruńsko	1	36	1900-1910
257.	Chlew murowany	Goruńsko	1	36	1900-1910
258.	Dom murowany	Goruńsko	2	40	XIX w. 4 ćw.
259.	Chlew murowany	Goruńsko	2	40	XX w. 20-30 lata
260.	Dom murowany	Goruńsko	3	41	XX w. 20-30 lata
261.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	3	41	1900-1910
262.	Dom murowany	Goruńsko	5	35	XIX w. 4 ćw.
263.	Dom murowany	Goruńsko	6	35	1900-1910
264.	Stajnia murowana	Goruńsko	6	35	XIX w. 4 ćw.
265.	Stodoła murowana	Goruńsko	6	35	XIX w. 4 ćw.
266.	Chlew murowany	Goruńsko	6	35	1910 ok.
267.	Dom murowany	Goruńsko	7	33	1900-1910
268.	Stodoła murowana	Goruńsko	7	33	1900-1910
269.	Obora I murowana	Goruńsko	7	33	1900-1910
270.	Obora II murowana	Goruńsko	7	33	1900-1910
271.	Dom murowany	Goruńsko	8	32/4	1910-1920
272.	Dom murowany	Goruńsko	9	32/3	1900 ok.
273.	Chlew murowany	Goruńsko	9	32/3	1900 ok.
274.	Dom murowany	Goruńsko	10	48/3	1910-1920
275.	Stodoła szachulcowa	Goruńsko	10	48/3	XIX w. 4 ćw.
276.	Dom murowany	Goruńsko	11	48/3	XIX w. 4 ćw.
277.	Stajnia murowana	Goruńsko	11	48/3	1938
278.	Dom murowany	Goruńsko	12	46	XIX w. 4 ćw.
279.	Dom murowany	Goruńsko	13	47	1900-1910
280.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	13	47	1900-1910
281.	Stajnia murowana	Goruńsko	15	50/2	XX w. 20-30 lata
282.	Dom murowany	Goruńsko	15	50/2	XX w. 20-30 lata
283.	Obora murowana	Goruńsko	15	50/2	XIX w. 4 ćw.
284.	Dom murowany	Goruńsko	46	269/2	XX w. 20-30 lata
285.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	47	182	XX w. 30 lata
286.	Dom z częścią gospodarczą murowany	Goruńsko	48	183/2	XX w. 20-30 lata
287.	Dom murowany	Goruńsko	49	268	1900-1910
288.	Obora murowano-szachulcowa	Goruńsko	50	183/2	XIX w. 3 ćw.
289.	Dom murowany	Goruńsko	51	185	XIX w. 4 ćw.
290.	Chlew murowany	Goruńsko	51	183/4	1900-1910
291.	Stodoła murowana	Goruńsko	51	183/4	XIX w. 3 ćw.
292.	Dom murowany	Goruńsko	52	264	XVm w. k.
293.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	52	264	XIX w. 4 ćw.
294.	Dom murowany	Goruńsko	54	259	XIX w. 4 ćw.
295.	Warsztat murowany	Goruńsko	55	258	XX w. 20-30 lata
296.	Dom murowany	Goruńsko	56	257	XIX w. 4 ćw.
297.	Chlew murowany	Goruńsko	56	257	XX w. 30 lata
298.	Stajnia murowana	Goruńsko	56	257	XIX w. 4 ćw.
299.	Stodoła murowana	Goruńsko	56	257	XIX w. 4 ćw.
300.	Dom szachulcowy	Goruńsko	57	256/1	XIX w. 4 ćw.
301.	Stodoła murowana	Goruńsko	57	256/1	XIX w. 4 ćw.
302.	Dom murowany	Goruńsko	58	255/1	1900-1910
303.	Stodoła szachulcowa	Goruńsko	58	255/1	XIX w. 4 ćw.
304.	Chlew murowany	Goruńsko	58	255/1	XIX w. 4 ćw.
305.	Dom murowany	Goruńsko	61	293	1935
306.	Obora murowana	Goruńsko	61	293	XIX w. 4 ćw.
307.	Dom murowany	Goruńsko	63	286	1900 ok.
308.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	63	286	1900-1910
309.	Dom murowany	Goruńsko	64	292	1900 ok.
310.	Stodoła murowana	Goruńsko	64	292	XX w. 20-30 lata
311.	Dom murowany	Goruńsko	65	291	XIX w. 4 ćw.
312.	Obora I szachulcowa	Goruńsko	65	291	XIX w. 4 ćw.
313.	Obora murowana	Goruńsko	66	281/5	1900-1910
314.	Dom murowany	Goruńsko	67	239/2	1900 ok.
315.	Stodoła I szachulcowa	Goruńsko	67	239/2	XIX w. 4 ćw.
316.	Stodoła II szachulcowa	Goruńsko	67	239/2	XIX w. 4 ćw.
317.	Chlew murowany	Goruńsko	67	239/2	1910 ok.
318.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	68	284	XX w. 20 lata
319.	Dom murowany	Goruńsko	69	283	XX w. 20 lata
320.	Lecznica murowana	Goruńsko	70	781/1	1910
321.	Dom murowany	Goruńsko	71	281/1	1910-1920
322.	Dom murowany	Goruńsko	72	281/2	1910-1920
323.	Dom murowano-szachulcowy	Goruńsko	74	277/1	1900-1910
324.	Budynek gospodarczy murowany	Goruńsko	74	277/1	1900-1910
325.	Dom murowany	Goruńsko	75	276	1890
326.	Obora murowana	Goruńsko	75	276	1890
327.	Dom murowany	Goruńsko	76	275	1900-1910

328.	Dom murowany	Goruńsko	77	74/1	XIX w. 4 ćw.
329.	Dom murowany	Goruńsko	78	74/1	XIX w. 4 ćw.
330.	Dom murowany	Goruńsko	83	271	1910 ok.
331.	Warsztat murowany	Goruńsko	44	269/3	XIX w. 4 ćw.
332.	Komin murowany z zespołu gorzelni	Goruńsko		261	XIX w. 4 ćw.
333.	Dom murowany	Katarzynki	2	158/8	1900-1910
334.	Obora murowana	Katarzynki	2	158/10	1900-1910
335.	Dom murowany	Kleszczewo	3	354/24	1900-1910
336.	Dom murowany	Kleszczewo	4	354/39	XX w. 20-30 lata
337.	Dom murowany	Kleszczewo	1	354/18	1900-1910
338.	Stodoła murowana	Kleszczewo		354/58	1900-1910
339.	Dom murowany	Małyszewo	2	593 / Małoszewo	XX w. 20-30 lata
340.	Układ ruralistyczny	Nowa Wieś			1312r.
341.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Św. Anny	Nowa Wieś		137	1758
342.	Brama murowana z zespołu kościoła filialnego rzymskokatolickiego	Nowa Wieś		137	xvm w. 3 ćw.
343.	Pałac murowany	Nowa Wieś		501/8	XIX w. 2 poł.
344.	Spichlerz murowany z zespołu folwarku pałacu	Nowa Wieś		501/8	XIX w. 4 ćw.
345.	Obora I murowana z zespołu folwarku pałacu	Nowa Wieś		501/8	XIX w. 4 ćw.
346.	Obora II murowana z zespołu folwarku pałacu	Nowa Wieś		501/8	XIX w. 4 ćw.
347.	Kuźnia murowana z zespołu folwarku pałacu	Nowa Wieś		501/8	1900-1910
348.	Park pałacowy	Nowa Wieś		501/8	XIXw
349.	Figura Matki Boskiej na postumencie murowanym	Nowa Wieś		36	XIX w. 2 poł.
350.	Dom murowany	Nowa Wieś	1	11/4	XIX w. 4 ćw.
351.	Obora murowana	Nowa Wieś	1	11/4	1900-1910
352.	Dom murowany	Nowa Wieś	2	15/1	1850
353.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	2	15/1	XIX w. 3 ćw.
354.	Dom murowany	Nowa Wieś	3	16/1	XIX w. 4 ćw.
355.	Obora murowana	Nowa Wieś	3	16/1	1910 ok.
356.	Chlew murowany	Nowa Wieś	3	16/1	XIX w. 4 ćw.
357.	Dom murowany	Nowa Wieś	4	18	1900-1910
358.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	4	18	1920-1930
359.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	4	18	1910-1920
360.	Obora murowana	Nowa Wieś	4	18	1900-1910
361.	Dom szachulcowy	Nowa Wieś	5	19	XIX w. 3 ćw.
362.	Dom murowany	Nowa Wieś	6	20	XIX w. 4 ćw.
363.	Dom murowano-szachulcowy	Nowa Wieś	8	17/2	XIX w. 4 ćw.
364.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	8	17/2	XX w. 20 lata
365.	Dom murowany	Nowa Wieś	11	52/1	1920 ok.
366.	Dom murowany	Nowa Wieś	13	55	1900-1910
367.	Dom szachulcowy	Nowa Wieś	14	56	XIX w. 4 ćw.
368.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	14	56	XIX w. 4 ćw.
369.	Dom murowany	Nowa Wieś	15	59	1900-1910
370.	Chlew murowany	Nowa Wieś	15	59	1900-1910
371.	Dom murowany	Nowa Wieś	16	58	1900-1910
372.	Dom szachulcowy	Nowa Wieś	17	57	XIX w. 4 ćw.
373.	Dom murowany	Nowa Wieś	19	110	XX w. 20-30 lata
374.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	19	110	XX w. 20-30 lata
375.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	19	110	1910-1920
376.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Nowa Wieś	20	95	1900-1910
377.	Dom murowany	Nowa Wieś	21	96	1910-1920
378.	Dom murowany	Nowa Wieś	22	97/1	1900-1910
379.	Dom murowany	Nowa Wieś	23	98	1900-1910
380.	Dom murowany	Nowa Wieś	24	100/2	1920 ok.
381.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	24	100/2	1910-1920
382.	Dom murowany	Nowa Wieś	25	101/2	1900 ok.
383.	Obora murowana	Nowa Wieś	25	101/2	1900 ok.
384.	Dom murowany	Nowa Wieś	27	103	XX w. 20 lata
385.	Dom murowany	Nowa Wieś	28	104/1	XIX w. 4 ćw.
386.	Dom murowany	Nowa Wieś	29	106	XIX w. 4 ćw.
387.	Obora I murowana	Nowa Wieś	29	106	XIX w. 4 ćw.
388.	Obora II murowana	Nowa Wieś	29	106	XIX w. 4 ćw.
389.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	29	106	XIX w. 4 ćw.
390.	Chlew murowany	Nowa Wieś	29	106	1900-1910
391.	Dom murowany	Nowa Wieś	29 a	106	1920 ok.
392.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	29 b	110	1900-1910
393.	Dom murowany	Nowa Wieś	30	112/1	XIX w. 4 ćw.

394.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	30	112/1	1900-1910
395.	Dom murowany	Nowa Wieś	31	113/3	XIX w. 4 ćw.
396.	Obora murowana	Nowa Wieś	31	113/3	XIX w. 4 ćw.
397.	Dom murowany	Nowa Wieś	31 a	114/2	1900 ok.
398.	Obora murowana	Nowa Wieś	31 a	114/2	1910 ok.
399.	Dom murowany	Nowa Wieś	32	115/1	1900 ok.
400.	Chlew murowany	Nowa Wieś	32	115/1	1900 ok.
401.	Dom murowany	Nowa Wieś	33	116	XIX w. 4 ćw.
402.	Chlew murowany	Nowa Wieś	33	116	1900-1910
403.	Obora murowana	Nowa Wieś	33	116	1939
404.	Dom murowany	Nowa Wieś	34	117	XX w. 20 lata
405.	Stodoła murowano-szachulcowa	Nowa Wieś	34	117	1910 ok.
406.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	34	117	XX w. 30 lata
407.	Dom murowany	Nowa Wieś	36	133	XX w. 30 lata
408.	Obora murowano-szachulcowa	Nowa Wieś	36	133	1937
409.	Dom murowany	Nowa Wieś	37	127	1910 ok.
410.	Dom murowany	Nowa Wieś	38	127	1900-1910
411.	Obora murowana	Nowa Wieś	38	127	1900-1910
412.	Chlew murowany	Nowa Wieś	38	127	1900-1910
413.	Dom murowany	Nowa Wieś	39	128	XIX w. 4 ćw.
414.	Obora murowana	Nowa Wieś	39	128	XIX w. 4 ćw.
415.	Dom murowany	Nowa Wieś	40	129	1900-1910
416.	Obora murowana	Nowa Wieś	40	129	1910 ok.
417.	Dom murowany	Nowa Wieś	41	130	1900 ok.
418.	Obora murowana	Nowa Wieś	41	130	1900 ok.
419.	Stajnia murowana	Nowa Wieś	41	130	1900 ok.
420.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	41	130	1900 ok.
421.	Dom murowany	Nowa Wieś	42	131	XX w. 20-30 lata
422.	Obora murowana	Nowa Wieś	42	131	XX w. 20-30 lata
423.	Dom murowany	Nowa Wieś	43	252/3	XX w. 20-30 lata
424.	Dom murowany	Nowa Wieś	44	387	XX w. 20 lata
425.	Chlew murowany	Nowa Wieś	44	387	XX w. 20 lata
426.	Dom murowany	Nowa Wieś	45	385/2	XX w. 20-30 lata
427.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	45	385/2	XX w. 20-30 lata
428.	Obora murowana	Nowa Wieś	46	384/4	XX w. 20-30 lata
429.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Nowa Wieś	47	504	1937
430.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	47	504	1920 ok.
431.	Obora murowana	Nowa Wieś	48	504	1910-1920
432.	Dom murowany	Nowa Wieś	51	444	XIX w. 4 ćw.
433.	Obora murowana	Nowa Wieś	51	444	1910 ok.
434.	Owczarnia murowana	Nowa Wieś	51	470/11	1910 ok.
435.	Dom murowany	Nowa Wieś	52	153	XIX w. 4 ćw.
436.	Dom murowany	Nowa Wieś	53	152	1871
437.	Dom murowany	Nowa Wieś	54	151	1900-1910
438.	Obora murowana	Nowa Wieś	54	151	XIX w. 4 ćw.
439.	Stodoła szachulcowa	Nowa Wieś	54	151	XIX w. 4 ćw.
440.	Dom murowany	Nowa Wieś	55	150	1910 ok.
441.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	55	150	1910-1920
442.	Dom murowany	Nowa Wieś	57	150	1920 ok.
443.	Stodoła szachulcowo-drewniana	Nowa Wieś	57	150	1900-1910
444.	Obora murowana	Nowa Wieś	57	150	1900-1910
445.	Dom murowany	Nowa Wieś	58	181/1	XX w. 20-30 lata
446.	Dom murowany	Nowa Wieś	59/60	146/1	1910-1920
447.	Chlew murowany	Nowa Wieś	60	146/1	1910-1920
448.	Dom murowany	Nowa Wieś	61	145	XIX w. 4 ćw.
449.	Obora murowana	Nowa Wieś	61	145	XIX w. 4 ćw.
450.	Stajnia murowana	Nowa Wieś	61	145	XIX w. 4 ćw.
451.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	61	145	XIX w. 4 ćw.
452.	Dom murowany	Nowa Wieś	62	470/4	1904
453.	Chlew murowany	Nowa Wieś	62	470/4	1900-1910
454.	Stajnia murowana	Nowa Wieś	62	470/4	1900-1910
455.	Dom murowany	Nowa Wieś	64	142	1920 ok.
456.	Chlew murowany	Nowa Wieś	64	142	1920 ok.
457.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	64	142	1920 ok.
458.	Dom murowany	Nowa Wieś	65	141	1920 ok.
459.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	65	141	1920 ok.
460.	Dom murowany	Nowa Wieś	66	140	1910-1920
461.	Obora murowana	Nowa Wieś	66	140	1910-1920
462.	Dom murowany	Nowa Wieś	67	138	1900-1910
463.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	67	138	1900-1910
464.	Dom szachulcowy	Nowa Wieś	68	139	XIX w. 2 poł.
465.	Chlew murowany	Nowa Wieś	68	139	XIX w. 4 ćw.
466.	Dom szachulcowy	Nowa Wieś	69	511/3	XIX w. 3 ćw.

467.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	69	511/3	XIX w. 4 ćw.
468.	Dom murowany	Nowa Wieś	70	46	1910 ok.
469.	Dom murowany	Nowa Wieś	71	45	1910 ok.
470.	Dom murowany	Nowa Wieś	72	44	XIX w. 4 ćw.
471.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	72	44	XIX w. 4 ćw.
472.	Dom murowany	Nowa Wieś	73	43	1900-1910
473.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	73	44	1900-1910
474.	Dom murowany	Nowa Wieś	74	42	1900 ok.
475.	Obora murowana	Nowa Wieś	74	42	1900 ok.
476.	Dom murowany	Nowa Wieś	75	41/1	XIX w. 4 ćw.
477.	Chlew szachulcowy	Nowa Wieś	75	41/1	XIX w. 4 ćw.
478.	Obora murowana	Nowa Wieś	75	41/1	XIX w. 4 ćw.
479.	Dom murowany	Nowa Wieś	76	33	XIX w. 2 poł.
480.	Dom murowany	Nowa Wieś	76	33	XIX w. 4 ćw.
481.	Obora murowana	Nowa Wieś	76	33	XIX w. 4 ćw.
482.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	76	33	XIX w. 4 ćw.
483.	Dom murowany	Nowa Wieś	77	31/2	XIX w. 4 ćw.
484.	Chlew murowany	Nowa Wieś	77	31/2	1910-1920
485.	Obora murowana	Nowa Wieś	77	31/2	1910-1920
486.	Dom murowany	Nowa Wieś	77 a	31/2	XIX w. 2 poł.
487.	Dom murowany	Nowa Wieś	78	31/3	XX w. 20-30 lata
488.	Dom murowany	Nowa Wieś	79	30/1	XIX w. 4 ćw.
489.	Budynek gospodarczy murowany	Nowa Wieś	79	30/1	XX w. 30 lata
490.	Dom murowany	Nowa Wieś	80	25	1910 ok.
491.	Obora murowana	Nowa Wieś	80	25	XX w. 20-30 lata
492.	Dom murowany	Nowa Wieś	81	24/3	1910 ok.
493.	Dom murowany	Nowa Wieś	82	444	1900 ok.
494.	Stodoła murowana	Nowa Wieś	86	503/8	1900-1910
495.	Dom murowany	Nowa Wieś	91	504	1910 ok.
496.	Stanowisko bojowe Pz. W. 876 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Oberski Młyn	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
497.	Stanowisko bojowe Pz. W. 877 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Oberski Młyn	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
498.	Układ ruralistyczny	Osiecko			XIV w.
499.	Kościół filialny p.w.św. Mikołaja	Osiecko			XVI,XIX w.
500.	Pałac	Osiecko			XIX w.
501.	Dawny zajazd	Osiecko			
502.	Gorzelnia murowana z zespołu dworu	Osiecko		239	1900-1910
503.	Budynek gospodarczy murowany z zespołu folwarku dworu	Osiecko		247/1	1900-1910
504.	Magazyn I murowany z zespołu folwarku dworu	Osiecko		247/1	XX w. 20 lata
505.	Dwór murowany	Osiecko		247/1	XIX w. 2 poł.
506.	Dwojak murowany z zespołu folwarku dworu	Osiecko		247/1	XX w. 20 lata
507.	Magazyn II murowany z zespołu folwarku dworu	Osiecko		247/1	XX w. 20 lata
508.	Stodoła murowana z zespołu folwarku dworu	Osiecko		247/1	XX w. 20 lata
509.	Oficina murowana z zespołu dworu	Osiecko		248/15	XIX w. 2 poł.
510.	Dom murowany	Osiecko	5	59	XIX w. 4 ćw.
511.	Kapliczka murowana z zespołu cmentarza	Osiecko		89	1900-1910
512.	Kapliczka murowana	Osiecko		248/15	XIX w. 4 ćw.
513.	Kapliczka murowana	Osiecko		311	XIX w. 4 ćw.
514.	Kapliczka murowana	Osiecko		255	XIX w. 4 ćw.
515.	Dom murowany	Osiecko	1	80/2	XX w. 20 lata
516.	Dom murowany	Osiecko	2/3	79/1	XX w. 20 lata
517.	Obora murowana	Osiecko	2/3	79/1	XX w. 20 lata
518.	Stodoła murowana	Osiecko	2/3	79/1	1910-1920
519.	Zajazd murowany	Osiecko	4	63/3	1910 ok.
520.	Dom murowany	Osiecko	6	62	1900 ok.
521.	Budynek gospodarczy murowany	Osiecko	6	62	1900-1910
522.	Dom murowany	Osiecko	7	61	1910 ok.
523.	Chlew murowany	Osiecko	7	61	1910 ok.
524.	Kuźnia murowana	Osiecko	7	61	XIX w. 4 ćw.
525.	Dom murowany	Osiecko	8	60	1910 ok.
526.	Obora I murowana	Osiecko	8	60	XX w. 20 lata
527.	Obora II murowana	Osiecko	8	60	1900-1910
528.	Dom murowany	Osiecko	9	56	XX w. 20 lata

529.	Budynek gospodarczy szachulcowy	Osiecko	10	55	XIX w. 4 ćw.
530.	Dom murowany	Osiecko	10 a	55	XIX w. 4 ćw.
531.	Stodoła murowana	Osiecko	10 a	55	XIX w. 4 ćw.
532.	Dom murowany	Osiecko	11	19	1910 ok.
533.	Stajnia murowana	Osiecko	11	19	1910-1920
534.	Obora murowana	Osiecko	11	19	1910-1920
535.	Dom murowany	Osiecko	14	22	1900-1910
536.	Obora murowana	Osiecko	14	22	XIX w. 4 ćw.
537.	Dom murowany	Osiecko	14 a	22	XIX w. 4 ćw.
538.	Dom murowany	Osiecko	15	23/1	XIX w. 4 ćw.
539.	Obora murowana	Osiecko	15	23/1	1910-1920
540.	Budynek gospodarczy murowany	Osiecko	15	23/1	1910-1920
541.	Dom murowany	Osiecko	16	24	XIX w. 4 ćw.
542.	Obora murowana	Osiecko	16	24	1900-1910
543.	Budynek gospodarczy murowany	Osiecko	16	24	1900-1910
544.	Dom murowany	Osiecko	17	26	XIX w. 2 poł.
545.	Dom murowany	Osiecko	17	26	1922
546.	Chlew murowany	Osiecko	17	26	XX w. 20-30 lata
547.	Obora murowana	Osiecko	17	26	1921
548.	Stodoła murowana	Osiecko	17	26	XX w. 20-30 lata
549.	Dom murowany	Osiecko	18	28	XIX w. 4 ćw.
550.	Stajnia murowana	Osiecko	18	28	XIX w. 4 ćw.
551.	Dom murowany	Osiecko	19	29	1900-1910
552.	Obora murowana	Osiecko	19	29	1910
553.	Stodoła murowana	Osiecko	19	29	1910
554.	Lodownia murowana	Osiecko	19	29	1910
555.	Dom drewniany	Osiecko	20	30/1	XIX w. 4 ćw.
556.	Obora murowana	Osiecko	20	30/1	XIX w. 4 ćw.
557.	Stodoła murowano-drewniana	Osiecko	20	30/1	XIX w. 4 ćw.
558.	Chlew murowany	Osiecko	20	30/1	XIX w. 4 ćw.
559.	Stodoła murowana	Osiecko	21	32/1	XIX w. 4 ćw.
560.	Dom murowany	Osiecko	22	150	XIX w. 4 ćw.
561.	Dom murowany	Osiecko	23	149	1910 ok.
562.	Obora murowana	Osiecko	23	149	1910 ok.
563.	Dom murowany	Osiecko	24	34/2	XIX w. 4 ćw.
564.	Dom murowany	Osiecko	25	34/1	1900-1910
565.	Obora murowana	Osiecko	25	34/1	1900-1910
566.	Dom murowany	Osiecko	26	8	1900-1910
567.	Dom murowany	Osiecko	27	209	1900-1910
568.	Dom murowany	Osiecko	28	38/3	XIX w. 4 ćw.
569.	Obora murowana	Osiecko	28	38/3	XIX w. 4 ćw.
570.	Chlew murowany	Osiecko	28	38/3	XIX w. 4 ćw.
571.	Stodoła murowana	Osiecko	28	38/3	XIX w. 4 ćw.
572.	Dom murowany	Osiecko	29	40	1929
573.	Stodoła murowana	Osiecko	29	40	XX w. 20-30 lata
574.	Chlew murowany	Osiecko	29	40	XX w. 20-30 lata
575.	Dom murowany	Osiecko	29 a	40	1910-1920
576.	Stodoła murowana	Osiecko	29 a	40	1910-1920
577.	Chlew murowany	Osiecko	29 a	40	1910-1920
578.	Dom murowany	Osiecko	31	42	1900-1910
579.	Obora murowana	Osiecko	31	42	1900-1910
580.	Dom murowany	Osiecko	32	43	1900-1910
581.	Dom murowany	Osiecko	33	44	XX w. 20-30 lata
582.	Dom murowany	Osiecko	34	45	1900-1910
583.	Dom murowany	Osiecko	35	46	XIX w. 4 ćw.
584.	Stodoła szachulcowa	Osiecko	35	46	XIX w. 4 ćw.
585.	Obora murowana	Osiecko	35	46	XIX w. 4 ćw.
586.	Dom murowany	Osiecko	36	47	XIX w. 2 ćw.
587.	Obora murowana	Osiecko	36	47	1900-1910
588.	Stajnia murowana	Osiecko	36	47	1900-1910
589.	Stodoła murowana	Osiecko	36	47	1900-1910
590.	Dom murowany	Osiecko	38	49/3	1900-1910
591.	Obora murowana	Osiecko	39	11	1900-1910
592.	Dom murowany	Osiecko	41	Nie istnieje	1910 ok.
593.	Dom murowany	Osiecko	42	53/2	1900-1910
594.	Chlew murowany	Osiecko	42	53/2	XIX w. 4 ćw.
595.	Obora murowana	Osiecko	42	53/2	XIX w. 4 ćw.
596.	Dom murowany	Osiecko	43	65	1900-1910
597.	Stodoła I murowana	Osiecko	43	65	1900-1910
598.	Stodoła II murowana	Osiecko	43	65	1920 ok.
599.	Dom murowany	Osiecko	44	66/2	XIX w. 4 ćw.
600.	Chlew murowany	Osiecko	44	66/2	XIX w. 4 ćw.
601.	Dom murowany	Osiecko	45	65/2	1887

602.	Dom murowany	Osiecko	47	67/1	XX w. 20 lata
603.	Budynek gospodarczy I murowany	Osiecko	47	67/1	1900-1910
604.	Budynek gospodarczy II murowany	Osiecko	47	67/1	1900-1910
605.	Dom murowany	Osiecko	48	69	XIX w. 2 poł.
606.	Dom murowany	Osiecko	49	70	XIX w. 4 ćw.
607.	Chlew murowany	Osiecko	49	70	XIX w. 4 ćw.
608.	Dom murowany	Osiecko	50	71	XIX w. 4 ćw.
609.	Dom murowany	Osiecko	51	72	1900-1910
610.	Dom murowany	Osiecko	52	73	1920 ok.
611.	Stodoła drewniano-gliniana	Osiecko	52	73	1900 ok.
612.	Dom murowany	Osiecko	53	-	1910-1920
613.	Dom murowany	Osiecko	54	-	1920 ok.
614.	Chlew murowany	Osiecko	54	-	1920 ok.
615.	Dom murowany	Osiecko	56	86/4	XX w. 20 lata
616.	Dom murowany	Osiecko	57	80	XX w. 20-30 lata
617.	Dom murowany	Osiecko	58	81	XX w. 20-30 lata
618.	Dom murowany	Osiecko	59	100	XX w. 20-30 lata
619.	Dom murowany	Osiecko	60	83	XX w. 20-30 lata
620.	Dom murowany	Osiecko	61	84	XX w. 20-30 lata
621.	Dom murowany	Osiecko	69	246	1923
622.	Budynek gospodarczy murowany	Osiecko	69	246	XX w. 20 lata
623.	Dom murowany	Pniewo		15/1	XIX w. 3 ćw.
624.	Dom murowany	Pniewo	6	13/2	XX w. 20-30 lata
625.	Budynek gospodarczy murowany	Pniewo	6	13/2	XX w. 20-30 lata
626.	Układ ruralistyczny	Popowo			XIV w.
627.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Św. Jana chrzciciela	Popowo		88	1867
628.	Figura św. Wawrzyńca na postumencie murowanym z zespołu kościoła filialnego rzymskokatolickiego	Popowo		88	XIX w. 2 poł.
629.	Kapliczka murowana z zespołu cmentarza	Popowo		58/33	XIX w. 4 ćw.
630.	Kapliczka murowana	Popowo		104	XIX w. 4 ćw.
631.	Budynek administracyjny murowany z zespołu folwarku	Popowo		60	XIX w. 4 ćw.
632.	Dom murowany	Popowo	21	39/1	XX w. 20 lata
633.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	21	39/1	1900-1901
634.	Kuźnia murowana z zespołu folwarku	Popowo		60	XIX w. 4 ćw.
635.	Magazyn murowany z zespołu folwarku	Popowo		60	XIX w. 4 ćw.
636.	Remiza strażacka murowana	Popowo		85	1900-1910
637.	Przystanek kolejowy murowany	Popowo		116	1900-1910
638.	Poczekalnia murowana z zespołu przystanku kolejowego	Popowo		116	1900-1910
639.	Budynek gospodarczy szachulcowy z zespołu przystanku kolejowego	Popowo		116	1900-1910
640.	Szalet szachulcowy z zespołu przystanku kolejowego	Popowo		116	1900-1910
641.	Dom murowany	Popowo	2	116	1900-1910
642.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	2	116	1900-1910
643.	Dom murowany	Popowo	3	82	XX w. 20-30 lata
644.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	3	82	XX w. 20-30 lata
645.	Dom murowany	Popowo	4	81/1	XX w. 20-30 lata
646.	Dom murowany	Popowo	5	80	1900-1910
647.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Popowo	6	79	1900-1910
648.	Dom murowany	Popowo	7	78	1920 ok.
649.	Dom murowany	Popowo	9	75	1892
650.	Stodoła I murowana	Popowo	9	75	1892
651.	Stodoła II murowana	Popowo	9	75	1892
652.	Dom murowany	Popowo	10	74/4	1900-1910
653.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Popowo	11 a	73	1922
654.	Stodoła szachulcowo-drewniana	Popowo	11 a	73	XIX w. 4 ćw.
655.	Dom murowany	Popowo	12	72	1900 ok.
656.	Chlew murowany	Popowo	12	72	1920 ok.
657.	Obora murowana	Popowo	12	72	1900-1910
658.	Stodoła murowana	Popowo	12	72	1900-1910
659.	Dom murowany	Popowo	15	25	XX w. 20-30 lata
660.	Dom murowany	Popowo	16	32	1900-1910
661.	Dom murowany	Popowo	17	33	XX w. 20 lata
662.	Dom murowany	Popowo	18	37	1900-1910
663.	Dom murowany	Popowo	20	40	XIX w. 4 ćw.
664.	Dom murowany	Popowo	22	41	XX w. 20 lata
665.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	22	41	1900 ok.
666.	Dom murowany	Popowo	24	36	1900-1910
667.	Dom murowany	Popowo	25	35	1900-1910

668.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	25	35	1900-1910
669.	Dom murowany	Popowo	27	30/4	XX w. 20 lata
670.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	28	30/5	1900-1910
671.	Dom murowany	Popowo	29	28/2	XX w. 20 lata
672.	Dom murowany	Popowo	31	58/30	XX w. 20 lata
673.	Stodoła murowana	Popowo	31	58/30	1900-1910
674.	Poczta murowana	Popowo	33	60	XX w. 20 lata
675.	Dom murowany	Popowo	34	91	XX w. 20 lata
676.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	34	90	1943
677.	Dom murowany	Popowo	35	92/3	XX w. 20 lata
678.	Dom murowany	Popowo	36	96	XIX w. 4 ćw.
679.	Dom murowany	Popowo	37	94/2	1900-1910
680.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	37	94/2	1900-1910
681.	Dom murowany	Popowo	38	94/4	XX w. 20 lata
682.	Dom murowany	Popowo	41	100	1900-1910
683.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	41	100	1910-1920
684.	Chlewnia murowana	Popowo	41	100	1910-1920
685.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Popowo	41 a	99	XIX w. 4 ćw.
686.	Budynek gospodarczy murowany	Popowo	41 a	99	1900-1910
687.	Dom murowany	Popowo	43	102	1910-1920
688.	Stodoła szachulcowa	Popowo	43	102	XIX w. 4 ćw.
689.	Dom murowany	Popowo	44	103/1	XX w. 20-30 lata
690.	Stodoła szachulcowa	Popowo	44	103/1	1889
691.	Układ ruralistyczny	Sokola Dąbrowa			Poł. III w.
692.	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki p.w. Wniebowzięcia nmp	Sokola Dąbrowa		154	1847
693.	Kapliczka murowana	Sokola Dąbrowa		129	XIX w. 4 ćw.
694.	Kapliczka murowana	Sokola Dąbrowa		177	XIX w. 4 ćw.
695.	Kapliczka murowana z zespołu cmentarza	Sokola Dąbrowa		157	XIX w. 2 poł.
696.	Remiza strażacka murowana	Sokola Dąbrowa		139	1921
697.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	1	176/3	XIX w. 4 ćw.
698.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	3	175/3	XIX w. 4 ćw.
699.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	3	175/3	XIX w. 4 ćw.
700.	Dom drewniany	Sokola Dąbrowa	5	173	XIX w. 4 ćw.
701.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	6	172/1	1910 ok.
702.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	6	172/1	1910 ok.
703.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	7	171	1910-1920
704.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	7	171	1900-1910
705.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	7	171	1900-1910
706.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	8	170	XIX w. 4 ćw.
707.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	9	169/1	1910 ok.
708.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	9	169/1	1910 ok.
709.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	10	168/6	1900-1910
710.	Brama murowana	Sokola Dąbrowa	10	168/6	1900-1910
711.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	10	168/6	1900-1910
712.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	10	168/6	1900-1910
713.	Dom szachulcowy	Sokola Dąbrowa	11	150	XIX w. 2 poł.
714.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	12	167	XIX w. 2 poł.
715.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	12	167	XIX w. 2 poł.
716.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	12	167	1910 ok.
717.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	13	166	XIX w. 4 ćw.
718.	Budynek gospodarczy murowany	Sokola Dąbrowa	13	166	XX w. 30 lata
719.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	14	165	1900-1910
720.	Obora I murowana	Sokola Dąbrowa	14	165	1900-1910
721.	Obora II murowana	Sokola Dąbrowa	14	165	1900-1910
722.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	15	164/2	1920 ok.
723.	Plebania murowana	Sokola Dąbrowa	16	164/1	XIX w. 3 ćw.
724.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	16	164/1	XIX w. 4 ćw.
725.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	16	164/1	XIX w. 4 ćw.
726.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	17	162/3	1880
727.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	17	162/3	XIX w. 4 ćw.
728.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	17	162/3	XIX w. 4 ćw.
729.	Wiata szachulcowa	Sokola Dąbrowa	17	162/3	XIX w. 4 ćw.
730.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	17	162/3	XIX w. 4 ćw.
731.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	18	161	1910 ok.
732.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	18	161	1910 ok.
733.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	18	161	1910 ok.
734.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	19	160/1	XIX w. 2 poł.
735.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	19	160/1	XIX w. 4 ćw.
736.	Stajnia murowana	Sokola Dąbrowa	19	160/1	XIX w. 4 ćw.
737.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	20	159	XIX w. 2 poł.
738.	Stajnia murowana	Sokola Dąbrowa	20	159	XIX w. 2 poł.

739.	Budynek gospodarczy murowany	Sokola Dąbrowa	20	159	XIX w. 2 poł.
740.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	20	159	XIX w. 2 poł.
741.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	22	157	1900-1910
742.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	23	156/2	1920 ok.
743.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	23	156/2	1900-1910
744.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	24	155/3	XIX w. 2 poł.
745.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	24	155/4	XIX w. 4 ćw.
746.	Stajnia murowana	Sokola Dąbrowa	24	155/4	XIX w. 4 ćw.
747.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	24	155/4	XIX w. 4 ćw.
748.	Budynek gospodarczy I murowany	Sokola Dąbrowa	28	132	1900 ok.
749.	Budynek gospodarczy II murowany	Sokola Dąbrowa	28	132	1900 ok.
750.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	28	132	XX w. 20 lata
751.	Budynek gospodarczy murowany	Sokola Dąbrowa	30	134/1	XIX w. 3 ćw.
752.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	31	133	XIX w. 4 ćw.
753.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	32	136	1891
754.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	32 a	135	XIX w. 4 ćw.
755.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	32 a	135	XIX w. 4 ćw.
756.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	33 a	147	1900 ok.
757.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	33	137/2	1900-1910
758.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	34	152	XIX w. 4 ćw.
759.	Chlew murowany	Sokola Dąbrowa	34	152	XIX w. 4 ćw.
760.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	35	149/2	XIX w. 3 ćw.
761.	Budynek gospodarczy murowany	Sokola Dąbrowa	35	149/2	XIX w. 3 ćw.
762.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	36	138	1910 ok.
763.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	36	138	1910 ok.
764.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	38	139	1884
765.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	39	140	1910 ok.
766.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	39	140	1910 ok.
767.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	40	141/1	1900-1910
768.	Obora murowana	Sokola Dąbrowa	40	141/1	1900-1910
769.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	41	142/1	XIX w. 3 ćw.
770.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	42	143/1	1900-1910
771.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	43	144/3	XIX w. 2 poł.
772.	Stodoła murowana	Sokola Dąbrowa	43	144/3	XIX w. 4 ćw.
773.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	44	145/1	1900-1910
774.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	61	127	XX w. 20-30 lata
775.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	62	128	XX w. 20-30 lata
776.	Dom murowany	Sokola Dąbrowa	63	128	XX w. 20-30 lata
777.	Układ ruralistyczny	Stary Dworek			Poł. XIV w.
778.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Św. Józefa	Stary Dworek		79	XYIH w. poł.
779.	Brama murowana z zespołu kościoła filialnego rzymskokatolickiego	Stary Dworek		79	XIX w.
780.	Kapliczka murowana	Stary Dworek			XIX w. 4 ćw.
781.	Kapliczka murowana z zespołu cmentarza	Stary Dworek		53	XIX w. 4 ćw.
782.	Kolumna maryjna	Stary Dworek		149/31	
783.	Dwór murowany	Stary Dworek		144/21 144/16	XVIII w. 3 ćw.
784.	Gorzelnia murowana z zespołu dworu	Stary Dworek		144/21 144/16	XIX w. 4 ćw.
785.	Spichlerz murowany z zespołu folwarku dworu	Stary Dworek		144/21 144/16	XIX w. 4 ćw.
786.	Obora murowana z zespołu folwarku dworu	Stary Dworek		144/21 144/16	XIX w. 4 ćw.
787.	Magazyn I murowany z zespołu folwarku dworu	Stary Dworek		144/21 144/16	XIX w. 4 ćw.
788.	Magazyn II murowany z zespołu folwarku dworu	Stary Dworek		144/21 144/16	XIX w. 4 ćw.
789.	Dom murowany	Stary Dworek	2	33	1900 ok.
790.	Obora murowana	Stary Dworek	2	33	1900 ok.
791.	Dom murowany	Stary Dworek	3	32/1	1920 ok.
792.	Obora murowana	Stary Dworek	3	32/1	XIX w. 4 ćw.
793.	Dom murowany	Stary Dworek	4	31	XIX w. 2 poł.
794.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Stary Dworek	4	31	1909
795.	Stodoła murowana	Stary Dworek	4	31	1900-1910
796.	Dom murowany	Stary Dworek	5	30	XIX w. 4 ćw.
797.	Stodoła murowana	Stary Dworek	5	30	1900-1910
798.	Dom murowany	Stary Dworek	6	28	1900 ok.
799.	Stodoła murowana	Stary Dworek	6	28	1900-1910
800.	Obora murowana	Stary Dworek	6	28	1900-1910
801.	Dom murowany	Stary Dworek	9	26	1910-1920
802.	Chlew murowany	Stary Dworek	9	26	1923
803.	Obora murowana	Stary Dworek	9	26	1924
804.	Dom murowany	Stary Dworek	10	25/11	XIX w. 2 poł.
805.	Stodoła murowana	Stary Dworek	10	25/11	1900-1910

806.	Chlew murowany	Stary Dworek	10	25/11	1900-1910
807.	Obora murowana	Stary Dworek	10	25/11	1900-1910
808.	Dom murowany	Stary Dworek	11	24/1	1900-1910
809.	Chlew murowany	Stary Dworek	11	24/1	1900-1910
810.	Warsztat murowany	Stary Dworek	11	24/1	1900-1910
811.	Stodoła murowana	Stary Dworek	11	24/1	1900-1910
812.	Dom murowany	Stary Dworek	12	23	1920 ok.
813.	Dom drewniano-gliniany	Stary Dworek	13	78	XIX w. 4 ćw.
814.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Stary Dworek	14	73/1	XX w. 20 lata
815.	Dom murowany	Stary Dworek	15	74	1900-1910
816.	Stodoła murowano-szachulcowa	Stary Dworek	15	74	XIX w. 4 ćw.
817.	Obora murowana	Stary Dworek	15	74	1900-1910
818.	Dom murowany	Stary Dworek	16	76	1910 ok.
819.	Dom murowany	Stary Dworek	18	77	XIX w. 4 ćw.
820.	Dom murowany	Stary Dworek	19	78	XIX w. 4 ćw.
821.	Stodoła murowana	Stary Dworek	19	78	1910 ok.
822.	Chlew murowany	Stary Dworek	19	78	1910 ok.
823.	Dom murowany	Stary Dworek	20	80	1900 ok.
824.	Budynek gospodarczy szachulcowy	Stary Dworek	20	80	1900 ok.
825.	Dom murowany	Stary Dworek	21	80	XIX w. 4 ćw.
826.	Dom murowany	Stary Dworek	22	81	1900-1910
827.	Budynek gospodarczy szachulcowy	Stary Dworek	22	81	XIX w. 4 ćw.
828.	Obora murowana	Stary Dworek	22	81	1910 ok.
829.	Stodoła I murowana	Stary Dworek	22	81	1910 ok.
830.	Stodoła II szachulcowa	Stary Dworek	22	81	XIX w. 4 ćw.
831.	Dom murowany	Stary Dworek	23	113/1	XIX w. 4 ćw.
832.	Obora murowana	Stary Dworek	23	113/1	XIX w. 4 ćw.
833.	Stodoła szachulcowa	Stary Dworek	23	113/1	XIX w. 4 ćw.
834.	Dom murowany	Stary Dworek	24	114	1910 ok.
835.	Obora murowana	Stary Dworek	24	114	1910 ok.
836.	Dom murowany	Stary Dworek	26	147/10	1910-1920
837.	Kurnik murowany	Stary Dworek	26	147/10	1910-1920
838.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Stary Dworek	28	117	XIX w. 4 ćw.
839.	Stodoła murowana	Stary Dworek	28	117	XIX w. 4 ćw.
840.	Dom murowano-szachulcowy	Stary Dworek	30	111/4	1900-1910
841.	Dom murowany	Stary Dworek	31	111/3	1900 ok.
842.	Stodoła murowana	Stary Dworek	31	111/3	1900 ok.
843.	Dom murowany	Stary Dworek	32	110	1910-1920
844.	Stodoła murowana	Stary Dworek	32	110	1910-1920
845.	Obora murowana	Stary Dworek	32	110	1910-1920
846.	Dom murowany	Stary Dworek	33	109	XX w. 20-30 lata
847.	Dom murowany	Stary Dworek	36	1456/4	1899
848.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek	36	145/4	1900 ok.
849.	Dom murowany	Stary Dworek	37	145/8	1900
850.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek	37	145/8	1901
851.	Dom murowany	Stary Dworek	38	145/9	1901
852.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek	38	145/9	1901
853.	Dom murowany	Stary Dworek	39	145/11	1901
854.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek	39	145/11	1901
855.	Leśniczówka "Bledzówka" murowana	Stary Dworek		Lasy	XX w. 20-30 lata
856.	Leśniczówka murowana	Stary Dworek		Lasy	1900 ok.
857.	Leśniczówka murowana	Stary Dworek		Lasy	1900-1910
858.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek		Lasy	1900-1910
859.	Obora murowana	Stary Dworek		Brak adresu	1900 ok.
860.	Obora murowana	Stary Dworek		Brak adresu	1900 ok.
861.	Stodoła murowana	Stary Dworek		Brak adresu	1900 ok.
862.	Budynek gospodarczy murowany	Stary Dworek		Brak adresu	1920 ok.
863.	Kanał taktyczny 813 żelbetowy z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	
864.	Most obrotowy D 812 żelbetowy na kanale taktycznym 813 z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	
865.	Kanał taktyczny 815 a żelbetowy z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	
866.	Stanowisko bojowe 845 (521) dwukondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1935
867.	Stanowisko bojowe Pz. W. 850 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938

868.	Stanowisko bojowe Pz. W. 859 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
869.	Stanowisko bojowe Pz. W. 861 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
870.	Stanowisko bojowe Pz. W. 873 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
871.	Stanowisko bojowe Pz. W. 874 jednokondygnacyjne żelbetowe z zespołu Międzyrzeckiego Rejonu Umocnionego	Stary Dworek	Międzyrzecki Rejon Umocniony - odcinek północny	Lasy	1938
872.	Kapliczka murowana	Strużyny		3	XX w. 20-30 lata
873.	Dom murowany	Strużyny	4	97	XX w. 20-30 lata
874.	Układ ruralistyczny	Templewo			Poł. XIII w.
875.	Kościół paraf. P.w. Chytystusa Króla wraz z cmentarzem	Templewo		129	XVIII, XIX, XX w
876.	Obora murowana	Templewko		Brak numeru	1900 ok.
877.	Dom murowany	Templewo	52	162/1	XX w. 20-30 lata
878.	Dom szachulcowy	Templewo	53	120	XIX w. 4 ćw.
879.	Chlew murowany	Templewo	53	120	1910 ok.
880.	Dom murowany	Templewo	54	121	XIX w. 4 ćw.
881.	Piec murowany	Templewo	54	121	XIX w. 4 ćw.
882.	Stodoła murowana	Templewo	54	121	XIX w. 4 ćw.
883.	Dom murowano-szachulcowy	Templewo	55	122	XIX w. 3 ćw.
884.	Dom murowany	Templewo	56	20	XX w. 20 lata
885.	Spichlerz murowany	Templewo	56	20	XX w. 20 lata
886.	Dom murowany	Templewo	57	50	XX w. 20-30 lata
887.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Templewo	59	47	XX w. 20-30 lata
888.	Dworzec kolejowy murowany	Templewo		319/1	1900-1910
889.	Wieża ciśnień murowana z zespołu dworca	Templewo		319/1	1900-1910
890.	Dom murowany z zespołu dworca	Templewo	62	319/1	1900-1910
891.	Budynek gospodarczy murowany z zespołu dworca	Templewo	62	319/1	1900-1910
892.	Szalet murowany z zespołu dworca	Templewo	62	319/1	1900-1910
893.	Dom murowany	Templewo		Brak adresu	XIX w. 4 ćw.
894.	Kościół murowany ewangelicki ob. Parafialny rzymskokatolicki pw. Chrystusa króla	Templewo		129	XVIII w. k.
895.	Ogrodzenie z bramą murowane z zespołu kościoła parafialnego rzymskokatolickiego	Templewo		129	XIX w. 4 ćw.
896.	Stajnia murowana	Templewo	2	220/3	1900-1910
897.	Obora murowana	Templewo	2	220/3	1900-1910
898.	Dom murowany	Templewo	3	217/1	XX w. 20-30 lata
899.	Dom murowany	Templewo	4	219/3	XX w. 20 lata
900.	Chlew murowany	Templewo	4	219/3	XX w. 20 lata
901.	Dom murowany	Templewo	7	450/13	XIX w. 4 ćw.
902.	Chlew murowany	Templewo	7	450/13	1900-1910
903.	Dom murowany	Templewo	8	136	XIX w. 4 ćw.
904.	Chlew murowany	Templewo	8	136	XIX w. 4 ćw.
905.	Dom drewniany	Templewo	10	137	XIX w. 2 ćw.
906.	Chlew szachulcowy	Templewo	10	137	XIX w. 3 ćw.
907.	Stodoła szachulcowo-drewniana	Templewo	10	137	XIX w. 2 ćw.
908.	Dom murowany	Templewo	11	102	XIX w. 4 ćw.
909.	Dom murowany	Templewo	12	138/1	1900-1910
910.	Obora murowana	Templewo	12	138/1	1900-1910
911.	Dom murowany	Templewo	13	103	XIX w. 4 ćw.
912.	Stodoła murowana	Templewo	13	103	XIX w. 4 ćw.
913.	Dom murowany	Templewo	14	139	1900-1910
914.	Stodoła szachulcowa	Templewo	14	139	XIX w. 4 ćw.
915.	Dom murowany	Templewo	15	105	1920 ok.
916.	Chlew murowany	Templewo	15	105	1920 ok.
917.	Dom murowany	Templewo	16	140	XIX w. 4 ćw.
918.	Dom murowany	Templewo	17	141/1	XIX w. 4 ćw.
919.	Stodoła szachulcowa	Templewo	17	141/1	XIX w. 4 ćw.
920.	Obora I murowana	Templewo	17	141/1	XIX w. 4 ćw.
921.	Obora II murowana	Templewo	17	141/1	1900-1910
922.	Dwór murowany	Templewo	18	450/48	XIX w. 2 ćw.
923.	Magazyn murowany z zespołu folwarku dworu	Templewo	18	450/48	XIX w. 4 ćw.

924.	Obora murowana z zespołu folwarku dworu	Templewo	18	450/48	XIX w. 4 ćw.
925.	Stodoła murowana z zespołu folwarku dworu	Templewo	18	450/48	XIX w. 4 ćw.
926.	Dom murowany	Templewo	19	143/1	1880
927.	Obora murowana	Templewo	19	143/1	1939
928.	Dom murowany	Templewo	20	143/2	XIX w. 4 ćw.
929.	Budynek gospodarczy murowany	Templewo	20	143/2	XIX w. 4 ćw.
930.	Dom murowany	Templewo	21	130	1910-1920
931.	Stodoła szachulcowa	Templewo	21	130	1910 ok.
932.	Dom murowany	Templewo	22	144	1910-1920
933.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Templewo	23	145	XIX w. 4 ćw.
934.	Dom murowany	Templewo	24	146/1	1910 ok.
935.	Dom murowany	Templewo	25	130	1910-1920
936.	Dom murowany	Templewo	25	130	XIX w. 4 ćw.
937.	Obora murowana	Templewo	25	144	1910-1920
938.	Chlew murowany	Templewo	25	145	XIX w. 4 ćw.
939.	Poczta murowana	Templewo	26	146/1	XX w. 20 lata
940.	Dom murowany	Templewo	29	129	XIX w. 4 ćw.
941.	Dom murowany	Templewo	29	129	1910 ok.
942.	Dom murowany	Templewo	31	110	XX w. 20-30 lata
943.	Dom murowany	Templewo	32	150	XIX w. 4 ćw.
944.	Dom murowany	Templewo	33	150/1	XX w. 20-30 lata
945.	Obora murowana	Templewo	34	151	XIX w. 4 ćw.
946.	Chlew murowany	Templewo	34	151	XIX w. 4 ćw.
947.	Gołębnik murowany	Templewo	34	151	XIX w. 4 ćw.
948.	Stodoła murowana	Templewo	34	151	XIX w. 4 ćw.
949.	Dom murowany	Templewo	35	11/2	XIX w. 4 ćw.
950.	Dom murowany	Templewo	36	152	1900-1910
951.	Chlew murowany	Templewo	36	152	1900-1910
952.	Dom murowany	Templewo	37	112/3	1900-1910
953.	Budynek gospodarczy murowany	Templewo	37	112/3	1900-1910
954.	Gołębnik murowany	Templewo	37	112/3	1900-1910
955.	Dom murowany	Templewo	38	153/1	XIX w. 4 ćw.
956.	Chlew murowany	Templewo	38	153/1	XIX w. 4 ćw.
957.	Dom murowany	Templewo	39	113	1900-1910
958.	Dom szachulcowy	Templewo	41	113	XIX w. 3 ćw.
959.	Budynek gospodarczy murowany	Templewo	42	114	XIX w. 4 ćw.
960.	Dom murowany	Templewo	44	157	1886
961.	Obora murowana	Templewo	44	157	1886
962.	Dom murowany	Templewo	45	115/1	XIX w. 4 ćw.
963.	Budynek gospodarczy murowany	Templewo	45	115/1	1900-1910
964.	Stajnia murowana	Templewo	45	115/1	XIX w. 2 poł.
965.	Obora murowana	Templewo	46	116/1	1910-1920
966.	Stajnia murowana	Templewo	46	116/1	XIX w. 2 poł.
967.	Dom murowany	Templewo	47	117/1	XIX w. 3 ćw.
968.	Stodoła murowana	Templewo	47	117/1	XX w. 20 lata
969.	Obora murowana	Templewo	47	117/4	XX w. 20 lata
970.	Dom murowany	Templewo	48	160	1900-1910
971.	Chlew murowany	Templewo	48	160	1900-1910
972.	Dom murowany	Templewo	49	118	1920 ok.
973.	Dom murowano-szachulcowy	Templewo	50	161/1	XIX w. 2 poł.
974.	Stodoła szachulcowa	Templewo	50	161/1	XIX w. 2 poł.
975.	Obora szachulcowa	Templewo	50	161/1	XIX w. 2 poł.
976.	Dom szachulcowy	Templewo	51	119	XIX w. 2 poł.
977.	Układ ruralistyczny	Zemsko			Poł XIII w.
978.	Kościół murowany ewangelicki ob. Filialny rzymskokatolicki p.w. Zwiastowania nmp	Zemsko		78	XIX w. 2 poł.
979.	Młyn murowany z zespołu folwarku	Zemsko		70/110	1900 ok.
980.	Obora murowana z zespołu folwarku	Zemsko		70/110	1900 ok.
981.	Stodoła murowana z zespołu folwarku	Zemsko		70/110	1900 ok.
982.	Kurnik szachulcowy	Zemsko		70/110	XVIII w. k.
983.	Kapliczka murowana	Zemsko		28	XIX w. 4 ćw.
984.	Dom murowany	Zemsko	1	83/2	XX w. 20 lata
985.	Stodoła I murowana	Zemsko	1	83/2	1900-1910
986.	Obora murowana	Zemsko	1	83/2	1900-1910
987.	Stodoła II murowana	Zemsko	1	83/2	1900-1910
988.	Dom murowany	Zemsko	2	83/3	1900-1910
989.	Warsztat murowany	Zemsko	2	83/3	1900-1910
990.	Dom murowany	Zemsko	3	84	XIX w. 4 ćw.
991.	Chlew murowany	Zemsko	3	122	1900-1910
992.	Dom murowany	Zemsko	3 a	84	XIX w. 4 ćw.
993.	Dom murowany	Zemsko	4	85	XIX w. 4 ćw.

994.	Chlew murowany	Zemsko	4	85	XIX w. 4 ćw.
995.	Gołębnik murowany	Zemsko	4	85	XIX w. 4 ćw.
996.	Obora murowana	Zemsko	4	85	XIX w. 4 ćw.
997.	Dom murowany	Zemsko	5	86/3	1899
998.	Dom murowany	Zemsko	5	86/3	1898
999.	Budynek gospodarczy murowany	Zemsko	5	86/3	1899
1000.	Budynek gospodarczy murowano-drewniany	Zemsko	5	86/3	1900 ok.
1001.	Dom murowany	Zemsko	6	87	XX w. 20 lata
1002.	Dom murowany	Zemsko	6 a	88	XX w. 20-30 lata
1003.	Obora murowana	Zemsko	6 a	88	XX w. 20-30 lata
1004.	Dom murowany	Zemsko	8	91	1900-1910
1005.	Obora murowana	Zemsko	8	91	XIX w. 4 ćw.
1006.	Chlew murowany	Zemsko	8	91	1910-1920
1007.	Dom murowany	Zemsko	9	66/2	1900-1910
1008.	Chlew szachulcowy	Zemsko	9	66/2	1900-1910
1009.	Obora murowana	Zemsko	9	66/2	XX w. 30 lata
1010.	Dom murowany	Zemsko	10	67/1	XIX w. 4 ćw.
1011.	Dom murowany	Zemsko	11	73	1900-1910
1012.	Stodoła szachulcowa	Zemsko	11	73	XIX w. 4 ćw.
1013.	Stajnia murowana	Zemsko	11	73	1900-1910
1014.	Obora murowana	Zemsko	11	73	1907
1015.	Dom murowany	Zemsko	13	75	XIX w. 4 ćw.
1016.	Dom murowany	Zemsko	14	79	1900-1910
1017.	Obora murowana	Zemsko	15	70	1910
1018.	Dom murowany	Zemsko	16	70/13	1910 ok.
1019.	Dom murowany	Zemsko	17	70/15	XX w. 20 lata
1020.	Dom murowany	Zemsko	18	70/14	XX w. 20 lata
1021.	Budynek gospodarczy murowany	Zemsko	19	146/1	1900-1910
1022.	Dom murowany	Zemsko	20	149	1900-1910
1023.	Chlew murowany	Zemsko	20	149	1900-1910
1024.	Dom murowany	Zemsko	21	149	1900 ok.
1025.	Obora murowana	Zemsko	21	149	1900-1910
1026.	Dom murowany	Zemsko	22	150	XIX w. 4 ćw.
1027.	Obora murowana	Zemsko	22	150	XIX w. 4 ćw.
1028.	Dom murowany	Zemsko	23	151	1900-1910
1029.	Stodoła szachulcowa	Zemsko	23	151	XIX w. 3 ćw.
1030.	Dom murowany	Zemsko	24	153/1	1900 ok.
1031.	Stodoła gliniana	Zemsko	24	153/1	1900 ok.
1032.	Dom murowany	Zemsko	25	154	XIX w. 4 ćw.
1033.	Stodoła gliniana	Zemsko	25	154	XIX w. 3 ćw.
1034.	Dom murowany	Zemsko	26	155/1	1900 ok.
1035.	Dom murowany	Zemsko	27	156	XIX w. 4 ćw.
1036.	Obora I murowana	Zemsko	27	156	1900-1910
1037.	Chlew murowany	Zemsko	27	156	1900-1910
1038.	Obora II murowana	Zemsko	27	156	1900 ok.
1039.	Dom murowany	Zemsko	29	143	1900-1910
1040.	Chlew murowano-szachulcowy	Zemsko	29	143	1900-1910
1041.	Obora murowana	Zemsko	29	143	1900-1910
1042.	Stodoła szachulcowa	Zemsko	29	143	XIX w. 4 ćw.
1043.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Zemsko	30	142	XIX w. 4 ćw.
1044.	Stodoła murowana	Zemsko	30	142	1900-1910
1045.	Dom murowany	Zemsko	31	140/1	1900 ok.
1046.	Obora murowana	Zemsko	31	140/1	1900 ok.
1047.	Chlew murowany	Zemsko	31	140/1	1900 ok.
1048.	Dom murowany	Zemsko	32	137/1	XIX w. 4 ćw.
1049.	Obora murowana	Zemsko	32	137/1	XIX w. 4 ćw.
1050.	Dom murowany	Zemsko	33	136	1900-1910
1051.	Dom murowany	Zemsko	34	134/1	1900-1910
1052.	Obora murowana	Zemsko	34	134/1	1900-1910
1053.	Dom murowany	Zemsko	35	132/1	1900 ok.
1054.	Obora murowana	Zemsko	35	132/1	XIX w. 4 ćw.
1055.	Dom murowany	Zemsko	36	126	XIX w. 4 ćw.
1056.	Chlew murowano-szachulcowy	Zemsko	36	126	XIX w. 4 ćw.
1057.	Budynek gospodarczy szachulcowy	Zemsko	36	126	1900-1910
1058.	Dom murowany	Zemsko	37	122	XIX w. 4 ćw.
1059.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Zemsko	37	122	1907
1060.	Dom z częścią gospodarczą murowane	Zemsko	37	122	1910 ok.
1061.	Dom murowany	Zemsko	41	83/1	1900-1910
1062.	Chlew murowany	Zemsko	41	83/1	1910-1920

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

Tab. 3.2.3. Wykaz zabytkowych cmentarzy zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Adres	Dawna przynależność wyznaniowa	Data założenia
1.	Cmentarz wojenny	Bledzew	Brak lasy	prawosławna	1806-1814
2.	Cmentarz komunalny	Bledzew	30	rzym.-kat.	pocz. XIX w.
3.	Cmentarz	Bledzew	Brak Lasy	ewangelicka	poł. XIX w.
4.	Cmentarz	Chycina	127Ls	ewangelicka	poł. XIX w.
5.	Cmentarz przykościelny	Chycina	Brak lasy	ewangelicka	XIV w.
6.	Cmentarz	Głazy	Brak Lasy	ewangelicka	poł. XIX w.
7.	Cmentarz	Goruńsko	18	ewangelicka	poł. XIX w.
8.	Cmentarz	Goruńsko	18	rzym.-kat.	kon. XVIII w.
9.	Cmentarz	Goruńsko	18	ewangelicka	poł. XIX w.
10.	Cmentarz	Goruńsko	18	ewangelicka	poł. XIX w.
11.	Cmentarz komunalny	Nowa Wieś	36	rzym.-kat.	poł. XIX w.
12.	Cmentarz rodowy	Nowa Wieś	36	ewangelicka	2 poł. XIX w.
13.	Cmentarz	Osiecko	89	kapliczka murowana z zespołu cmentarza	poł. XIX w.
14.	Cmentarz	Popowo	58/13	rzym.-kat.	1867 r.
15.	Cmentarz komunalny	Popowo	58/13	ewangelicka	poł. XIX w.
16.	Cmentarz	Popowo	58/13	ewangelicka	pocz. XX w.
17.	Cmentarz przykościelny	Sokola Dąbrowa	154	rzym.-kat.	1847
18.	Cmentarz komunalny	Sokola Dąbrowa	157	rzym.-kat.	poł. XIX w.
19.	Cmentarz	Templewo	99	ewangelicka	kon. XVIII w. i pocz. XIX w.
20.	Cmentarz komunalny	Templewo	99	ewangelicka	pocz. XX w.
21.	Cmentarz	Zemsko	165	rzym.-kat.	przełom XIX/XX w.
22.	Begräbnisplatz kirkut btrak	Bledzew		żydowska	pocz. XIX w.
23.	Cmentarz żydowski	Goruńsko	Brak Lasy	żydowska	pocz. XX w.

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

Tab. 3.2.4. Wykaz zabytkowej zieleni zlokalizowanej na terenie gminy Bledzew

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki
1.	Park pałacowy	Goruńsko	266
2.	Park dworski	Stary Dworek	144/21
3.	Park dworski	Chycina	207/22
4.	Ogród dworski	Osiecko	247/1
5.	Park pałacowy	Nowa Wieś	501/8
6.	Ogród dworski	Popowo	60

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

Tab. 3.2.5. Wykaz założeń folwarcznych zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki	Czas powstania
1.	Młyn	Bledzew	266	XVIII w.
2.	Założenie folwarczne	Chycina	144/21	IV ćw. XIX w.
3.	Obora, nr 1	Chycina	207/22	IV ćw. XIX w.
4.	Stajnia, nr 2	Chycina	247/1	IV ćw. XIX w.
5.	Dom mieszkalny (rządówka)	Chycina	Nie istnieje	pocz. XIX w.
6.	Spichlerz nr 23	Chycina	Nie istnieje	ok. poł. XIX w.
7.	Spichlerz	Chycina	Nie istnieje	pocz. XIX w.
8.	Założenie folwarczne	Dębowiec		IV ćw. XIX w. - I ćw. XX w.
9.	Obiekt wielofunkcyjny: obora z chlewem, nr 1	Dębowiec	476/6	IV ćw. XIX w.
10.	Dom mieszkalny, nr 2	Dębowiec	476/6	I ćw. XX w.
11.	Zespół folwarczny	Nowa Wieś		IV ćw. XIX w. - I ćw. XX w.
12.	Pałac	Nowa Wieś	501/8	3 ćw. XIX w.
13.	Obora, nr 1	Nowa Wieś	501/8	koniec XIX w.
14.	Cielętnik, nr 2	Nowa Wieś	501/8	IV ćw. XIX w.
15.	Stajnia ob. wielofunkcyjny, nr 3	Nowa Wieś	501/8	IV ćw. XIX w.
16.	Spichlerz ze stolarnią, nr 4	Nowa Wieś	501/8	koniec XIX w.
17.	Powozownia z mieszkaniem ob. magazyn części, nr 5	Nowa Wieś	501/8	IV ćw. XIX w.
18.	Stodoła, nr 6	Nowa Wieś	Nie istnieje	IV ćw. XIX w.
19.	Dom mieszkalny, nr 7	Nowa Wieś	Nie istnieje	I ćw. XX w.
20.	Założenie folwarczne	Stary Dworek	144/21	IV ćw. XIX w.
21.	Dwór	Stary Dworek	144/21	3 ćw. XVIII w.

22.	Stajnia ob. magazyn, nr 2	Stary Dworek	144/21	IV ćw. XIX w.
23.	Obora, nr 3	Stary Dworek	Nie istnieje	IV ćw. XIX w.
24.	Spichlerz z powozownią, nr 4	Stary Dworek	144/21	IV ćw. XIX w.
25.	Obora ob. magazyn zboża, nr 1	Stary Dworek	144/21	IV ćw. XIX w.
26.	Gorzelnia	Stary Dworek	144/21	ok. 1900 r.
27.	Dwór	Osiecko	247/1	ok. 1850 r.
28.	Gorzelnia	Osiecko	239	ok. 1910 r.

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

Tab. 3.2.6. Wykaz zabytków techniki zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew

Lp.	Obiekt	Miejscowość	Nr działki	Czas powstania
1.	Wodociągowa wieża ciśnień - kolejowa	Templewo	319/1	1913
2.	Młyn i mieszkanie młynarza	Bledzew	498	1 poł. XIX w.
3.	Dawny młyn wodny	Bledzew	366	pocz. XX w.
4.	Most drogowy	Bledzew	209	ok. 1910
5.	Most drogowy (zwodzony - szufladowy)	Bledzew	42/1	1935/37
6.	Most drogowy (zwodzony - obrotowy)	Stary Dworek	143	1935/37
7.	Elektrownia wodna "Bledzew"- Zespół	Bledzew	855/4	1911
8.	Maszynownia i rozdzielnia	Bledzew	855/4	1911

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

3.3. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Na terenie gminy Bledzew zlokalizowane jest jedno stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków. Jest nim grodzisko wczesnośredniowieczne w miejscowości Grądzkie (rej. zab. Nr 43/67, L-38/C z dn. 14.04.2004).

Obszar gminy Bledzew został rozpoznany archeologicznie w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). AZP to program badawczy obejmujący swym zasięgiem terytorium całej Polski. Pozwala na dokładne rozpoznanie zasobów archeologicznych. W swych założeniach obejmuje bowiem kilka etapów badawczych: kwerendę archiwalną w muzeach, instytucjach publicznych i publikacjach oraz badania powierzchniowe. Należy jednak pamiętać, że baza danych AZP jest bazą otwartą. Dołączane są do niej ciągle nowe informacje pochodzące z kolejnych badań czy też weryfikacji badań wcześniejszych. W związku z powyższym dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Tab. 3.3.1. Wykaz stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Bledzew

Lp.	Typ stanowiska	Miejscowość	AZP	Nr stan. w miejsc.	Nr stan. na ob.	Chronologia
1.	Osada	Stary Dworek	47-13	29	34	NOW
2.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	47-13	32	35	PR
3.	Ślad osadniczy	Pniewo	48-12	1	1	EK-WEB
4.	Ślad osadniczy	Pniewo	48-12	2	2	EK-WEB
5.	Osada/ ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	1	1	N, KŁ/WŚ
6.	Osada	Stary Dworek	48-13	2	2	KPL, KŁ
7.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	17	3	N-WEB
8.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	18	4	KŁ
9.	Osada?	Stary Dworek	48-13	19	5	KŁ
10.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	20	6	KP
11.	Osada?	Stary Dworek	48-13	21	7	KŁ
12.	Osada?	Stary Dworek	48-13	22	8	KŁ
13.	Osada	Stary Dworek	48-13	23	9	KP
14.	Osada?	Stary Dworek	48-13	24	10	KŁ
15.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	25	11	KŁ
16.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	26	12	KŁ
17.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-13	27	13	KŁ
18.	Ślad osadniczy?	Stary Dworek	48-13	28	14	KŁ?
19.	Umocnienia ziemne, stan. artyleryjskie, bunkier	Stary Dworek	48-13	30	17	NOW (1932-45)
20.	Umocnienia ziemne	Stary Dworek	48-13	31	18	NOW(1932-45)
21.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	48-14	29	46	KŁ
22.	Osada	Stary Dworek	48-14	30	47	KŁ
23.	Osada	Stary Dworek	48-14	31	57	KŁ
24.	Ślad osadniczy	Zemsko	48-14	9	62	PR, NOW
25.	Osada	Osiecko	49-12	1	20	N
26.	Punkt osadniczy	Osiecko	49-12	3	12	XVI-XVIII w.
27.	Ślad osadniczy /punkt osadniczy	Osiecko	49-12	4	13	XIV-XV w. / XVI- XVIII w.
28.	Ślad osadniczy /punkt osadniczy	Osiecko	49-12	5	14	XI-XIII w./ XIV-XV w., XVI-XVIII w.

29.	Ślad osadniczy /punkt osadniczy	Osiecko	49-12	6	21	WŚ, PŚ/ NOW
30.	Ślad osadniczy	Osiecko	49-12	8	22	PŚ
31.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	4	1	WŚ, NOW
32.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	5	2	ŚR, NOW
33.	Osada?	Bledzew	49-13	6	3	NOW
34.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	7	4	KŁ
35.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	8	5	KŁ, NOW
36.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	9	6	KP
37.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	10	7	KŁ?
38.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	11	8	KŁ
39.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	12	9	PŚ
40.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	13	10	PŚ
41.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	14	11	WŚ
42.	Osada	Bledzew	49-13	15	12	KP
43.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	16	13	KP
44.	Osada	Bledzew	49-13	17	14	KŁ
45.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	18	15	WŚ
46.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	19	16	KŁ
47.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	20	17	KŁ
48.	Osada	Bledzew	49-13	21	18	WŚ
49.	Osada?	Bledzew	49-13	22	19	KP
50.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	23		KŁ
51.	Osada	Bledzew-Tymiana	49-13	24	21	KP
52.	Osada?	Bledzew	49-13	25	22	KŁ
53.	Osada / ślad osadniczy	Bledzew	49-13	26	23	KP/ WŚ, NOW (XVI- XVII w.)
54.	Osada	Bledzew	49-13	27	24	KP
55.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	28	25	KP
56.	Osada	Bledzew	49-13	29	26	KŁ
57.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	30	27	KŁ
58.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	31	28	KP?
59.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	32	29	PŚ
60.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	33	30	KP
61.	Osada	Bledzew	49-13	34	31	WŚ
62.	Osada	Bledzew	49-13	35	32	KŁ
63.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	36	33	KŁ
64.	Osada	Bledzew	49-13	37	34	KŁ
65.	Osada?	Bledzew	49-13	38	35	ŚR
66.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	39	36	KP
67.	Osada	Bledzew	49-13	40	37	WŚ
68.	Osada	Stary Dworek	49-13	3	38	KP
69.	Osada	Stary Dworek	49-13	4	39	KP
70.	Osada	Stary Dworek	49-13	5	40	KŁ
71.	Osada	Stary Dworek	49-13	6	41	KŁ
72.	Osada	Stary Dworek	49-13	7	42	KP
73.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	8	43	KP
74.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	9	44	KŁ
75.	Ślad osadniczy?	Stary Dworek	49-13	10	45	KŁ
76.	Osada	Stary Dworek	49-13	11	46	KP
77.	Osada /ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	12	47	KP/ N-WEB
78.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	13	48	PŚ
79.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	14	49	PŚ
80.	Osada	Stary Dworek	49-13	15	50	PŚ
81.	Osada	Stary Dworek	49-13	16	51	PŚ
82.	Osada	Stary Dworek	49-13	17	52	KP
83.	Osada	Stary Dworek	49-13	18	53	KP
84.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	19	54	ŚR
85.	Osada /ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	20	55	WŚ/ KŁ
86.	Osada	Stary Dworek	49-13	21	56	KŁ
87.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	22	57	KŁ
88.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	23	58	KP, NOW
89.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	24	59	ŚR
90.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	25	60	KP
91.	Ślad osadniczy	Stary Dworek	49-13	26	61	KŁ
92.	Osada?	Bledzew	49-13	1	62	KŁ
93.	Ślad osadniczy	Bledzew	49-13	2	63	?
94.	Osada	Bledzew	49-13	3	64	KP
95.	Skarb srebrny	Stary Dworek	49-13	-	65	WŚ
96.	Klasztor cysterski	Bledzew	49-13	45	66	XIV-XIX w.
97.	Punkt osadniczy	Bledzew	49-13	46	67	PŚ-NOW
98.	Punkt osadniczy	Bledzew	49-13	47	68	PŚ-NOW
99.	Pkt osadniczy (fr. Miasta)	Bledzew	49-13	49	69	NOW
100.	Pkt osadniczy	Bledzew	49-13	50	70	KŁ?, WS fDE, NOW

101.	Osada	Zemsko	49-14	1	1	EK, KŁ?, WŚ - faza C-D
102.	Ślad osadniczy	Zemsko	49-14	2	2	N
103.	Ślad osadniczy	Zemsko	49-14	3	3	N
104.	Osada /ślad osadniczy	Zemsko	49-14	4	4	N (KCSz?)/ŚR
105.	Osada /ślad osadniczy	Zemsko	49-14	5	5	N/ŚR
106.	Ślad osadniczy	Zemsko	49-14	6	6	P?
107.	Ślad osadniczy	Zemsko	49-14	7	7	ŚR/ NOW
108.	Kościół	Zemsko	49-14	8	8	ŚR-NOW
109.	3 ślad osadniczy, osada	Zemsko	49-14	10	9	EK?, KŁ, OWR, PR
110.	Ślad osadniczy, osada	Zemsko	49-14	11	10	EK, NOW
111.	Pkt, ślad osadniczy	Popowo	49-14	1	14	PS, NOW
112.	2 ślad osadniczy, osada	Popowo	49-14	2	16	WS, PS, NOW
113.	Ślad, pkt osadniczy	Popowo	49-14	3	17	EK, NOW
114.	Pkt osadniczy	Popowo	49-14	4	18	EK
115.	Osada (fr. Wsi)	Zemsko	49-14	9	19	PS, NOW
116.	Osada (fr. Wsi)	Zemsko	49-14	12	20	PS, NOW
117.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	50-12	13	1	EK-N?, PR?, NOW
118.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	14	2	EK, WŚ, NOW/ OWR - KŁ
119.	Osada/ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	15	3	późny La- wczesny OWR (KJ)/ EK/ XVI- XVIII w.
120.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	16	4	WŚ/ EB-KŁ?, NOW
121.	Punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	17	5	KŁ - Ha C-D, NOW
122.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	18	6	N-KPL/ WEB - Kprzedłużycza lub KŁ, KŁ (V EB - Ha), ŚR, NOW
123.	Punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	19	7	KŁ (IV-V OEB)
124.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	20	8	EK, późny OWR-KL/ NOW
125.	Punkt osadniczy	Nowa Wieś	50-12	21	9	OWR-KL, NOW
126.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Osiecko	50-12	2	10	EK/XVI-XVIII W.
127.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-12	5	32	PŚ, PŚ-NOW
128.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-12	6	33	WŚ/ PŚ
129.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-12	7	34	PŚ
130.	Ślad osadniczy	Bledzew	50-13	41	2	KŁ
131.	Osada/ślad osadniczy	Bledzew	50-13	42	3	KP, PŚ/ La?
132.	Osada/ślad osadniczy	Bledzew	50-13	43	4	PŚ/KŁ
133.	Osada	Bledzew	50-13	44	5	PŚ
134.	Osada	Chycina	50-13	1	6	KŁ
135.	Osada/ślad osadniczy	Chycina	50-13	2	7	KŁ, WŚ, PŚ/ PR
136.	Osada/ślad osadniczy	Chycina	50-13	3	8	PR-N/ PŚ, KŁ
137.	Ślad osadniczy	Chycina	50-13	4	9	KŁ
138.	Osada	Chycina	50-13	5	10	PR
139.	Osada	Chycina	50-13	6	11	PŚ
140.	Osada	Chycina	50-13	7	12	PŚ
141.	Ślad osadniczy	Goruńsko	50-13	1	13	KŁ
142.	Osada	Goruńsko	50-13	2	14	PŚ
143.	Osada	Goruńsko	50-13	3	15	PŚ
144.	Ślad osadniczy	Goruńsko	50-13	4	16	KŁ, PŚ
145.	Ślad osadniczy	Goruńsko	50-13	5	17	PŚ
146.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	50-13	1	18	PŚ
147.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-13	1	1	EK
148.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-13	2	19	PŚ
149.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-13	3	20	PŚ
150.	Ślad osadniczy	Sokola Dąbrowa	50-13	4	21	PR, PŚ
151.	Punkt osadniczy	Bledzew	50-13	48	22	PŚ-NOW
152.	Wieś	Chycina	50-13	8	23	PŚ-NOW
153.	Grodzisko	Grądzkie	50-14	1	6	WS
154.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Nowa Wieś	51-12	1	6	WŚ/ N-KPL?, KŁ, OWR/ PR?
155.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	51-12	4	14	KŁ
156.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	51-12	5	15	OWR
157.	Osada/?	Nowa Wieś	51-12	6	16	KPL, KŁ/ PR
158.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	51-12	7	17	N-KPL?, KŁ
159.	Punkt osadniczy	Templewo	51-12	5	19	KŁ?
160.	Ślad osadniczy/?	Templewo	51-12	6	20	N, KŁ?, WŚ (faza C)/PR?
161.	Osada/punkt osadniczy	Templewo	51-12	7	21	OWR/ N, KŁ, WŚ (faza D-E)/ PR?
162.	Cmentarzysko?/ ślad osadniczy/punkt osadniczy	Templewo	51-12	8	22	KŁ (IV OEB)/ N- WEB, NOW/ WŚ
163.	Osada/ ślad osadniczy/?	Templewo	51-12	9	23	KŁ/ OWR/ PR?
164.	Punkt osadniczy/?	Templewo	51-12	10	24	KŁ/ PR?
165.	Ślad osadniczy	Templewo	51-12	11	25	N, KŁ
166.	Punkt osadniczy/?	Templewo	51-12	12	26	OWR/ PR?
167.	Punkt osadniczy/?	Templewo	51-12	13	27	KŁ?, OWR/ PR
168.	Ślad osadniczy	Templewo	51-12	14	28	Ha C-D - LaAC
169.	Ślad osadniczy	Templewo	51-12	15	52	EK (M lub N)

170.	Ślad osadniczy	Templewo	51-12	16	53	KŁ?
171.	Osada/ ślad osadniczy	Templewo	51-12	17	54	WŚ (faza C-E)/ KŁ, PŚ
172.	?	Nowa Wieś	51-12	12	57	KŁ, WŚ
173.	Osada	Chycina	51-13	1	24	WŚ (faza D-E)
174.	Osada/?	Chycina	51-13	2	25	N-KPL, KŁ/ PR?
175.	Ślad osadniczy	Chycina	51-13	3	64	KŁ, OWR
176.	Osada/punkt osadniczy	Chycina	51-13	4	26	N-KPL, WŚ (faza D- E)/ KŁ, OWR
177.	Osada/ ślad osadniczy	Chycina	51-13	5	27	KŁ/ WŚ, PŚ
178.	Osada/?	Chycina	51-13	6	28	późny N - WEB, KŁ/ PR?
179.	Osada/ ślad osadniczy	Chycina	51-13	7	29	PŚ/ KŁ
180.	Osada/ ślad osadniczy	Chycina	51-13	8	30	KŁ/ N
181.	Osada??	Chycina	51-13	9	31	N/ PR?
182.	Punkt osadniczy	Chycina	51-13	10	32	N-WEB
183.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	51-13	2	1	KŁ
184.	Ślad osadniczy	Nowa Wieś	51-13	3	2	WŚ
185.	Osada	Nowa Wieś	51-13	8	12	KŁ
186.	Osada	Nowa Wieś	51-13	9	13	KPL, OPR (późny La), WŚ (faza C)
187.	Wieś	Nowa Wieś	51-13	10	14	PŚ, NOW
188.	Punkt osadniczy	Nowa Wieś	51-13	11	23	PŚ, NOW
189.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy	Templewo	51-13	2	3	NOW/ PŚ
190.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	3	4	PŚ, NOW
191.	Ślad osadniczy/?	Templewo	51-13	4	5	PŚ/ PR?
192.	Ślad osadniczy/punkt osadniczy/?	Templewo	51-13	18	15	EK/ WŚ (faza D), PŚ/ PR?
193.	Osada/ ślad osadniczy	Templewo	51-13	19	16	WŚ (faza C-D)/ EK
194.	Ślad osadniczy	Templewo	51-13	20	17	N?
195.	Ślad osadniczy	Templewo	51-13	21	18	KŁ
196.	Wieś	Templewo	51-13	22	19	PŚ, NOW
197.	Ślad osadniczy	Templewo	51-13	23	20	EK
198.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	24	65	PR
199.	Osada/punkt osadniczy	Templewo	51-13	25	66	KŁ/ EK-N?
200.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	26	67	EK- M
201.	Osada	Templewo	51-13	27	68	OWR, WŚ (faza C-D)
202.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	28	69	WŚ (faza D-E)
203.	Osada/ osada?/ ślad osadniczy	Templewo	51-13	29	70	OPR/ WŚ (faza D- E)/EK
204.	Osada/punkt osadniczy/?	Templewo	51-13	30	71	KŁ, OWR/ N, WŚ (faza D)/?
205.	Osada?/ ślad osadniczy	Templewo	51-13	31	72	WŚ (faza D)/ KŁ/ PR
206.	Osada/punkt osadniczy/?	Templewo	51-13	32	73	KŁ/ N/PR
207.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	33	74	EK, KŁ?
208.	Osada/?	Templewo	51-13	34	75	KŁ?, WŚ (faza D-E)/ PR
209.	Osada/punkt osadniczy	Templewo	51-13	35	76	OWR, WŚ (faza D- E)/ N-KPL
210.	Punkt osadniczy/?	Templewo	51-13	36	77	WŚ, PŚ/ PR
211.	Osada/?	Templewo	51-13	37	78	KŁ, OWR/ PR
212.	Osada	Templewo	51-13	38	79	OWR
213.	Osada/ ślad osadniczy/?	Templewo	51-13	39	80	WŚ (faza D)/ EK,KŁ, PŚ/ PR
214.	Punkt osadniczy	Templewo	51-13	40	81	KŁ, WŚ (faza D)
215.	Ślad osadniczy	Templewo	51-13	41	82	N
216.	Osada/ osada?/?	Templewo	51-13	42	83	OWR, WŚ (faza B- C), WŚ (faza D-E)/ N- KPL/ PR
217.	?	Templewo	51-13	43	84	PR
218.	Osada	Templewo	51-13	44	85	OWR
219.	Ślad osadniczy/?	Templewo	51-13	45	86	WŚ (faza D)/ PR
220.	Osada (wieś)/punkt osadniczy	Templewo	51-13	46	91	PŚ/ NOW

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018

4. DIAGNOZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

4.1. OCENA ODPORNOŚCI ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ ORAZ ZDOLNOŚĆ DO REGENERACJI

Ocena uwarunkowań środowiska przyrodniczego, warunków sanitarno-zdrowotnych oraz walorów krajobrazowych obszaru opracowania pozwala na dokonanie diagnozy jego obecnego oraz potencjalnego stanu, jak również możliwości dalszego funkcjonowania.

Na terenie gminy Bledzew grunty narażone na denudację naturologiczną i uprawową, występują w strefie moren czołowych, na mocno nachylonych stokach wydmowych oraz w obrębie zboczy rynien jeziornych, w przewodzie w obrębie kompleksów leśnych. W okresie wiosennych roztopów oraz nawałnych deszczy najbardziej strome zbocza wzniesień i dolin rzecznych są podatne na degradację zainicjowanie ruchów masowych ziemi.

W znacznie większym stopniu obszar gminy jest podatny na degradację o charakterze antropogenicznym. Z uwagi na stosunkowo słabo rozwiniętą sieć osadniczą, powierzchnia gruntów antropogenicznych obszarów zabudowanych jest stosunkowo niewielka i są to obszary o zabudowie luźnej. Większe koncentracje występują na w obrębie poszczególnych miejscowości. Na obszarze gminy nie znajdują się większe tereny poeksploatacyjne. Wśród innych form degradacji

powierzchni terenu należy wyróżnić liczne składowiska surowców rolniczych występujących niemal we wszystkich miejscowościach związanych z produkcją rolną. Na omawianym obszarze występuje także wiele cmentarzy.

Potencjalnym zagrożeniem dla znacznych obszarów jest erozja gleb. Obecnie ochronę przed erozją stanowią porastające je kompleksy leśne.

Znaczne kompleksy leśne wykazują tu średni stopień degradacji spowodowany czynnikami biotycznymi. Zagrożenia biotyczne to przede wszystkim szkody powodowane niekontrolowanym wzrostem populacji szkodliwych owadów, występowaniem grzybów pasożytniczych oraz żerowaniem zwierzyny łownej. Generalnie stan zdrowotny drzewostanów w stosunku do lat poprzednich uległ poprawie, chociaż tempo tego procesu jest bardzo wolne. Notuje się obniżenie poziomu uszkodzenia drzewostanów, szczególnie w drzewostanach świerkowych, sosnowych, dębowych i brzozowych, niewielkie jednak w jodłowych, natomiast drzewostany bukowe wykazują nieznaczne podwyższenie poziomu uszkodzenia.

Znaczący wpływ na stan wód powierzchniowych posiada gospodarka wodno-ściekowa, szczególnie brak kanalizacji, brak kontroli zrzutów ścieków z gospodarstw indywidualnych oraz niedostateczna ilość oczyszczalni ścieków. Do rzek przedostają się zanieczyszczenia pochodzące ze spływów z pól, ścieki bytowe z nieszczelnych szamb i ścieki gospodarcze. Istnieje szereg punktów, w których ścieki bezpośrednio kierowane są do wód powierzchniowych.

Grunty podatne na infiltrację zanieczyszczeń do pierwszego poziomu wód podziemnych zajmują znaczne obszary. Do głównych zagrożeń wód podziemnych należą obecnie niekontrolowane zrzuty nieoczyszczonych ścieków. Ponadto do wód gruntowych przenikają zanieczyszczenia ze składowisk odpadów komunalnych czy z gospodarki rolnej (środki agrochemiczne). Podejrzanie zanieczyszczenia wód podziemnych występuje w większości miejscowości.

Duże zagrożenie atmosfery stanowią skupiska źródeł niskiej emisji gazów i pyłów z terenów zabudowanych, szczególnie uciążliwych w sezonie grzewczym. Źródłem emisji liniowej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz hałasu stanowi istniejąca sieć dróg.

Do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska należy ropociąg „Przyjaźń”, linie wysokiego napięcia stanowiące strefę podwyższonego promieniowania elektromagnetycznego, sztuczny zbiornik wodny – Jezioro Bledzewskie na Obrze oraz drogi kołowej, szczególnie kategorii krajowej [4].

Mimo, iż środowisko przyrodnicze gminy jest podatne na degradację nie stanowi ona aktualnie dużego problemu, głównie ze względu na stosunkowo niską gęstość zaludnienia obszaru.

W celu wzmocnienia naturalnej odporności środowiska na degradację należy przede wszystkim racjonalnie użytkować tereny w obrębie całej gminy, mając na uwadze jej położenie w granicach obszarów objętych formami ochrony przyrody.

4.2. OCENA STANU OCHRONY I UŻYTKOWANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, W TYM RÓŻNORODNOŚCI PRZYRODNICZEJ

Obszar gminy charakteryzuje się dużym stopniem zróżnicowania zasobów przyrodniczych. Jednym z celów ochrony przyrody na terenie gminy jest zachowanie różnorodności biologicznej. Istniejące w jej obrębie prawne formy ochrony zabezpieczają właściwe ich zachowanie.

W granicach gminy Bledzew występują obszary i obiekty podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody [25]. Należą do nich: Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Obry”, Obszar Chronionego „Krajobrazu Dolina Jeziornej Strugi” i Obszar Chronionego „Pojezierze Lubiewicko-Sulecińskie”. Ponadto na terenie gminy wyznaczono użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Na terenie gminy Bledzew obszary chronionego krajobrazu ustanowione zostały na podstawie Rozporządzenia Nr 14 Wojewody Lubuskiego z dnia 24 sierpnia 2003 r. w sprawie określenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa lubuskiego (Dz. U. Woj. Lubuskiego Nr 47, poz. 820). W skład obszarów chronionego krajobrazu wchodzi: „Dolina Obry”, „Dolina Jeziornej Strugi” i „Pojezierze Lubiewicko-Sulecińskie”.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniające walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe oraz zróżnicowane ekosystemy, odznaczające się niewielkim stopniem zniekształcenia środowiska przyrodniczego, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem lub istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne. Od parków krajobrazowych różnią się większą dopuszczalnością działań gospodarczych, które ogranicza jedynie konieczność zachowania w równowadze istniejących walorów.

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Obry” położony jest w gminach: Bledzew, Międzyrzecz, Pszczew i Skwierzyna. Obejmuje powierzchnię 9 259 ha, w tym w granicach gminy Bledzew – 4 371 ha. Zgodnie z Uchwałą Nr XXV/351/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 14 listopada 2016 r. czynna ochrona ekosystemów Obszaru, realizowana w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybnej, polega na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk Bruzdy Zbąszyńskiej.

Na terenie Obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Obry” zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu – nie dotyczy terenów udokumentowanych złóż kopalin;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Przedmiotowy zakaz nie obowiązuje w granicach administracyjnych gminy Bledzew, w obrębach ewidencyjnych: 0002 Stary Dworek, 0003 Bledzew oraz 0009 Chycina.

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Jeziornej Strugi” położony jest w gminach: Bledzew, Sulęcín, Międzyrzecz, Pszczew i Skwierzyna. Obejmuje powierzchnię 5708 ha, w tym w granicach gminy Bledzew – 500 ha. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 9, poz. 172 z 28 lutego 2005 r. z późn. zm.) obszar obejmuje wyróżniający się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspakajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Na terenie Obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Jeziornej Strugi” zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Lubiewicko-Sulęcińskie” położony jest w gminach: Bledzew, Sulęcín, Krzeszyce, Lubniewice, Sulęcín, Torzym i Łągów. Obejmuje powierzchnię 14 917 ha, w tym w granicach gminy Bledzew – 326 ha. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Lub. Nr 9, poz. 172 z 28 lutego 2005 r. z późn. zm.) obszar obejmuje wyróżniający się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspakajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Na terenie Obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Jeziornej Strugi” zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 5) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 6) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Użytki ekologiczne

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody [25] użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Na terenie gminy Bledzew użytki ekologiczne wprowadzone zostały pod ochronę na podstawie:

- Rozporządzenia Nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego Nr 44, poz. 554) – pozycje 1 – 16;
- Rozporządzenia Wojewody Lubuskiego Nr 1 z 2004 r. (Dz. U. Woj. Lub. Nr 3, poz. 68) – pozycja 17;
- Uchwały Nr XIX/154/04 Rady Gminy Bledzew z dnia 26 lutego 2004 r. (Dz. U. Woj. Lub. Nr 16 poz. 295) – pozycja nr 18.

Tab. 4.2.1. Użytki ekologiczne na terenie gminy Bledzew

Lp.	Nazwa użytku	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obręb ewid.	Nr działek ewid.	Opis lokalizacji	Forma własności, rodzaj gruntów	Opis
1.	Jeziorna	3 maja 2002 r.	31,44	Templewo	498, 494/4, 500/1, 502/1	Nadleśnictwo Sulęcín, Leśnictwo Grochów oddz. 449cx, dx, hx; 441i,g,j; 451k, 452a,n; 442h.	Skarb Państwa Nadleśnictwo Sulęcín	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
2.	Nad Obrą	3 maja 2002 r.	18,89	Stary Dworek	2217/1, 2217/2, 2218/1, 2237/1,2 237/4, 2237/2, 2238/1, 2249/3,	Łąki i pastwiska położone w dolinie rzeki na północ i północny zachód od wsi Stary Dworek	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
3.	Przy Obrze	3 maja 2002 r.	3,33	Bledzew	2271/2, 2261, 2295	Obszar położony w dolinie Obrzy na południe od m. Stary Dworek	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
4.	Narożnik	3 maja 2002 r.	1,77	Bledzew	2253	Obszar położony 3 km na północny zachód od m. Stary Dworek w kompleksie leśnym	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
5.	Torfowisko	3 maja 2002 r.	0,49	Bledzew	2293	Obszar położony ok. 300 m od osady Krzywokleszcz	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
6.	Na Linii	3 maja 2002 r.	3,18	Pniewo	2006, 2007	Obszar położony ok. 500 m na południe od szosy Skwierzyna-Kostrzyn na zachód od Skwierzyny	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
7.	Długie Torfowisko	3 maja 2002 r.	5,23	Pniewo	2063, 2064	Obszar położony ok. 1,7 km od szosy Skwierzyna-Kostrzyn na zachód od Skwierzyny	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
8.	Bagienko	3 maja 2002 r.	0,28	Goruńsko	2355/6	Obszar położony na zachód od wsi Gruńsko przylega do rzeczki Jordanka	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
9.	Suche Bagno	3 maja 2002 r.	0,56	Osiecko	20361	Obszar położony ok. 1,5 km od wsi Sokola Dąbrowa i ok. 2,5 km na wschód od wsi Osiecko	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk

10.	Łąki	3 maja 2002 r.	10,04	Bledzew	2268, 2269, 2279/1, 2280	Obszar położony ok. 5 km na północny zachód od Bledzewa, na przedłużeniu doliny ze stawami rybnymi na Tymianach	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
11.	Przy Rowie	3 maja 2002 r.	7,33	Stary Dworek Bledzew	2258, 2270	Na północ od skrzyżowania dróg przeciwpożarowych nr 10 i 17 w centrum kompleksu leśnego	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
12.	Jeleniec	3 maja 2002 r.	4,91	Pniewo	2086, 2087	Na północ od skrzyżowania dróg przeciwpożarowych nr 10 i 17 w centrum kompleksu leśnego	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
13.	Bagno I	3 maja 2002 r.	2,37	Zemsko	87	Nadleśnictwo Międzyrzecz Leśnictwo Popowo oddz. 87i	Skarb Państwa Nadleśnictwo Międzyrzecz	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
14.	Odnoga	3 maja 2002 r.	4,37	Popowo	82/2	Nadleśnictwo Międzyrzecz Leśnictwo Popowo oddz. 82g	Skarb Państwa Nadleśnictwo Międzyrzecz	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
15.	Bagno li	3 maja 2002 r.	2,89	Zemsko	86	Nadleśnictwo Międzyrzecz Leśnictwo Zemsko oddz. 86c	Skarb Państwa Nadleśnictwo Międzyrzecz	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
16.	Przy Lini	3 maja 2002 r.	1,06	Popowo	90	Nadleśnictwo Międzyrzecz Leśnictwo Popowo oddz. 90f	Skarb Państwa Nadleśnictwo Międzyrzecz	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
17.	Koło Młyna	29 stycznia 2004 r.	1,52	Sokola Dąbrowa	2394/1	Obszar położony ok. 1 km na północ od wsi Nowa Wieś nad rzeczką Jordanka	Skarb Państwa Nadleśnictwo Skwierzyna	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
18.	Użytek ekologiczny bez nazwy	26 lutego 2004 r.	0,82	Chycina 2	24/11	Nadleśnictwo Międzyrzecz Leśnictwo Chycina oddz. 24t	Skarb Państwa Nadleśnictwo Międzyrzecz	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp.

Pomniki przyrody

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody [25] pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy Bledzew objęte ochroną są 22 pomniki przyrody.

Tab. 4.2.2. Pomniki przyrody na terenie gminy Bledzew

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Opis lokalizacji
1.	Dąb szypułkowy Quercus robur	R.W.L Nr 37 z 19 maja 2006. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 38 poz. 837 z dn. 5.06.2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	810	ok. 30	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, obr. leśny Międzyrzecz, L-ctwo Chycina, oddz. 34 c. Rośnie ok. 500 m na płd. - zachód od wsi Chycina, za jeziorem Staw.

2.	Dąb szypułkowy Quercus robur	R.W.L Nr 37 z 19 maja 2006. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 38 poz. 837 z dn. 5.06.2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	600	ok. 25	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, obr. leśny Międzyrzecz, L-ctwo Chycina, oddz. 47 f. Rośnie pomiędzy jeziorami Chycina i Długie.
3.	Dąb szypułkowy Quercus robur	R.W.L Nr 37 z 19 maja 2006. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 38 poz. 837 z dn. 5.06.2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	630	ok. 23	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, obr. leśny Międzyrzecz, L-ctwo Chycina, oddz. 47 m. Rośnie pomiędzy jeziorami Chycina i Długie.
4.	Dąb szypułkowy Quercus robur	R.W.L Nr 37 z 19 maja 2006 r. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 38 poz. 837 z dn. 5.06.2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	312	ok. 25	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, obr. leśny Międzyrzecz, L-ctwo Chycina, oddz. 50 j. Rośnie ok. 200 m na południe od drogi gminnej Chycina - Kleszczewo.
5.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	520 c	21,5	Sokola Dąbrowa	N-ctwo Skwierzyna L-ctwo Sokola Dąbrowa oddz. 695b
6.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	450	25	Sokola Dąbrowa	N-ctwo Skwierzyna L-ctwo Sokola Dąbrowa
7.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	450	25	Bledzew	N-ctwo Skwierzyna L-ctwo Sokola Dąbrowa oddz. 541a
8.	Sosna pospolita Pinus sylvestris	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Sosna pospolita Pinus sylvestris	295	22	Dąbrówka	N-ctwo Skwierzyna L-ctwo Sokola Dąbrowa oddz. 473
9.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	480	23	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, L-ctwo Chycina oddz. 34
10.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	360	22	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, L-ctwo Chycina oddz. 9
11.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	460	25	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, L-ctwo Chycina oddz. 46
12.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	485	25	Templewo	Grunty rolne
13.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr XLVI/352/06 rady Gminy Bledzew z dnia 28 kwietnia 2006 r. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 44 poz. 1009 z 2006 r./	Dąb szypułkowy Quercus robur	370	23	Sokola Dąbrowa	Zabudowa mieszkaniowa
14.	Wiąz szypułkowy Ulmus laevis	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz.U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn.16.07.2007 r.)	Wiąz szypułkowy Ulmus laevis	220	25	Popowo	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Białe Łaki Leśnictwo Popowo oddz. 207g.

15.	Wiąz szypułkowy Ulmus laevis	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Wiąz szypułkowy Ulmus laevis	240	26	Popowo	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Białe Łaki L-ctwo Popowo oddz. 207g.
16.	Czereśnia ptasia Prunus avium	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Czereśnia ptasia Prunus avium	120	23	Popowo	N-ctwo Międzyrzecz obr.leśny Białe Łaki L- ctwo Popowo oddz. 261h
17.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Dąb szypułkowy Quercus robur	360	28	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Międzyrzecz l-ctwo Chycina oddz. 9j
18.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Dąb szypułkowy Quercus robur	370	25	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Międzyrzecz L-ctwo Chycina oddz. 21c
19.	Dąb szypułkowy Quercus robur	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Dąb szypułkowy Quercus robur	750	23	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Międzyrzecz L-ctwo Chycina oddz. 34j
20.	Skupienie drzew: 13 szt dębów szypułkowych Quercus robur	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Skupisko drzew: 13 szt dębów szypułkowych Quercus robur	270 510	22 27	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Międzyrzecz L-ctwo Chycina oddz. 241
21.	Powierzchniowy pomnik przyrody "Las nad źródłiskiem" o powierzchni 6,68 ha	Uchwała Nr IX/53/07 Rady Gminy Bledzew z dn. 14.06.2007 r. (Dz. U.Woj.Lub. Nr 73 poz.1030 z dn. 16.07.2007 r.)	Powierzchniowy pomnik przyrody "Las nad źródłiskiem" o powierzchni 6,68 ha	region porośnięty drzewami i krzewami, zasiedlony przez różnorodne gatunki płazów, gadów, ptaków i ssaków	pow. 6,68 ha	Popowo	N-ctwo Międzyrzecz obr. leśny Białe Łaki L-ctwo Popowo oddz. 394a
22.	Stanowisko bluszczu pospolitego /Hedera helix/ rosnącego na robinii akacjowej na powierzchni 0,03 ha	Uchwała Nr XXXIX.297/05 Rady Gminy Bledzew z dn. r. (Dz.U.Woj.Lub. z 2006 r. Nr 9 poz. 204 z dn. r.)	Stanowisko bluszczu pospolitego /Hedera helix/ rosnącego na robinii akacjowej na powierzchni 0,03 ha		pow. 0,03 ha	Pniewo	N-ctwo Skwierzyna L-ctwo Pniewo oddz. 614
23.	Sosna czarna Pinus nigra	uchwała Nr XX/119/12 Rady Gminy Bledzew z dnia 27.03.2012 r. (Dz.U.Woj.Lub. z dn. 04.04.2012 r. poz. 838)	Sosna czarna Pinus nigra	225	21	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, L-ctwo Chycina oddz. 34j
24.	Dąb szypułkowy Quercus robur	uchwała Nr XX/119/12 Rady Gminy Bledzew z dnia 27.03.2012 r. (Dz.U.Woj.Lub. z dn. 04.04.2012 r. poz. 838)	Dąb szypułkowy Quercus robur	340	21	Chycina	N-ctwo Międzyrzecz, L-ctwo Chycina oddz. 50k

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody [25] na obszarze opracowania, tak jak w całej Polsce, obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

4.3. OCENA STANU ZACHOWANIA WALORÓW KRAJOBRAZOWYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI ICH KSZTAŁTOWANIA

Charakter krajobrazu jest wynikiem działalności człowieka i zjawisk naturalnych, rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturowego osadzonego w środowisku przyrodniczym. Jego percepcja ma wpływ na jakość życia – odczucia estetyczne człowieka. Układ przestrzenny zabudowy, zieleń, formy architektury, usytuowanie i stan techniczny budynków we wzajemnym powiązaniu wpływa na kształtowanie bezpośredniego otoczenia.

Na historycznie ukształtowany krajobraz obszaru gminy Bledzew składają się elementy środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz użytkowanie terenu.

Najważniejszymi elementami środowiska przyrodniczego, które bezpośrednio wpływają na postrzeganie krajobrazu jest szata roślinna oraz rzeźba terenu.

Dominującymi elementami szaty roślinnej na obszarze gminy są lasy o zróżnicowanym potencjale przyrodniczym, stanowiące element harmonijnego ukształtowania przestrzeni wpływający na środowiska i wartość krajobrazu. Wśród innych elementów wskazać należy zadrzewienia i zakrzewienia, stanowiące podstawowy element struktury krajobrazu rolniczego towarzyszy miedzom, drogom, pełniące rolę łączników ekologicznych, obszary pól uprawnych stanowiące istotny element krajobrazu, szczególnie w okresie wegetacyjnym, które w połączeniu z enklawami leśnymi i łąkowymi oraz oczkami wodnymi tworzą tzw. tradycyjny krajobraz rolniczy, a także parki zabytkowe, wiejskie i cmentarze.

Obszar gminy posiada bardzo urozmaiconą rzeźbę powierzchni, charakteryzującą się dużą różnorodnością form morfologicznych. Południową część gminy, w przybliżeniu od równoleżnika wsi Pniewo – Zemsko, zajmuje wysoczyzna morenowa falista ze słabo zaznaczonym ciągiem wzgórz moreny czołowej. Idąc w kierunku północy rytm rzeźby wyraźnie się zmienia. Występują tu liczne parabole, wały i pagórki wydmowe, przedzielone nieckami deflacyjnymi. Trzecia strefę stanowi rynna jeziora Czapliniec występująca na północny-zachód od Bledzewa, odwadniana w kierunku rzeki Obry. Dolina rzeki Obry płynącej ku północy, początkowo przecina wysoczyznę morenową, a na północ od Bledzewa ciągnie się na granicy wysoczyzny (od wschodu) i zwymionych poziomów sandrowych i terasowych (od zachodu).

Najważniejszy czynnik wpływający na percepcję krajobrazu, obok elementów środowiska przyrodniczego, stanowią obiekty kultury materialnej, W przestrzeni wyróżniają się przede wszystkim tereny zainwestowane, składające się z zasobów architektonicznych i przyrodniczych, które współtworzą typ krajobrazu wiejskiego.

Najcenniejszymi obiektami krajoznawczymi są zespoły pałacowo-parkowe, dworskie i folwarczne. Na obszarze gminy ochroną konserwatorską objęto układ urbanistyczny Bledzewa, układy ruralistyczne w Chycinie, Goruńsku, Nowej Wsi, Osiecku, Popowie, Sokolej Dąbrowie, Starym Dworku, Templewie i Zemsku oraz liczne cmentarze. Na obszarze gminy Bledzew znajduje się ponadto bardzo duża liczba obszarów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Istotnym elementem mającym wpływ na krajobraz jest użytkowanie terenu. Obszar Bledzew charakteryzuje się typową dla województwa lubuskiego strukturą użytkowania gruntów. Dominuje tu leśny sposób użytkowania terenu (55,3%) ze stosunkowo nieznacznym udziałem użytków rolnych (35,3%) i niewielkim udziałem łąk (1,9%).

Ze względu na szczególne walory krajobrazowe większa część gminy Bledzew została włączona w granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Obry”, Obszaru Chronionego „Krajobrazu Dolina Jeziornej Strugi” i Obszaru Chronionego „Pojezierze Lubniewicko-Sulecińskie”. Ponadto na terenie gminy wyznaczono użytki ekologiczne i pomniki przyrody.

Walory krajobrazowe obszaru gminy Bledzew pogarszają jednak linie elektroenergetyczne, zwłaszcza wysokich napięć, które stanowią trwałą dominantę w krajobrazie i w pewnym stopniu wpływają na niego w sposób degradujący. Oddziaływanie na krajobraz odnosi się przede wszystkim do potencjalnych zmian walorów estetycznych i sposobu postrzegania przestrzeni przez jej obserwatora, wynikających z realizacji przedsięwzięcia. Oznacza to, iż w raz z upływem czasu, elementy konstrukcyjne stają się stałym elementem krajobrazu.

4.4. OCENA ZGODNOŚCI DOTYCHCZASOWEGO SPOSOBU ZAGOSPODAROWANIA GMINY Z UWARUNKOWANAMI PRZYRODNICZYMI

Pod względem aktualnego sposobu zagospodarowania terenów gmina Bledzew charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Gmina Bledzew jest gminą wiejską, co w bezpośredni sposób wpływa na sposób zagospodarowania przestrzeni i przeznaczenie obszarów pod poszczególne funkcje. Na terenie gminy wyróżnić można następujące formy zagospodarowania: zabudowa mieszkaniowa, zabudowa zagrodowa, zabudowa usługowa, zabudowa produkcyjna, składy i magazyny, zabudowa rekreacyjna, zieleń, użytki rolne oraz ciek i zbiorniki wodne.

Ze względu na wiejski charakter gminy zabudowa mieszkaniowa występuje głównie jako element zintegrowany zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych. Coraz częściej jednak pojawiają się budynki mieszkalne jednorodzinne, wolnostojące, niezwiązane z gospodarstwami rolnymi. Budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne rozwija się najsilniej w miejscowości gminnej. Zabudowa zagrodowa występuje we wszystkich wsiach na terenie gminy i związana jest bezpośrednio z gospodarstwami rolnymi. Składa się z budynków mieszkalnych, budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni oraz gospodarczych (garaży, składów itp.), w zależności od profilu gospodarstwa. Gmina Bledzew jest wyposażona w obiekty służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb jej mieszkańców w zakresie administracji, oświaty, opieki medycznej, handlu, kultu religijnego, kultury oraz sportu i rekreacji.

Turystyka i rekreacja stanowią dynamicznie rozwijające się funkcje w gminie. Rozwojowi funkcji na terenie gminy Bledzew, oprócz istotnych walorów przyrodniczo-krajoznawczych, sprzyja dostępność komunikacyjna oraz gęsta sieć szlaków turystycznych rowerowych i pieszych. Na terenie gminy znajduje się kilka obiektów prowadzących działalność wypoczynkowo-noclegową, w tym gospodarstwa agroturystyczne.

Położenie geograficzne, ukształtowanie terenu i wody powierzchniowe mają znaczący wpływ na rodzaj i charakter zieleni występującej w gminie. Największą powierzchnię zajmują lasy. Naturalny system zieleni uzupełniony jest przez skwery, cmentarze oraz zieleń towarzyszącą zabudowie zagrodowej i mieszkaniowej. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na łagodzenie lub eliminację uciążliwości życia na terenach zabudowy, kształtowanie układów przestrzennych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miejscowości. Lasy zajmują 55,3% powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne występują w północnej części gminy. Tereny leśne charakteryzują się stosunkowo małym zróżnicowaniem siedliskowym. Dominują siedliska boru mieszanego świeżego i boru świeżego zajmujące 92% powierzchni, zaś z pozostałych typów lasów stosunkowo wyraźny udział lasu mieszanego świeżego (8% powierzchni). Największa koncentracja łąk ma miejsce w dolinie rzeki Obry. Tereny te odznaczają się bardzo dużą bioróżnorodnością oraz wysokimi walorami krajobrazowymi. Na terenie gminy znajdują się liczne cmentarze. Występują one prawie w każdej wsi należącej do gminy Bledzew. Są to głównie cmentarze ewangelickie z 2 połowy XIX w., usytuowane najczęściej poza obszarem zurbanizowanym. Na terenie gminy zlokalizowanych jest sześć parków pałacowych i dworskich w miejscowościach: Goruńsko, Stary Dworek, Chycina, Osiecko, Nowa Wieś i Popowo. Posiadają bogaty drzewostan, jednak wymagają nakładów w celu uporządkowania ich struktury, pielęgnacji występującej tam roślinności oraz uzupełnienia o elementy charakterystyczne dla wystroju parków wiejskich.

Użytki rolne zajmują 7 850 hektarów, co stanowi 35,3% całej powierzchni gminy. Większość z nich – 7 850 ha – jest wykorzystywana jako grunty orne. Użytki zielone zajmują 463 ha, a sady – 4 ha. Gmina Bledzew ma mało korzystne warunki do produkcji rolnej. Uwarunkowane jest to niską jakością i przydatnością rolniczą gleb oraz niewielkim wskaźnikiem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Gmina posiada mało gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych (IIIa i IIIb), które stanowią najlepszy obszar produkcji rolnej. Zwarte, duże kompleksy użytków rolnych IV klasy bonitacyjnej, ze względu na ich wysoką produktywność, należy maksymalnie stanowić podstawę prowadzenia gospodarki rolnej.

Dominująca część obszaru gminy należy do zlewni Obry. Drugim elementem sieci hydrograficznej są jeziora. Obrzański kompleks jezior położony jest w długiej rynnie o kierunku południowym, przez którą płynie z południa ku północy Obra. W gminie Bledzew z większych jezior wymienić należy: jezioro Chycińskie i jezioro Długie, które połączone jest z jeziorem Kurskim. Zalew Bledzewski – sztuczne jezioro powstałe w wyniku zbudowania zapory wodnej dla elektrowni w Bledzewie.

4.5. OCENA ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU

Zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym gminy Bledzew dotyczą prawie wszystkich jego elementów. Dokonywały się na przestrzeni kilkudziesięciu lat w wyniku działalności człowieka.

Istotnym problemem jest także zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego. Do najważniejszych niekorzystnych zjawisk wymuszających działania w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem zalicza się emisję zorganizowaną pochodzącą ze źródeł punktowych (przemysł, usługi, lokalne kotłownie, z ogrzewania budynków mieszkalnych tzw. niska emisja) oraz emisję ze źródeł liniowych i powierzchniowych (drogi, parkingi). Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych.

Problemy związane ze stanem środowiska w zakresie oddziaływań akustycznych, spowodowane są wieloma czynnikami m.in. jakością sieci drogowej, stopniem urbanizacji, występowaniem małych zakładów rzemieślniczych w jednostkach zabudowy mieszkaniowej. Rozkład i natężenie zanieczyszczeń związane są z przebiegiem tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów. Wielkość wpływu na środowisko w zakresie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uwarunkowana jest pośrednio natężeniem ruchu pojazdów, określonym liczbą pojazdów na dobę. Budowa nowych dróg poprawi płynność ruchu, ale może spowodować też szereg zagrożeń, takich jak ponadnormatywne oddziaływanie hałasu dla okolicznej zabudowy, zanieczyszczenia wód w rzekach i rowach melioracyjnych, zalewanie okolicznych terenów spływami wód opadowych z jezdni, wypadki drogowe z udziałem ludzi i zwierząt dziko żyjących, podwyższone poziomy zanieczyszczenia powietrza czy zanieczyszczenia gleb, upraw i roślin.

4.6. OCENA STANU ŚRODOWISKA, JEGO ZAGROŻEŃ I MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA

Stan środowiska przyrodniczego obszaru objętego studium przedstawiony poniżej został opracowany głównie w oparciu o informacje uzyskane w Urzędzie Gminy Bledzew, Program Ochrony Środowiska dla gminy Bledzew na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 [13], Ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r. na obszarze województwa lubuskiego [9], Ocenę stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu jednolitych części wód jezior badanych na obszarze województwa lubuskiego w latach 2010-2015 [8], Monitoring jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2016 r. [7], Roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań immisji wykonanych w 2016 r. [15], Bilans zasobów kopalni i wód podziemnych w Polsce 2015 [1] oraz w oparciu o wizję w terenie.

Stan i zanieczyszczenie wód podziemnych i powierzchniowych

Źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do wód podziemnych i powierzchniowych są różnorodne formy działalności gospodarczej i bytowania człowieka w środowisku.

Istotny wpływ na jakość wód gruntowych i powierzchniowych ma rolnictwo. Źródłem zanieczyszczeń z rolnictwa są zarówno źródła obszarowe tj. spływy powierzchniowe, jak i źródła punktowe: niewłaściwie przechowywane nawozy mineralne i organiczne (obornik, gnojówka, gnojowica), pestycydy, odcieki kiszonkowe. Rolnictwo ma także wpływ na erozję glebową i w konsekwencji na ładunki namulów dopływających do rzek i zbiorników wodnych. Podnoszenie produkcji rolnej powoduje drenaż, odwodnienie i przekształcenia obszarów podmokłych, podobnie jak całych dolin rzecznych.

Niekwestionowana konieczność ochrony zasobów i jakości wód wynika z roli, jaką woda odgrywa w gospodarce (zaspokajanie potrzeb bytowo-gospodarczych ludności, rolnictwo, przemysł). Długofalowe działania na rzecz ochrony wód powinny dotyczyć przede wszystkim ograniczenia ilości ścieków wykorzystywanych rolniczo oraz przestrzegania obowiązków wynikających z pozwoleń wodno-prawnych.

Dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych głównym celem środowiskowym jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione, celem środowiskowym jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu.

Obszar gminy Bledzew położony jest w większości w granicach jednolitych części wód powierzchniowych JCWP Obra od wpływu do zb. Bledzew do ujścia, stanowiącej silnie zmienioną część wód. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP określono jako zły. Przyczyną zagrożeń dla nieosiągnięcia celów środowiskowych (dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) jest brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występuje presja komunalna oraz niska emisja. W programie działań zaplanowano działanie: weryfikacja programu ochrony środowiska dla gminy, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy - Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dla dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.

W granicach gminy Bledzew wyznaczone zostały ponadto następujące jednolite części wód powierzchniowych JCWP: Obra od Paklicy do wpływu do Zb. Bledzew, Jeziorna, Jordanka, Lubniewka stanowiące jednolite części wód oraz Kanał Postomski od Lubniewki, Warta od Kamionki do Obry i Warta od Obry do Noteci stanowiące silnie zmienione części wód. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan JCWP Jordanka, Jeziorna i Lubniewka określono jako dobry, natomiast stan JCWP Kanał Postomski od Lubniewki, Warta od Kamionki do Obry, Warta od Obry do Noteci i Obra od Paklicy do wpływu do Zb. Bledzew określono jako zły. W odniesieniu do JCWP Warta od Kamionki do Obry, Warta od Obry do Noteci, Obra od Paklicy do wpływu do Zb. Bledzew i Lubniewka stwierdzono zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych.

Według oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r. na obszarze województwa lubuskiego [9] dla wód rzeki Obry w punkcie pomiarowo-kontrolnym Skwierzyna wykazano umiarkowany potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, dla wód Kanału Postomskiego w punkcie pomiarowo-kontrolnym Kołczyn – umiarkowany potencjał ekologiczny, dla wód Warty w punkcie pomiarowo-kontrolnym Stare Polichno i Skwierzyna – słaby potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, a dla wód Jeziornej w punkcie pomiarowo-kontrolnym Kursko – umiarkowany stan ekologiczny i dobry stan chemiczny. W odniesieniu do pozostałych rzek w ostatnich latach nie prowadzono oceny jakości wód.

W granicach gminy Bledzew wyznaczono ponadto dwie jednolite części wód powierzchniowych JCWP: Chycina i Długie, stanowiące naturalne części wód jeziornych. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., dla JCWP nie wskazano zagrożeń dla osiągnięcia celów środowiskowych. Według oceny stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu jednolitych części wód jezior badanych na obszarze województwa lubuskiego w latach 2010-2015 [8] dla wód jeziora Chycina i Długie wykazano dobry stan ekologiczny.

Wody podziemne ze względu na ich znaczenie, jako podstawowego źródła wody do picia, objęte są monitoringiem, którego celem są obserwacje zmian jakości tych wód, określenie trendów i dynamiki zmian. Badania prowadzone są w trzech sieciach monitoringu: krajowej, regionalnej i lokalnej.

Zgodnie z definicją umieszczoną w Ramowej Dyrektywie Wodnej dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej „dobry”. Ramowa Dyrektywa Wodna przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe: zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych, zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w Dyrektywie), zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych, wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka. Dla spełnienia wymogu nie pogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Gmina Bledzew położona jest w granicach jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 41, 42 i 61. Zgodnie z ustaleniami „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, zatwierdzonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 41 określono jako słaby, stan ilościowy i chemiczny JCWPd nr 42 i 61 określono jako dobry. Tym samym dla JCWPd nr 41 istnieje zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych (dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego). Według danych monitoringu jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2016 r. [7] dla JCWPd nr 41 w punkcie pomiarowo-kontrolnym Murzynowo (gmina Skwierzyna) określono II klasę jakości wód.

Wody wrażliwe i obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Gmina Bledzew położona jest w granicach obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN): „Obra od wpływu do Zb. Bledzew do ujścia”, zgodnie z rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2017 r., poz. 471).

Zanieczyszczenie gleb i zagrożenie działalnością rolniczą

Ze względu na stosunkowo niewielki udział gleb najwyższych klas bonitacyjnych powinny być one szczególnie chronione przed wyłączeniem z produkcji rolnej. Ochrona gruntów rolnych polega na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolnej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi, rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze, zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych oraz ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Wpływ na gleby i ziemię polega na ich degradacji poprzez deponowanie zanieczyszczeń z opadów atmosferycznych (siarczany, azotany, zakwaszenie), nadmierną chemizację rolnictwa oraz zanieczyszczeń komunikacyjnych szczególnie wzdłuż dróg. Chemiczne zanieczyszczenie gleb prowadzi do ich zakwaszenia, naruszenia równowagi jonowej, a zwłaszcza nagromadzenia związków chemicznych czynnych biologicznie. Źródłami skażenia gleb w gminie są przede wszystkim rolnictwo i komunikacja.

W „Monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010-2012”, opracowanym przez Instytut Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach, podano wyniki badań zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i poza rolniczej działalności człowieka. Najbliższy punkt pomiarowo-kontrolny znajdował się na terenie miejscowości Wierzbno.

Tab. 4.6.1. Uziarnienie gleb

Uziarnienie	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
1,0-0,1 mm	udział w %	66	66	66	66
0,1-0,02 mm	udział w %	28	28	28	28
< 0.02 mm	udział w %	6	6	6	6

2,0-0,05 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
0,05-0,002 mm	udział w %	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.
< 0.002 mm	udział w %	1	1	1	1

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 4.6.2. Odczyn gleb

Odczyn i węglany	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Odczyn „pH” w zawiesinie H ₂ O	pH	6.5	6.9	6.8	6.8
Odczyn „pH” w zawiesinie KCl	pH	5.5	6.0	5.9	6.1
Węglany (CaCO ₃)	%	n.o.	n.o.	n.o.	n.o.

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 4.6.3. Substancje organiczne w glebach

Substancja organiczna gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Próchnica	%	0.93	1.10	0.97	1.24
Węgiel organiczny	%	0.54	0.64	0.56	0.72
Azot ogólny	%	0.043	0.048	0.039	0.066
Stosunek C/N		12.6	13.3	14.4	10.9

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 4.6.4. Właściwości sorpcyjne gleb

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Kwasowość hydrolityczna (Hh)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	3.07	2.24	2.13
Kwasowość wymienna (Hw)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.
Glin wymienny "Al"	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	n.o.	n.o.	n.o.
Wapń wymienny (Ca ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	2.14	2.86	3.17
Magnez wymienny (Mg ²⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	0.11	0.13	0.16
Sód wymienny (Na ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	0.03	0.06	0.02
Potas wymienny (K ⁺)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	0.15	0.20	0.26
Suma kationów wymiennych (S)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	2.43	3.25	3.61
Pojemność sorpcyjna gleby (T)	cmol(+)*kg ⁻¹	cmol(+)*kg ⁻¹	5.50	5.49	5.74
Wysycenie kompleksu sorpcyjnego kationami zasadowymi (V)	%	%	44.18	59.20	62.89

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 4.6.5. Pozostałe właściwości gleb

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	1995	1995	1995
Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne suma	µg*kg ⁻¹	494	493	233	624

13 WWA					
Radioaktywność	Bq*kg ⁻¹	283	349	336	472
Przewodnictwo elektryczne właściwe	mS*m ⁻¹	5.42	7.10	8.60	5.74
Zasolenie	mg KCl*100g ⁻¹	15.60	18.70	22.60	15.16

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 4.6.6. Całkowita zawartość pierwiastków śladowych

Właściwości sorpcyjne gleby	Jednostka	Rok			
		1995	2000	2005	2010
Mangan	mg*kg ⁻¹	252	303	292	316
Kadm	mg*kg ⁻¹	0.15	0.15	0.11	0.13
Miedź	mg*kg ⁻¹	3.3	3.2	3.3	4.2
Chrom	mg*kg ⁻¹	7.8	6.5	6.7	6.0
Nikiel	mg*kg ⁻¹	2.7	2.3	3.3	2.8
Ołów	mg*kg ⁻¹	8.9	8.7	9.0	10.0
Cynk	mg*kg ⁻¹	19.8	17.5	22.8	22.5
Kobalt	mg*kg ⁻¹	0.81	1.02	1.00	1.37
Wanad	mg*kg ⁻¹	10.0	8.7	12.2	9.2
Lit	mg*kg ⁻¹	2.3	2.4	3.2	1.7
Beryl	mg*kg ⁻¹	0.13	0.13	0.17	0.15
Bar	mg*kg ⁻¹	26.9	25.3	27.1	26.1
Stront	mg*kg ⁻¹	7.3	6.7	7.3	6.3
Lantan	mg*kg ⁻¹	8.6	6.3	9.5	8.2

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Powyższe tabele opisują stan chemizmu gleb rolnych. Właściwości sorpcyjne gleb, ich odczyn czy zawartość próchnicy definiuje ich przydatność po kątem zagospodarowania rolniczego. Sorpcja gleb mówi o tym ile poszczególnych składników mineralnych może zostać przyjętych, co ma wpływ na odczyn oraz zatrzymanie składników odżywczych, a to z kolei wpływa na ilość plonów oraz konieczność przeprowadzania zabiegów pielęgnacyjnych.

Zawartość WWA oraz pierwiastków śladowych opisuje ile miligramów danego pierwiastka czy związku chemicznego znajduje się w kilogramie gleby. Jak można wywnioskować z odpowiedniej tabeli zawartość poszczególnych waha się. Część utrzymuje się na stałym poziomie, maleje lub wzrasta. Szczególnie negatywny jest wzrost zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych [13].

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Zanieczyszczenia powietrza są związane głównie z szlakami komunikacyjnymi, emisją zanieczyszczeń na skutek opalania kotłowni stałymi nośnikami energii jak węgiel i koks.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego w gminie są obecnie kotłownie węglowe domów mieszkalnych i zakładów produkcyjno-usługowych. Te niskie źródła emisji w zabudowie zwartej mają znaczący udział w tle zanieczyszczeń. Emisja z lokalnych źródeł jest niewspółmiernie duża do ilości wytwarzanej energii. Spowodowane jest to niską sprawnością cieplną kotłów, rodzajem paliwa oraz niedoskonałym spalaniem. Zanieczyszczenia emitowane przez kotłownie węglowe domów mieszkalnych, powodują znaczące zanieczyszczenie środowiska w okresie grzewczym w zakresie stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku węgla, pyłów, węglowodorów, sadzy i benzopirenu. Spalanie oleju opałowego czy gazu ziemnego spowodowałoby dużo niższą emisję zanieczyszczeń z kotłowni. Po przejściu na ogrzewanie gazowe znacznie zmniejszy się emisja zanieczyszczeń i nastąpi znaczna poprawa stanu atmosfery. Wyeliminowana byłaby emisja dwutlenku siarki i rakotwórczego benzopirenu. Do zanieczyszczenia powietrza przyczynia się także ruch samochodowy. Podczas spalania paliw silnikowych emitowane są węglowodory aromatyczne i alifatyczne, dwutlenek węgla, bioaerozole, substancje zapachowo-czynne.

Źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na terenie gminy jest ruch samochodowy. Pojazdy samochodowe emitują gazy spalinowe zawierające głównie dwutlenek węgla, tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory

oraz pyły zawierające związki ołowiu, niklu, miedzi, kadmu. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy przede wszystkim od natężenia ruchu samochodowego i stanu nawierzchni dróg. Wpływ tych zanieczyszczeń na środowisko zaznacza się w najbliższej odległości od drogi.

Na podstawie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu WIOŚ w Zielonej Górze przeprowadza coroczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego. Rezultatem końcowym rocznej oceny jakości powietrza jest każdorazowo określenie klas wynikowych dla poszczególnych zanieczyszczeń w danej strefie. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2016 dla gminy Bledzew należącej do strefy lubuskiej według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia i ochrony roślin przedstawiają się następująco:

1. W kryterium ochrony zdrowia sklasyfikowano:
 - dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego arsenu, kadmu, niklu, ołowiu – w klasie A,
 - ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀ – w klasie C,
 - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu – w klasie C,
 - dla poziomu docelowego ozonu – w klasie C.
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu – w klasie D2.
2. W kryterium ochrony roślin strefę lubuską sklasyfikowano:
 - dla SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A,
 - dla poziomu docelowego ozonu – w klasie A,
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu – w klasie D2.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Dla poprawy jakości powietrza w poszczególnych strefach, wdrażanie w życie zaleceń Programów ochrony powietrza dla stref będzie odbywać się sukcesywnie.

Stosownie do art. 91 ust. 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska [19] oraz art. 30, art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [20], Sejmik Województwa Lubuskiego Uchwałą Nr XLVI/552/14 z dnia 24 marca 2014 r. przyjął „Program Ochrony Powietrza dla strefy lubuskiej”, a Uchwałą Nr XLVI/553/14 z dnia 24 marca 2014 r. określił „Plan działań krótkoterminowych dla strefy lubuskiej”. Ponadto Gmina Bledzew opracowała Plan gospodarki niskoemisyjnej wraz z Bazową Inwentaryzacją Emisji.

Warunki akustyczne

Ze względu na rolniczy charakter gminy Bledzew brak jest na jej terenie znaczących źródeł hałasu w postaci zakładów przemysłowych. Lokalnie negatywne oddziaływania akustyczne powodują zakłady produkcyjne i gospodarstwa rolne.

Główne źródła hałasu stanowią natomiast drogi – o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, odznaczające się zróżnicowanym obciążeniem komunikacyjnym, stanowiące jednocześnie podstawowe źródło emisji spalin i gazów. W ich rejonie występuje lokalne pogorszenie warunków akustycznych.

Czynnikami wpływającymi na poziom hałasu komunikacyjnego są: natężenie i płynność ruchu, procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Stały wzrost ilości pojazdów oraz natężenia ruchu komunikacyjnego spowodował, że zagrożenie hałasem komunikacyjnym jest dużo większe niż hałasem przemysłowym.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest ruch samochodowy związany z istnieniem drogi ekspresowej S3 relacji Gorzów Wlkp. – Zielona Góra, drogi krajowej nr 24 relacji Rudnica – Pniewy oraz drogi wojewódzkiej nr 137 relacji Słubice – Osno Lubuskie – Sulęcín – Międzyrzecz – Trzciel. W 2015 r. przeprowadzono generalny pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich województwa lubuskiego. Rejestrowi podlegały wszystkie pojazdy samochodowe oraz rowery i pojazdy zaprzęgowe. Według wyników pomiarów natężenie ruchu (SDR) w granicach gminy Bledzew na drodze krajowej S3, na odcinku Węzeł Skwierzyna Zachód /DK 24/ - Węzeł Skwierzyna Południe /DK24/ kształtowało się na poziomie 16 651 pojazdów/dobę, z czego 11 217 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy, a 3 949 stanowiły samochody ciężarowe, natomiast na odcinku Węzeł Skwierzyna Południe /Dk24/ - Węzeł Międzyrzecz Północ kształtowało się na poziomie 13 895 pojazdów/dobę, z czego 10 320 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy, a 2 362 stanowiły samochody ciężarowe. W odniesieniu do drogi krajowej nr 24 natężenie ruchu (SDR) na odcinku Węzeł Skwierzyna Zachód /S3/ - Wałdowice kształtowało się na poziomie 3 162 pojazdów/dobę, z czego 2 007 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy, a 592 stanowiły samochody ciężarowe, natomiast na odcinku Przytoczna – Węzeł Skwierzyna Południe /S3/ kształtowało się na poziomie 6 756 pojazdów/dobę, z czego 3 746 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy, a 2 062 stanowiły samochody ciężarowe. W przypadku drogi wojewódzkiej nr 137 na odcinku Wędrzyn /DW 136/ - Międzyrzecz natężenie ruchu (SDR) kształtowało się na poziomie 2 034 pojazdów/dobę, z czego 1 708 stanowiły samochody osobowe i mikrobusy, a 80 stanowiły samochody ciężarowe.

Pewna uciążliwość ze względu na zwiększony hałas może występować wzdłuż linii kolejowej nr 364 Wierzbno – Rzepin oraz linii kolejowej nr 367 Zbąszynek – Gorzów Wlkp. Uciążliwość transportu kolejowego wynika z wysokiego

poziomu emitowanego hałasu i znaczny zasięg jego oddziaływania, zwłaszcza w porze nocnej. Odwrotnie jednak niż w hałasie drogowym, w transporcie szynowym następuje generalnie tendencja spadkowa intensywności ruchu kolejowego. Hałas kolejowy ma charakter lokalny, a jego uciążliwość związana jest z pojedynczymi przejazdami pociągów. Oddziaływania akustyczne są szczególnie odczuwalne na terenach, gdzie zabudowa mieszkaniowa sąsiaduje bezpośrednio z drogami kołowymi i linią kolejową.

Zagadnienia dotyczące hałasu przemysłowego są dobrze rozpoznane, a obowiązujące regulacje prawne oraz dostępne technologie i metody zmniejszania hałasu, umożliwiają na ogół skuteczną eliminację istniejących zagrożeń. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska [19] zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny). Na mocy art. 141 i 144 ustawy działalność zakładów nie może powodować przekroczenia standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. W przypadku stwierdzonego pomiarowo przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, powodowanego działalnością zakładu, wydawana jest przez organy ochrony środowiska decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu.

Pole elektromagnetyczne

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia użytku domowego. Promieniowanie to występuje powszechnie w środowisku. Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

W gminie Bledzew do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia, stacje bazowe telefonii komórkowej w Bledzewie, Katarzynkach, Popowie, Osiecku i Templewie oraz urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, ośrodkach medycznych, policji, straży pożarnej.

Ostatnie badania, na terenie gminy Bledzew, przeprowadzone w ramach monitoringu poziomów pól elektromagnetycznych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w 2011 r. wykazały wartości poziomu pól elektromagnetycznych w powietrzu na poziomie $<0,29$ V/m, przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 7 V/m. Tym samym w otoczeniu badanych źródeł pól elektromagnetycznych będących przedmiotem pomiarów nie stwierdzono miejsc występowania poziomów pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, pozwala założyć, że również na terenie gminy Bledzew brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych [13].

Linie elektroenergetyczne wymagają stref ochronnych, w obrębie których nie należy lokalizować obiektów kubaturowych ze względu na ochronę ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego, możliwe jest natomiast prowadzenie gospodarki rolnej (uprawy polowe, wypasy).

Istniejące urządzenia na terenie gminy Bledzew będące źródłem promieniowania elektromagnetycznego nie stanowią większego zagrożenia pod warunkiem, że pola elektromagnetyczne będą monitorowane w ramach projektowanych i istniejących systemów oraz będą przestrzegane zapisy zawarte w raportach oddziaływania na środowisko na terenach obszarów dostępnych dla ludności, a urządzenia emitujące promieniowanie będą lokalizowane na terenach zaakceptowanych przez lokalną społeczność.

Zagrożenia powodziowe

Obszar gminy Bledzew jest zagrożony występowaniem zjawisk powodziowych.

Zagrożenie ruchami masowymi

W latach 1997-2001 w kraju nasiliło się zjawisko osuwania ziemi spowodowane gwałtownymi opadami deszczu, intensywnym topnieniem śniegu, podnoszeniem się poziomu wód gruntowych i wezbraniem rzek. Jest ono coraz częściej spowodowane również działalnością człowieka. W województwie wielkopolskim obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych ustalono na podstawie rejestrów starostw powiatowych dotyczących terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Na terenie Gminy Bledzew nie wyznaczono obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych. Według „Rejestru terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi ziemi” prowadzonego przez Starostwo Powiatowe w Międzyrzeczu w gminie Bledzew nie zarejestrowano terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy. Na obszarze gminy nie powinny zatem występować zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia wynikające z możliwości osuwania się mas ziemnych.

5. PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU

Nie przewiduje się znaczących zmian w środowisku przyrodniczym gminy Bledzew, przy założeniu, że nie wystąpią żadne dodatkowe czynniki degradujące w stosunku do już istniejących.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bledzew obowiązywać będą ustalenia zawarte w obowiązującym obecnie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bledzew [18]. Potrzeba poprawy standardu zamieszkania przejawia się stopniowym rozwojem poszczególnych wsi. Oznacza to stałe ograniczanie areалу rolnego z przekształcaniem gruntów rolnych pod zabudowę. Tereny zainwestowania rozwijają się wielokierunkowo powodując nowe zagrożenia dla poszczególnych elementów środowiska.

Rozwój przestrzenny obszaru wymaga wskazania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, czy produkcyjną w taki sposób, by nie zajmowała ona terenów najcenniejszych pod względem przyrodniczym, atrakcyjnych krajobrazowo, klimatycznie oraz była lokalizowana na obszarach bezpiecznych od wszelkich zagrożeń ekologicznych (hałas, zanieczyszczenia powietrza, drgania, odory, zagrożenie powodziowe). Stąd bardzo istotnym jest opracowanie nowego dokumentu regulującego kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium określi kierunki zagospodarowania przestrzennego, które mają na celu ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na stan środowiska na terenie gminy. Zapisy dokumentu powinny zawierać nakazy, zakazy i ograniczenia zapewniające zachowanie właściwych norm jakości wszystkich elementów środowiska gminy Bledzew. Dokument określi zasady zagospodarowania terenu z uwzględnieniem koniecznych rozwiązań w zakresie ochrony i kształtowania środowiska wynikających z obowiązujących przepisów prawnych. Projekt dokumentu powinien zawierać szereg ustaleń dotyczących eliminacji lub ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko.

6. PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKcjONALNO-PRZESTRZENNEJ, WSKAZANIE OBSZARÓW PRZEWIDZIANYCH DO PEŁNIENIA FUNKCJI PRZYRODNICZYCH

Rzeźba terenu

Zróznicowana morfologia terenu predysponuje obszar do odmiennego zagospodarowania i użytkowania jego poszczególnych części. Spadki terenu z przedziału 0-12% umożliwiają wprowadzenie zabudowy. Przy większych kątach nachylenia powierzchni ziemi możliwości realizacji budynków są ograniczone i wymagają poniesienia dodatkowych nakładów finansowych. Przy spadkach tereny przekraczających 8% konieczne jest sytuowanie budynków równolegle do przebiegu poziomnic. Ma to szczególnie istotne znaczenie przy realizacji obiektów o większej powierzchni, w przypadku budynków jednorodzinnych ograniczenia te nie mają tak istotnego znaczenia.

Na obszarze gminy występują tereny o niewielkim nachyleniu, co sprzyja rozwojowi większości funkcji mieszkaniowych, rolniczych, leśnych i komunikacyjnych. Większe spadki dotyczą wyłącznie form wydmych i rynien jeziornych. Na tych terenach należy ograniczać rozwój zabudowy. Nieumiejętna ingerencja w powierzchnię ziemi podczas realizacji inwestycji może doprowadzić do uruchomienia procesów stokowych, w tym osuwania mas ziemnych. Takiemu kierunkowi zagospodarowania sprzyja ich obecne użytkowanie.

Budowa geologiczna

Wpływ budowy geologicznej na kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz użytkowanie terenu jest w zasadzie niewielki. Podstawowym ograniczeniem dla zainwestowania jest występowanie złóż surowców mineralnych oraz warunki geotechniczne podłoża.

Wierzchnią warstwę litosfery na obszarze gminy budują przede wszystkim grunty mineralne rodzimego pochodzenia. Ich przydatność dla posadowienia zabudowy uzależniona jest od czynników geotechnicznych. Na analizowanym terenie przeważają grunty spoiste w stanie zwartym, półzwartym i twaroplastycznym oraz grunty niespoiste średniozagęszczone i zagęszczone, na których nie występują zjawiska geodynamiczne (spadki terenu są mniejsze od 12%). Wymienione grunty stanowią korzystne podłoże budowlane. Podłożem nienośnym utrudniającym budownictwo są zwykle grunty spoiste w stanie miękoplastycznym i plastycznym, grunty niespoiste luźne oraz grunty organiczne. Występują one przede wszystkim wzdłuż cieków wodnych.

Wśród pozostałych ograniczeń geologiczno-gruntowych wskazać należy pięć udokumentowanych złóż kopalin, które powinny zostać wyłączone z zainwestowania.

Gleby

Pokrywą glebową na obszarze gminy Bledzew należy rozpatrywać zarówno pod kątem potencjalnych możliwości rolniczego użytkowania, jak i bariery dla rozwoju funkcji wymagających przekształceń w zakresie wyłączeń z produkcji rolnej. Mimo znacznego zróżnicowania genetycznego, na omawianym obszarze przeważają gleby dość niskiej jakości – V i VI klasy bonitacyjnej (stanowiące około 40% wszystkich gleb). Oprócz nich występują także, w dużej ilości, gleby klasy IV (38,3% wszystkich gruntów) oraz gleby klasy III (21,6%).

Powyższe uwarunkowania stanowią istotną barierę dla rozwoju zainwestowania oraz przeznaczenia terenów na cele nierolnicze. Wskazać należy, iż wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych, a tym samym wyłączenie z produkcji

rolnej gruntów najlepszej jakości, będzie wymagało przeprowadzenia postępowań administracyjnych poprzedzonych uzyskaniem zgody Ministra Rolnictwa. Stosunkowo niewielki areał użytków rolnych o istotnej wartości produkcyjnej na terenie gminy sprawia, że w działaniach planistycznych powinno się dążyć do maksymalnego ich zachowania.

Na terenach rolnych zagrożonych erozją wodną w stopniu intensywnym (spadki ponad 6°) należy stosować zabiegi agrotechniczne zmierzające do zwiększenia retencyjności gleby i zmniejszenia spływów powierzchniowych przez stosowanie orek wzdłuż warstw, odpowiednie zmianowanie i dobór roślin uprawnych oraz niektóre zabiegi fitomelioracyjne. Erozji wietrznej przeciwdziałają natomiast zalesienia, wprowadzanie zadrzewień śródpolnych i specjalnych pasów wiatrochronnych.

Wody powierzchniowe

Sieć wodna gminy Bledzew należy głównie do zlewni rzeki Obry. Na terenie gminy Bledzew płynie także struga Jordanka, która wpływa do Obry na wysokości Bledzewa. Rzeka Obra przepływa przez Bledzew i Stary Dworek. Reżim hydrauliczny rzeki jest bardzo wyrównany, ponieważ przepływa przez wiele jezior, które działają jako zbiorniki retencyjne. Drugim elementem sieci hydrograficznej omawianego obszaru, niezmiernie atrakcyjnym dla turystyki, są jeziora. Obrzański kompleks jezior położony jest w długiej rynnie o kierunku południowym, przez którą płynie z południa ku północy Obra. W gminie Bledzew z większych jezior wymienić należy: jezioro Chycińskie i jezioro Długie, które połączone jest z jeziorem Kurskim. Zalew Bledzewski – sztuczne jezioro powstałe w wyniku zbudowania zapory wodnej dla elektrowni w Bledzewie. Ponadto występują mniejsze bardzo malownicze jeziora otoczone lasami, wymienić tu należy jezioro Lipawki i jezioro Cisie.

Zarówno niestabilność podłoża oraz wysoki poziom zalegania wód gruntowych towarzyszące ciekom i zbiornikom wodnym stanowią istotne ograniczenie dla zagospodarowania samych wód i ich otoczenia.

Istotny wpływ na jakość wód gruntowych i powierzchniowych ma rolnictwo. Źródłem zanieczyszczeń z rolnictwa są zarówno źródła obszarowe tj. spływy powierzchniowe, jak i źródła punktowe: niewłaściwie przechowywane nawozy mineralne i organiczne (obornik, gnojówka, gnojowica), pestycydy, odcieki kiszonkowe. Rolnictwo ma także wpływ na erozję glebową i w konsekwencji na ładunki namulów dopływających do rzek i zbiorników wodnych. Podnoszenie produkcji rolnej powoduje drenaż, odwodnienie i przekształcenia obszarów podmokłych, podobnie jak całych dolin rzecznych.

Rozdzielenie oddziaływania źródeł obszarowych i punktowych na jakość wód nie jest możliwe. W tym aspekcie stan i jakość wód powierzchniowych może stanowić barierę ograniczającą rozwój większości funkcji (osadniczej, rolniczej, przemysłowej, rekreacyjnej). Ograniczeniom tym przeciwdziałać będzie poprawna eksploatacja istniejących oczyszczalni ścieków, likwidacja niekontrolowanych zrzutów zanieczyszczeń oraz wdrażanie w życie zasad Kodeksu dobrej praktyki rolniczej, w tym racjonalnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

Wody podziemne

Kluczowym ograniczeniem dla realizacji zabudowy jest głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych. Płytkie zaleganie wpływa na obniżenie parametrów geotechnicznych gruntów i utrudniają posadowienie obiektów budowlanych. Tego typu ograniczenia obejmują nieznaczną część powierzchni gminy, przede wszystkim w obrębie dolin rzecznych (głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych do 2 m p.p.t.). Płytkie zaleganie wód gruntowych ma miejsce również w obniżeniach terenowych w sąsiedztwie rowów melioracyjnych (od 0,5 do 1,5 m p.p.t.) Bardziej korzystne warunki występują na obszarach równinnych (od 2 do 5 m p.p.t.).

Klimat i stan sanitarny powietrza

Zarówno klimat jak i stan sanitarny powietrza na przedmiotowym obszarze nie stanowią bariery dla zagospodarowania i użytkowania terenu oraz bytowania człowieka.

Średnioroczne stężenie tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu, stanowiące podstawę oceny stanu powietrza w strefie lubuskiej pod kątem ochrony roślin nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów na terenie gminy.

W świetle kryteriów oceny powietrza pod kątem ochrony zdrowia w strefie lubuskiej, nie wykazano przekroczeń dopuszczalnego poziomu dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ołowiu, benzenu, pyłu PM_{2,5} oraz poziomu docelowego arsenu, kadmu, niklu, ołowiu. Stwierdzono jedynie przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} i PM₁₀, poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego ozonu, przy czym dane te należy odnosić do całej strefy lubuskiej. Wzrost zanieczyszczenia powietrza w podanym zakresie należy traktować jako problem lokalny, związany z procesami spalania w sektorze komunalno-bytowym (tzw. niska emisja). Pył zawieszony wykazuje bowiem wyraźny wzrost stężeń w sezonie zimnym, a przekroczenia ustalonych norm jakości powietrza dotyczą wyłącznie 24-godzinnych poziomów substancji.

Znaczące zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy uznano za mało prawdopodobne. Jedynie okresowo na terenach zabudowy wiejskiej, zwłaszcza w sezonie grzewczym, a także w sąsiedztwie tras komunikacyjnych i zakładów przemysłowych możliwy jest wzrost zanieczyszczenia powietrza. Tereny te stanowią także źródło potencjalnego zagrożenia hałasem. Uwarunkowania te wpływają na konieczność uwzględnienia w działaniach planistycznych tworzenia szerokich stref buforowych pomiędzy zabudową mieszkaniową a szlakami komunikacyjnymi i terenami produkcyjnymi. Rozwój jednostek osadniczych powinien odbywać się ponadto poza dnami dolin i zagłębię jeziornych, które najbardziej narażone są na inwersje termiczne.

Klimat lokalny gminy uzależniony jest od ukształtowania terenu i szaty leśnej. Najkorzystniejsze warunki klimatyczne z punktu widzenia stałego pobytu człowieka występują na obszarach wysoczyznowych. Tereny te wolne są od inwersji termicznych i posiadają najkorzystniejsze warunki solarne. Jedynie w obrębie dolin rzecznych i rynien jeziornych mogą występować małokorzystne warunki termiczno-wilgotnościowe. Występuje tu duże uwilgotnienie, zwiększona częstotliwość występowania mgieł radiacyjnych, a także znaczny spadek temperatur ekstremalnych w stosunku do wysoczyzny.

7. OCENA PRZYDATNOŚCI ŚRODOWISKA – MOŻLIWOŚCI ROZWOJU I OGRANICZENIA DLA RÓŻNYCH RODZAJÓW UŻYTKOWANIA I FORM ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU

7.1. PRZYDATNOŚĆ POSZCZEGÓLNYCH TERENÓW DLA ROZWOJU FUNKCJI UŻYTKOWYCH

Uwarunkowania wynikające bezpośrednio z przeprowadzonej analizy stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, predyspozycji geograficzno-klimatycznych, jak również wyników inwentaryzacji poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego warunkujących rozwój przestrzenny gminy Bledzew, pozwalają określić predyspozycje i ograniczenia dla rozwoju określonych funkcji związanych z nowymi terenami przeznaczonymi pod zabudowę.

Funkcja mieszkaniowa

Zabudowę mieszkaniową należy realizować przede wszystkim w obrębie miejscowości o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Preferowane tereny do rozwoju tej funkcji to obszary zwartej zabudowy. Tereny przeznaczone pod zabudowę powinny być dobrze nasłonecznione i przewietrzane. Należy dążyć do ograniczania rozwoju nowych terenów zabudowy wielorodzinnej.

Ponadto należy ograniczać możliwość lokalizacji nowej zabudowy na obszarach położonych w obrębie dolin rzecznych oraz na terenach gleb o najlepszych klasach bonitacyjnych.

Funkcja zagrodowa

Zabudowę zagrodową należy realizować na terenach wsi poprzez rozbudowę istniejących terenów zainwestowanych pod warunkiem właściwego wyposażenia infrastrukturalnego oraz zachowania wszelkich norm ochrony środowiska. Dopuszczalna jest także zmiana funkcji istniejącej zabudowy zagrodowej na cele mieszkaniowe przy braku negatywnego jej oddziaływania na tereny sąsiednie.

Funkcja rekreacyjna

Największe predyspozycje dla rozwoju funkcji rekreacyjnej posiada północno-wschodnia część gminy w rejonie obrzańskiego kompleksu jezior, w tym w szczególności w rejonie Jeziora Chycina i Zalewu Bledzewskiego.

Rozwój funkcji rekreacyjnych musi uwzględniać ograniczanie negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszarów objętych formami ochrony przyrody. Przede wszystkim wskazuje się na konieczność ochrony wód przed zanieczyszczeniem poprzez kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej.

Funkcja przemysłowa

Na terenie gminy Bledzew funkcje produkcyjne zlokalizowane są punktowo w różnych częściach gminy. Lokalizację nowych obiektów należy rozważyć na terenach dziś zainwestowanych jako uzupełnienie istniejącej zabudowy.

7.2. OBSZARY, KTÓRYCH ZAGOSPODAROWANIE NALEŻY PODPORZĄDKOWAĆ POTRZEBOM PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA I ZACHOWANIA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

W zakresie kształtowania przestrzeni gminy nadrzędność celów przyrodniczych w stosunku wszystkich pozostałych wynika z ustanowienia na obszarze gminy prawnych form ochrony przyrody: Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Obry”, Obszaru Chronionego „Krajobrazu Dolina Jeziornej Strugi” i Obszaru Chronionego „Pojezierze Lubniewicko-Sulęcińskie”.

Dodatkowo na terenie gminy znajdują się formy ochrony indywidualnej: pomniki przyrody i użytki ekologiczne, które zachowują swój status i podlegają specyficznym ograniczeniom wynikającym z przepisów odrębnych. Ochrona dotyczy również form ochrony realizowanych w oparciu o inne akty prawne: udokumentowanych złóż kopalin czy stref ochronnych ujęć wód. Na terenie gminy znajdują się także obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków i ujęte w ewidencji zabytków, zabytkowe cmentarze i stanowiska archeologiczne.

W celu zachowania różnorodności biologicznej obszaru gminy należy zachować i wzbogacać zasoby zieleni śródpolnej, chronić przed przekształceniami zbiorowiska wodne i bagienne. Ochronie podlegać powinno otoczenie zbiorników wodnych, które tworzą w swej zlewni stosunki wodne sprzyjające powstawaniu określonych biotopów i biocenoz.

Ograniczenia w użytkowaniu dotyczą także miejsc stanowiących ostoje ptactwa, miejsca ich gniazdowania i lęgów. Należy stworzyć optymalne warunki dla rozrodu i bytowania zwierząt, gdyż stanowią one bardzo istotny element składający się na bioróżnorodność obszaru gminy.

7.3. OBSZARY, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ OGRANICZENIA WYNIKAJĄCE Z KONIECZNOŚCI OCHRONY ZASOBÓW ŚRODOWISKA ORAZ WYSTĘPOWANIA UCIAŹLIWOŚCI I ZAGROŻEŃ ŚRODOWISKA

Do obszarów, które powinny podlegać ochronie przed zmianą użytkowania, należy zaliczyć tereny o szczególnych warunkach ekologicznych: obszary dolin rzecznych i mniejszych cieków wodnych – korytarze ekologiczne, jeziora i sztuczne zbiorniki wodne, lasy, łąki i pastwiska.

Z zainwestowania należy wyłączyć doliny cieków wodnych i rynny jeziorne, które powinny łączyć się bez przeszkód z dolinami na terenach sąsiadujących z gminą i tworzyć z nimi jednolity system ekologiczny. W tym celu w ich obrębie nie wolno wyznaczać terenów zwartej zabudowy w sposób stanowiący przegrody poprzeczne dolin. Wskazane jest także wprowadzanie ograniczeń w zakresie wysokości budynków.

Ograniczenia dotyczące terenów o najwyższych walorach glebowych dla rozwoju rolnictwa powinny odnosić się do zakazu wprowadzania w ich obrębie zabudowy. Gospodarka rolna powinna być prowadzona przy ograniczonym stosowaniu nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.

Ograniczenie dla realizacji nowych obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi są także linie elektroenergetyczne. Ze względu na oddziaływania w zakresie hałasu i pól elektromagnetycznych zabudowa powinna być lokalizowana poza granicami pasów technologicznych. Z zainwestowania wyłącza się także strefy kontrolowane gazociągów. Należy ponadto zachować odległości planowanej zabudowy od dróg i linii kolejowych charakteryzujących się największym natężeniem ruchu gwarantujące zachowanie dopuszczalnych poziomów hałasu.

8. OGÓLNA OCENA PRZYDATNOŚCI TERENÓW DLA RÓŻNYCH SPOSOBÓW ZAGOSPODAROWANIA

Klasyfikacja terenów na poszczególne kategorie określające ich przydatność do różnych sposobów zagospodarowania została wykonana w oparciu o analizę wybranych elementów środowiska przyrodniczego. Na podstawie głównych uwarunkowań ekofizjograficznych, wydzielono trzy kategorie terenów o różnych predyspozycjach dla ich przyszłego zagospodarowania:

1. Tereny wyłączone z zabudowy

- 1) ze względu na sposób użytkowania i funkcje ekologiczne:
 - rzeki, mniejsze cieki, rowy stałe lub okresowe,
 - zbiorniki wodne,
 - tereny podmokłe, zabagnione,
 - tereny leśne i większe zadrzewienia,
 - tereny łąk pełniących funkcje ekologiczne;
- 2) ze względu na ochronę prawną:
 - tereny zabytkowych parków,
 - tereny cmentarzy,
 - pomniki przyrody,
 - użytki ekologiczne.

2. Tereny z ograniczeniami w zagospodarowaniu:

- 1) ze względu na funkcje ekologiczne i ochronę prawną terenów przyrodniczych:
 - tereny położone w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Obry”, Obszaru Chronionego „Krajobrazu Dolina Jeziornej Strugi” i Obszaru Chronionego „Pojezierze Lubniewicko-Sulecińskie”;
- 2) ze względu na strefy ochronne i parametry techniczne:
 - tereny wzdłuż drogi ekspresowej S3,
 - tereny wzdłuż drogi krajowej nr 24,
 - tereny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 137,
 - tereny wzdłuż linii kolejowych nr 364 i 367,
 - tereny wzdłuż linii wysokiego napięcia;
- 3) ze względu na warunki gruntowo-wodne:
 - tereny charakteryzujące się płytkim poziomem wód gruntowych (do 1,0 m p.p.t.);
- 4) ze względu na obecność obszarów perspektywicznych dla złóż kopalin:
 - tereny udokumentowanych złóż kopalin.
- 5) ze względu na działalność rolniczą:
 - tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, o korzystnych warunkach glebowych, które powinny zostać niezabudowane, predysponowane jedynie w swych strefach peryferyjnych do rozwoju zabudowy

zagrodowej.

3. Pozostałe tereny korzystne dla zainwestowania:

- 1) tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piasków luźnych i gliniastych) o dużym zróżnicowaniu warunków gruntowo-wodnych i geotechnicznych, korzystne dla zabudowy z ograniczeniami,
- 2) tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piasków gliniastych i glin), o warunkach gruntowo-wodnych umożliwiających zainwestowanie oraz stosunkowo korzystnych warunkach geotechnicznych,
- 3) tereny zbudowane z gruntów mineralnych (piaszczysto-żwirowych), bez ograniczeń geotechnicznych, bardzo korzystne dla zabudowy,
- 4) tereny częściowo już zabudowane, w większości posiadające uzbrojenie techniczne, korzystne do kontynuowania na nich nowych inwestycji.

Stworzenie podstaw do osiągnięcia celu gospodarki przestrzennej i założonej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Bledzew determinować muszą działania, przyjęte jako kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego jednostki. W celu umożliwienia zrównoważonego rozwoju oraz zachowania ładu przestrzennego gminy należy zapewnić:

- 1) racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony,
- 2) ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz podejmowanie działań ukierunkowanych na przystosowywanie gospodarki rolnej do współczesnych potrzeb,
- 3) ochronę i kształtowanie środowiska kulturowego gminy,
- 4) wykorzystanie walorów oraz potencjału środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy,
- 5) rozwój funkcji związanych z turystyką i wypoczynkiem,
- 6) wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców gminy i inwestorów zewnętrznych,
- 7) poprawę wyposażenia poszczególnych miejscowości w zakresie sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- 8) rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego gminy, w tym rozbudowę ścieżek rowerowych,
- 9) stworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
- 10) podnoszenie standardów zagospodarowania terenów zainwestowanych oraz poprawa estetyki istniejących obiektów budowlanych.

9. ZAŁĄCZNIKI

1. Mapa 1. Rzeźba terenu z elementami hydrografii
2. Mapa 2. Geologia i hydrogeologia
3. Mapa 3. Gleby
4. Mapa 4. Użytkowanie terenu z elementami ochrony środowiska
5. Mapa 5. Ocena uwarunkowań fizjograficznych

10. ZESTAWIENIE MATERIAŁÓW WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWANIU EKOFIZJOGRAFII

1. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce 2013. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa Internetowa baza danych www.pig.gov.pl [1]
2. Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Bledzew na lata 2015-2018. Uchwała Nr XII/52/15 Rady Gminy Bledzew z dnia 30 czerwca 2015 r. [2]
3. Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000 Arkusz N-33-127-D Łągów, Karwacka Gabriela, Kijowska Jolanta, Kijowski Andrzej, Żynda Stefan, 2002 [3]
4. Komentarz do mapy sozologicznej w skali 1:50 000 Arkusz N-33-127-B Bledzew. Karwacka Gabriela, Kijowska Jolanta, Kijowski Andrzej, Żynda Stefan, 2002 [4]
5. Komputerowa mapa podziału hydrograficznego Polski MPHP (wersja październik 2007) [5]
6. Matuszkiewicz J. M. 1993 – Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski, PAN Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Prace Geograficzne nr 158 Wydawnictwo PAN [6]
7. Monitoring jakości wód podziemnych województwa lubuskiego w 2016 r. WIOŚ Zielona Góra 2017 [7]
8. Ocena stanu i potencjału ekologicznego, stanu chemicznego oraz stanu jednolitych części wód jezior badanych na obszarze województwa lubuskiego w latach 2010-2015. WIOŚ Zielona Góra 2016 [8]
9. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych badanych w latach 2010-2015 r. na obszarze województwa lubuskiego. WIOŚ Zielona Góra 2016 [9]
10. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubuskiego na lata 2012-2017 z perspektywą do 2020 roku. Uchwała nr XXX/280/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 września 2012 r. [10]
11. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubuskiego. Uchwała Nr XXII/191/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 21 marca 2012 r. [11]
12. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 [12]
13. Program Ochrony Środowiska dla gminy Bledzew na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023 [13]
14. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do 2019 roku. Uchwała Nr XXI/185/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 12 marca 2012 r. [14]
15. Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie badań immisji wykonanych w 2016 r. [15]
16. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Warszawa 2017 [16]
17. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020. Uchwała Nr XXXII/319/12 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 19 listopada 2012 r [17]
18. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bledzew [18]
19. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519) [19]
20. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zmianami) [20]
21. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) [21]
22. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zmianami) [22]
23. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 909 ze zmianami) [23]
24. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121) [24]
25. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zmianami) [25]
26. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 202 ze zmianami) [26]
27. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1987 ze zmianami) [27]
28. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446) [28]
29. Ustawa z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. Nr 106 poz. 1537 ze zmianami) [29]
30. Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1688 ze zmianami) [30]
31. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 155 poz. 1298) [31]

32. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800) [32]
33. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 112) [33]
34. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1395) [34]
35. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w Środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883) [35]
36. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202) [36]